2027

Programmabegroting

GEMEENTE
Stadskanaal

Samen werken aan een veerkrachtig Stadskanaal

Voor u ligt de Programmabegroting 2027 van de gemeente Stadskanaal. Onder het motto van het coalitieakkoord, *'Werken aan de basis, bouwen aan de toekomst'*, kiezen we voor een duidelijke koers: de basis op orde brengen en tegelijkertijd vooruitkijken naar wat onze dorpen en wijken nodig hebben om fijn te blijven wonen, werken en leven.

Onze uitgangspositie is dubbel. Aan de ene kant staat de gemeente er stevig voor: dankzij jaren van zorgvuldig beleid beschikken we over gezonde financiële buffers om onverwachte tegenslagen op te vangen. Aan de andere kant nemen de vaste, jaarlijkse kosten toe en geven we meer uit dan er binnenkomt. Het aanspreken van reserves kan een tijdelijk steuntje in de rug bieden, maar lost het structurele tekort niet op. Daarom presenteren we in het voorjaar van 2027 een meerjarige kadernota aan de gemeenteraad, waarin we samenhangende keuzes maken om onze inkomsten en uitgaven blijvend in evenwicht te brengen.

Ondertussen blijven we doelgericht investeren in de toekomst van Stadskanaal. In 2027 starten we onder meer met de nieuwbouw van de schoolvoorziening Maarsveld en pakken we wegen en fietspaden aan. Met steun van regionale en landelijke programma's, zoals *Nij Begun* en de *Regio Deal*, zetten we grote stappen: van de gebiedsontwikkeling Dideldom en de voorbereiding op de Nedersaksenlijn tot het versterken van onze dorpscentra, het energiezuiniger maken van woningen en het bieden van gelijke kansen aan al onze kinderen en jongeren.

Deze opgaven kunnen we alleen waarmaken in nauwe verbinding met u. Samen met onze inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties bouwen we met trots en vertrouwen aan een leefbare en veilige gemeente voor vandaag en morgen.

"'t Geet nait om wat wie zölf willen, moar om wat goud is veur ons allemoal."

Namens College van Burgemeester en Wethouders,

De heer J. Mellies

wethouder financiën

INHOUDSOPGAVE PROGRAMMABEGROTING 2027

Blz.

BEGROTING IN HOOFDLIJNEN

Aanbieding 1
Financiële Beschouwingen 7

BEGROTING

Beleidsbegroting

A. Programmaplan

Leeswijzer 23

a. Programma's
1. Participatie 25
2. Ontplooiing 37
3. Leefbaarheid 44
4. Dienstverlening 53

b. Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien 59
c. Overzicht van de kosten van overhead 63

B. Paragrafen
1. Lokale heffingen 67
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 75
3. Onderhoud kapitaalgoederen 82
4. Financiering 85
5. Grondbeleid 89
6. Verbonden partijen 92
7. Bedrijfsvoering 100
8. Wet open overheid 103

Financiële Begroting
A. Overzicht van baten en lasten 107
B. Uiteenzetting financiële positie 111
C. Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld 117

Meerjarenraming 119

Bijlagen
Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2027 133
Overzicht subsidies 134

BEGROTING
IN
HOOFDLIJNEN

AANBIEDING

Aan de raad,

Programmabegroting 2027

Hierbij ontvangt u de Begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. De begroting is gebaseerd op het bestaande beleid en op de uitgangspunten die u bij de Voorjaarsnota 2026 heeft vastgesteld. Nieuw beleid nemen we pas in de begroting op nadat een perspectiefnota is vastgesteld. Voor deze begroting is geen perspectiefnota vastgesteld. Vanwege de zorgen over de financiën in de komende jaren en de gevolgen van nieuwe beleidskeuzes, heeft het vorige college (2022-2026) besloten dat het huidige college de kadernota opstelt.

De bedragen uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de Meicirculaire 2026. De gevolgen van de septembercirculaire verwerken we in het raadsvoorstel bij deze begroting als eerste wijziging van de Begroting 2027.

Begrotingspositie

In 2027 verwachten we een totaal tekort van € 2.114.000,00. Dat is € 1.122.000,00 meer dan bij de Voorjaarsnota 2026. Vanaf 2030 is het structurele tekort € 2.559.000,00. Dat is € 1.811.000,00 meer nadeel dan bij de Voorjaarsnota 2026.

Een analyse van de verschillen van de saldi van de begroting en de meerjarenraming met de saldi van de Voorjaarsnota 2026 is opgenomen bij de financiële beschouwingen.

Saldi begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

bedragen x € 1.000,00

	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Saldi Programmabegroting 2027	- 2.114	- 4.779	- 4.633	-2.559
Saldi Voorjaarsnota 2026 (na amendement)	- 992	- 2.545	- 748	-748
Verschil	-1.122	-2.234	-3.885	-1.811

Na aftrek van de incidentele baten en lasten is het structurele saldo € 2.467.000,00 negatief in 2027 en € 2.547.000,00 negatief in 2030.

bedragen x € 1.000,00

	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Saldi Programmabegroting 2027	- 2.114	-4.779	- 4.633	-2.559
Saldi incidentele baten en lasten	353	-132	-202	-12
Saldi structurele baten en lasten	-2.467	-4.647	-4.431	-2.547

		Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
LASTEN					
Bruto lasten		169.677.103	166.198.219	164.026.002	163.880.596
Incidentele lasten	-/-	1.393.053	401.268	448.544	381.981
Incidentele toevoegingen reserves	-/-	372.306	3.135	2.517	0
Structurele lasten		**167.911.744**	**165.793.816**	**163.574.941**	**163.498.615**
BATEN					
Bruto baten		167.562.805	161.418.827	159.393.195	161.321.821
Incidentele baten	-/-	1.992.596	146.403	249.378	369.981
Incidentele onttrekkingen reserves	-/-	126.117	126.117	0	0
Structurele baten		**165.444.092**	**161.146.307**	**159.143.817**	**160.951.840**
Structurele saldi		**-2.467.652**	**-4.647.509**	**-4.431.124**	**-2.546.775**

De provincie controleert de begroting van de gemeente. Voor repressief toezicht moet de begroting structureel in evenwicht zijn. Om de Begroting 2027 sluitend te maken, mag de gemeente een deel van de algemene reserve gebruiken. Het gaat om geld dat niet nodig is om financiële risico's op te vangen. Jaarlijks mag maximaal 10% van dit vrij beschikbare bedrag worden gebruikt voor vaste uitgaven. Voor onze gemeente is dat € 2.690.000,00.

Voor het inzetten van de algemene reserve gelden drie voorwaarden:
1. Er moet genoeg geld zijn om de bekende financiële risico's op te vangen. De weerstandsratio moet minimaal 1,0 zijn. Met 11,29 voldoet onze gemeente ruim aan deze voorwaarde. Zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
2. De solvabiliteitsratio moet in het jaar waarin het geld wordt gebruikt minimaal 20% zijn. Met 51% voldoet onze gemeente ook ruim aan deze voorwaarde. Zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
3. Het bedrag dat elk jaar uit de algemene reserve wordt gebruikt, moet in het overzicht van structurele reservemutaties staan.

Het gebruik van de algemene reserve is een tijdelijke oplossing. De reserve raakt namelijk op als we er elk jaar geld uit halen. Daarom moet de Kadernota 2027-2036 ervoor zorgen dat de begroting uiterlijk 2030 structureel in evenwicht is, zonder gebruik van het extra geld in de algemene reserve.
In de financiële beschouwingen vindt u een uitleg van de verschillen met de Voorjaarsnota 2026.

Financieel perspectief

De komende jaren staan onze gemeente grote uitdagingen én kansen te wachten. We zien dat de samenleving verandert en dat nieuwe tijden nieuwe keuzes vragen. Daarom moeten we vooruitdenken en samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners werken aan oplossingen. Veel van de plannen die we hebben lopen tientallen jaren door. Dat vraagt keuzes in het nu voor de nabije en verre toekomst.

Onze gemeente is fors gegroeid in de jaren dat grootschalige veranderingen en economische ontwikkelingen de planvorming bepaalden. Het bracht onze gemeente welvaart en een basis van

voorzieningen om trots op te zijn. Sporthallen, ziekenhuis, theater, het vliegveld: zomaar een paar voorbeelden die aantonen dat lef hebben en investeren in de toekomst een basis voor onze inwoners legt om fijn bij te wonen, werken en recreëren. Dat willen we behouden, op orde brengen, én opnieuw aanjagen door gericht te investeren.

Maar we moeten ook keuzes maken. Zo vraagt de bouw van veel woningen ook investeringen in wegen en voorzieningen. Daarnaast zijn delen van ons maatschappelijk vastgoed, een behoorlijk aantal schoolgebouwen en sportvoorzieningen aan vervanging toe. We willen keuzes maken voor de toekomst van onze dorpscentra en bijvoorbeeld het Theater Geert Teis, het onderhoud van de openbare ruimte verstevigen en de verkeersveiligheid op een aantal plekken op orde brengen.

In de (meerjaren)begroting zoals die er nu ligt geven we de komende jaren meer geld uit dan er binnenkomt. Dat is, mede gezien de taken, wensen en investeringen die nog op ons afkomen, een niet-wenselijke situatie. Het is daarom belangrijk om de financiële huishouding op orde te brengen; wat het college betreft dienen de uitgaven en inkomsten in balans te zijn.

Om grip te houden op het financieel perspectief is het belangrijk goed in beeld te brengen wat de financiële mogelijkheden zijn en aan welke knoppen we kunnen draaien om zo optimaal mogelijk taken, investeringen en wensen te realiseren. Dit brengen we in beeld in de aankomende Kadernota 2027-2036. Het coalitieakkoord 2026-2030 “Werken aan de basis, bouwen aan de toekomst” en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma vormt voor ons de rode draad voor het opstellen van deze kadernota.

Uw raad bespreekt de kadernota in het voorjaar van 2027. In de nota staat wat de belangrijkste taken, verplichtingen en wensen voor de komende jaren zijn en wat deze kosten. Ook staat erin hoeveel financiële ruimte mogelijk is door hogere inkomsten te realiseren, anders te investeren, te bezuinigen en andersoortige keuzes te maken voor het door ons gevoerde beleid en onze organisatie. Zo kan uw raad samenhangende keuzes maken voor de toekomst van onze gemeente, die passen bij onze financiële positie én het financiële perspectief voor de komende jaren.

Financiële positie

Hoewel de begrotingstekorten zorgen geven, staat onze gemeente er financieel goed voor. We gebruiken een aantal cijfers om dit uit te leggen.

De weerstandsratio laat zien of we financiële risico’s met eigen geld kunnen opvangen. Op 1 januari 2027 is deze ratio 11,29. Onze minimale norm is 1,15. We zitten hier ruim boven en kunnen eenmalige financiële tegenvallers goed opvangen.

De solvabiliteitsratio is 51%. Dit cijfer laat de verhouding zien tussen het eigen vermogen (de algemene- en bestemmingsreserves) en het totale vermogen (alles wat de gemeente bezit). De landelijke minimumnorm is 20%. We zitten hier ruim boven.

De netto schuldquote laat zien hoe hoog onze leningen zijn in verhouding tot onze eigen middelen. Deze is 17%. De maximale norm is 130%. We zitten daar ruim onder.

Meer uitleg staat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Door deze goede financiële positie, waaraan de afgelopen jaren zorgvuldig is gebouwd, kunnen we tekorten enkele jaren opvangen. Maar het maakt ook een kritisch gesprek noodzakelijk over hoe we onze gespaarde middelen ten bate van onze inwoners kunnen inzetten in de komende jaren. Wij komen hier graag bij de Kadernota 2027-2036 op terug.

Indeling Programmabegroting 2027

De begroting bestaat uit twee delen.

Het eerste deel heet Begroting in Hoofdlijnen en bevat de aanbieding en de financiële uitleg.

Het tweede deel heet Begroting en bevat de plannen, de financiële begroting, de ramingen voor meerdere jaren en de bijlagen.

De *financiële beschouwingen* laten zien hoe de gemeente er financieel voor staat, nu en in de komende jaren.

De *beleidsbegroting* bevat het programmaplan en acht paragrafen. Het programmaplan bestaat uit vier programma's, een overzicht van de algemene inkomsten en onvoorziene uitgaven en een overzicht van de overheadkosten. Ook staat er een leeswijzer in.

De financiële begroting laat zien wat de gemeente verwacht te ontvangen en uit te geven. Hierin staat hoe de gemeente er financieel voor staat.

De *meerjarenraming* laat voor 2027 tot en met 2030 zien hoe de budgetten en begrotingssaldi zich ontwikkelen. Ook worden de verwachte veranderingen in de financiële positie weergegeven.

De volgende *bijlagen* zijn opgenomen:
- Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2027;
- Overzicht subsidies.

Behandeling
De behandeling van de begroting 2027 staat gepland voor de vergadering van 9 november 2026.

Besluitvorming
Het is uw bevoegdheid de begroting vast te stellen.

Wij stellen u voor deze ontwerpbegroting vast te stellen.
Eventueel door uw raad aangenomen amendementen worden beschouwd als de eerste wijziging van de begroting. Als zich dat voordoet wordt de eerste wijziging gelijktijdig met de primitieve begroting vastgesteld.

Met de vaststelling van de programmabegroting geeft u ons opdracht de programma's uit te voeren en machtigt u ons om te beschikken over de aan de programma's gekoppelde budgetten. Ook stelt u dan de kredieten beschikbaar voor investeringen.

Zodra de begroting is vastgesteld zenden wij een exemplaar aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. Dit moet vóór 15 november 2026 gebeuren.

Stadskanaal, 29 september 2026.

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden	de heer K. Sloots
secretaris	burgemeester

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Stadskanaal op 9 november 2026.

mevrouw W.J. Onrust
raadsgriffier

FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Begrotingspositie

Samenvatting begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

	Programma	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
1	Participatie	-77.808.454	-75.623.263	-73.053.523	-72.419.073
2	Ontplooiing	-10.009.572	-10.137.791	-10.750.049	-11.110.843
3	Leefbaarheid	-15.269.056	-14.801.578	-14.945.261	-14.977.184
4	Dienstverlening	-8.550.800	-8.516.513	-8.453.385	-8.420.088
	Saldo van baten en lasten programma's	**-111.637.882**	**-109.079.145**	**-107.202.218**	**-106.927.188**
	Algemene dekkingsmiddelen	125.107.143	119.499.315	117.882.185	119.664.788
	Overhead	-16.013.185	-16.011.875	-16.013.375	-16.013.555
	Totaal saldo van baten en lasten	**-2.543.924**	**-5.591.705**	**-5.333.408**	**-3.276.955**
	Mutaties reserves				
1	Participatie	101.950	101.950	101.950	101.950
2	Ontplooiing	413.988	413.988	413.988	413.988
3	Leefbaarheid	38.964	408.135	408.753	411.270
4	Dienstverlening				
	Algemene dekkingsmiddelen	-135.661	-122.145	-234.475	-220.413
	Overhead	10.385	10.385	10.385	10.385
	Totaal mutaties reserves	**429.626**	**812.313**	**700.601**	**717.180**
	Resultaat	**-2.114.298**	**-4.779.392**	**-4.632.807**	**-2.558.775**

Toelichting resultaat
De begroting 2027 vertoont een nadelig saldo van afgerond € 2.114.000,00. De meerjarenraming vertoont in 2030 een nadelig saldo van afgerond € 2.559.000,00.

De begroting bevat inkomsten en uitgaven die elk jaar terugkomen. Dit noemen we structurele baten en lasten. Ze horen bij de vaste taken van de gemeente. Er zijn ook eenmalige of tijdelijke inkomsten en uitgaven. Dit noemen we incidentele baten en lasten. Deze duren maximaal drie jaar en hebben tijdelijk invloed op het begrotingssaldo.
De provincie controleert als toezichthouder de begroting. Zij bepaalt of de gemeente onder preventief of repressief toezicht valt. Daarbij kijkt de provincie alleen naar het saldo van de structurele inkomsten en uitgaven. Eenmalige en tijdelijke inkomsten en uitgaven tellen niet mee. Het structurele saldo laat zien hoe de gemeente er financieel voor staat op langere termijn.
Voor repressief toezicht moet het begrotingsjaar of het laatste jaar van de meerjarenraming een positief structureel saldo hebben.
De tabel hieronder laat zien welk deel van de saldi in de programmabegroting 2027 incidenteel is en welk deel structureel.

Het saldo van structurele baten en lasten bedraagt in 2027 € 2.467.000,00 negatief en in 2030 bedraagt het saldo geschoond van incidentele baten en lasten € 2.547.000,00 negatief.

(bedragen x € 1.000,00)

	2027	2028	2029	2030
Saldi Programmabegroting 2027	-2.114	-4.779	-4.633	-2.559
Saldi incidentele baten en lasten	353	-132	-202	-12
Saldi structurele baten en lasten	-2.467	-4.647	-4.431	-2.547

De geraamde stand per 31 december 2027 van de Algemene reserve is € 16,9 miljoen en van de reserve Verkoop aandelen Essent is afgerond € 14,0 miljoen.

Analyse resultaat ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026
In de Voorjaarsnota 2026 werd voor 2027 een tekort geraamd van € 992.000,00 en voor 2030 een tekort van € 748.000,00. De tekorten zijn nu hoger: € 1.122.000,00 meer in 2027 en € 1.811.000,00 meer in 2030.

(bedragen x € 1.000,00

	2027	2030
Saldi Programmabegroting 2027	- 2.114	-2.559
Saldi Voorjaarsnota 2026	- 992	-748
Verschil	-1.122	-1.811

Het verschil tot en met 2030 is geanalyseerd, de mutaties in taakvelden zijn op hoofdlijnen toegelicht.

Taakvelden Sociaal domein		
- Loon- en prijsstijging jeugdbudget 2027	€	1.424.000,00 N
- BUIG 2027	€	686.000,00 V
Taakvelden Sport, cultuur en recreatie		
- Sportaccommodaties	€	299.000,00 N
Taakvelden volksgezondheid en milieu		
- Begraafplaatsen	€	208.000,00 N
Taakveld Bestuur en ondersteuning		
- Ontwikkelingen gemeentefonds	€	2.451.000,00 V
- Amendement Voorjaarsnota 2026 personeelskosten	€	663.000,00 N
- Vergoeding personeelskosten Nij Begun	€	650.000,00 N
- Huisvesting	€	361.000,00 N
- Algemene reserve, amendement Welzijnswerk	€	220.000,00 N
Diverse taakvelden		
- Loonontwikkelingen	€	1.100.000,00 N
- Saldo niet nader toegelichte ontwikkelingen	€	23.000,00 N
	€	1.811.000,00 N

Gemeentefonds
Het gemeentefonds bestaat uit een algemene uitkering en uit integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Het Rijk verdeelt dit geld over alle Nederlandse gemeenten. De hoogte van de algemene uitkering hangt af van ruim 60 kenmerken, zoals het aantal inwoners, de oppervlakte van de gemeente en hoeveel WOZ-belasting de gemeente zelf kan heffen. De gemeente mag de algemene uitkering vrij besteden. Voor de integratie- en decentralisatie-uitkeringen geeft het Rijk aan waarvoor het geld bedoeld is, maar ook dit geld mag de gemeente vrij besteden.

Het gemeentefonds is een belangrijke inkomstenbron. De totale inkomsten in de begroting zijn € 166,5 miljoen. Daarvan komt € 115,1 miljoen uit het gemeentefonds. Dat is ongeveer 69%.
Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties publiceert elk jaar meerdere circulaires over veranderingen in het gemeentefonds. De meicirculaire is de belangrijkste. Deze is de basis voor de begroting van het volgende jaar.

Overzicht:

(bedragen x € 1.000)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Programmabegroting 2027	115.105	110.067	108.332	109.990
Programmabegroting 2026	109.845	106.825	107.539	107.539
Verschil	**5.260**	**3.242**	**793**	**2.451**

Ontwikkeling uitkering gemeentefonds 2027 en 2030
De algemene uitkering is in 2027 € 115.105.000,00. Dat is € 5.260.000,00 meer dan de huidige raming van € 109.846.000. Per saldo levert dit € 2.733.500,00 voordeel op. Daartegenover staan € 2.525.500,00 aan hogere kosten of lagere inkomsten.
Het voordeel komt vooral (€ 2.571.000,00) door compensatie voor hogere lonen en prijzen. Tegenover de volgende wijzigingen zijn ook lasten opgenomen in de begroting en daarmee is het effect nagenoeg budgetneutraal.

- De nieuwe eigen bijdrage voor de Wmo gaat niet in 2027, maar in 2028 in. Daarom ontvangt de gemeente in 2027 eenmalig € 549.000,00 uit het gemeentefonds. Vanaf 2026 krijgen gemeenten via deze uitkering geld voor hulp aan inwoners bij zaken met de digitale overheid en voor samenwerking in het lokale netwerk.
- Gemeenten krijgen in 2027 € 671 miljoen voor klimaat- en energiebeleid. Daarvan wordt € 583 miljoen verdeeld over de gemeenten. Onze gemeente ontvangt in 2027 eenmalig € 1.148.000,00. In de begroting staat € 895.000,00 aan kosten. Het voorlopige voordeel is € 253.000,00.
- De integratie-uitkering Participatiewet stijgt met € 1.046.000,00. Dit bedrag gaat volledig naar Wedeka.

In 2030 is de uitkering per saldo € 1.658.000,00 hoger dan in 2029. Het voordeel van € 2.262.000,00 bestaat uit € 1.940.000,00 door de groei van het gemeentefonds en € 322.000 door overige ontwikkelingen. De uitkering Participatiewet daalt met € 604.000,00. Deze daling heeft geen effect op het begrotingssaldo.

Financiële verruimingsmaatregelen
Van de verruimingsmaatregelen op grond van de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 resteren na verwerking van de Voorjaarsnota 2026 nog de volgende bedragen. Voor deze verruimingsmaatregelen moeten nog maatregelen worden getroffen.
2027 € 131.000,00
2028 € 119.000,00
2029 € 119.000,00
2030 € 119.000,00

Nr.	Verruimingsmaatregelen	2027	2028	2029	2030
2	Jeugdhulp	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5	Bibliotheek	60.000	60.000	60.000	60.000
9	Subsidies	71.000	59.000	59.000	59.000
15	Streekhistorisch centrum	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
17	Resultaat onderzoek vastgoed	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
		131.000	**119.000**	**119.000**	**119.000**

Sustainable Development Goals

In 2015 hebben de 193 lidstaten van de Verenigde Naties de Sustainable Development Goals (SDG's) vastgesteld. Het pakket bestaat uit zeventien wereldwijde doelen voor een duurzame, inclusieve en rechtvaardige samenleving in 2030. Deze doelen richten zich op thema's als armoedebestrijding, goede gezondheid, gelijke kansen, duurzame economie, sterk bestuur en klimaatactie. De doelstellingen bieden ook voor gemeenten een bruikbaar kader om op een integrale manier invulling te geven aan maatschappelijke opgaven. Zij helpen om lokale ambities te verbinden met mondiale doelen, en bevorderen samenwerking tussen overheid, inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Afbeelding – Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

De 17 doelen in het kort

- SDG 1. Geen armoede – Beëindig armoede in al haar vormen.
- SDG 2. Geen honger – Beëindig honger en bevorder duurzame landbouw.
- SDG 3. Goede gezondheid en welzijn – Verzeker goede gezondheidszorg en welzijn voor iedereen.
- SDG 4. Kwaliteitsonderwijs – Zorg voor inclusief en gelijkwaardig onderwijs.
- SDG 5. Gendergelijkheid – Bereik gelijkheid tussen mannen en vrouwen.
- SDG 6. Schoon water en sanitair – Verzeker toegang tot water en sanitaire voorzieningen.
- SDG 7. Betaalbare en duurzame energie – Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie.
- SDG 8. Werk en economische groei – Bevorder duurzame economische groei en fatsoenlijk werk.
- SDG 9. Industrie, innovatie en infrastructuur – Bouw veerkrachtige infrastructuur en stimuleer innovatie.
- SDG 10. Ongelijkheid verminderen – Verminder ongelijkheid binnen en tussen landen.
- SDG 11. Duurzame steden en gemeenschappen – Maak steden inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.
- SDG 12. Verantwoorde consumptie en productie – Zorg voor duurzame consumptie- en productiepatronen.
- SDG 13. Klimaatactie – Neem dringend actie tegen klimaatverandering en haar gevolgen.
- SDG 14. Leven in het water – Bescherm oceanen, zeeën en mariene hulpbronnen.
- SDG 15. Leven op het land – Bescherm ecosystemen, bossen en biodiversiteit.
- SDG 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten – Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen.
- SDG 17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken – Versterk het wereldwijde partnerschap voor duurzame ontwikkeling.

Gemeenten4GlobalGoals

Onze gemeente is onderdeel van het landelijke initiatief Gemeenten4GlobalGoals, gecoördineerd door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Meer dan 100 Nederlandse gemeenten doen mee en zetten de ontwikkeldoelstellingen in als leidraad voor lokaal beleid en maatschappelijke betrokkenheid. Het doel is om bewustwording te vergroten, inwoners en partners te activeren, en beleidskeuzes te spiegelen aan duurzame waarden. Via dit netwerk delen gemeenten kennis, werken samen aan SDG-monitoring en organiseren acties, bijvoorbeeld tijdens de jaarlijkse SDG Action Day of de Global Goals Gemeenteweek.

In relatie tot het coalitieakkoord 2026–2030

Met het coalitieakkoord 'Werken aan de basis, bouwen aan de toekomst' kiest de gemeente Stadskanaal voor een bestuursperiode waarin leefbaarheid, bestaanszekerheid, wonen, duurzaamheid en een sterke lokale samenleving centraal staan. Hoewel de Sustainable Development Goals (SDG's) niet expliciet als beleidskader worden genoemd, sluiten veel van de ambities uit het coalitieakkoord aan bij de duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties.

De gemeente zet de komende jaren in op een gemeente waar inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven. Daarbij is aandacht voor betaalbare woningen, bereikbare voorzieningen, een sterke lokale economie, goede zorg en ondersteuning, een veilige leefomgeving en een duurzame inrichting van de openbare ruimte. Daarnaast wordt ingezet op samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners om maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan te pakken. Deze integrale benadering past goed binnen de gedachte achter de Sustainable Development Goals.

De volgende Sustainable Development Goals komen met name herkenbaar naar voren in het coalitieakkoord (2026-2030):

- SDG 3 – Goede gezondheid en welzijn: door te investeren in preventie, gezondheid, sport, zorg en een veilige leefomgeving.
- SDG 8 – Waardig werk en economische groei: door ruimte te bieden aan ondernemerschap, werkgelegenheid en een toekomstbestendige regionale economie.
- SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur: door te investeren in bereikbaarheid, infrastructuur en economische ontwikkeling.
- SDG 10 – Ongelijkheid verminderen: door aandacht te besteden aan bestaanszekerheid, participatie en gelijke kansen voor inwoners.
- SDG 11 – Duurzame steden en gemeenschappen: door te werken aan leefbare dorpen en wijken, woningbouw, openbare ruimte en voorzieningen.
- SDG 13 – Klimaatactie: door verdere uitvoering te geven aan duurzaamheidsmaatregelen, klimaatadaptatie en de energietransitie.
- SDG 17 – Partnerschap om doelstellingen te bereiken: door nadrukkelijk samen te werken met inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en regionale partners.

Het coalitieakkoord laat zien dat de gemeente Stadskanaal maatschappelijke opgaven niet afzonderlijk benadert, maar vanuit samenhang wil oppakken. Daarmee ontstaat een goede basis om de Sustainable Development Goals de komende bestuursperiode verder te integreren in beleid, uitvoering en monitoring. Door toekomstige beleidsprogramma's expliciet aan de relevante SDG's te koppelen, kan de gemeente niet alleen inzichtelijk maken welke bijdrage zij levert aan duurzame ontwikkeling, maar ook de voortgang beter monitoren en communiceren richting inwoners en samenwerkingspartners.

Hiermee vormt het coalitieakkoord een logisch vertrekpunt voor een verdere uitwerking van de Sustainable Development Goals binnen de gemeentelijke organisatie. In een groeimodel kan Stadskanaal stapsgewijs toewerken naar een expliciete SDG-benadering, waarbij lokale ambities worden verbonden aan (inter)nationale duurzaamheidsdoelstellingen en duurzame ontwikkeling een herkenbare plaats krijgt binnen het gemeentelijk beleid.

Strategische opgaven

1.1 Inleiding
De afgelopen twee jaar zijn via Nij Begun, het Masterplan Oost-Groningen en Regio Deal II Oost-Groningen belangrijke stappen gezet om de brede welvaart in (Oost-)Groningen en Stadskanaal te verbeteren. Door bestuurlijke en ambtelijke inzet hebben veel lokale opgaven hierin een prominente plek gekregen.

Vanaf 2026 verschuift de aandacht naar uitvoering. In het Strategisch Programma Stadskanaal worden de belangrijkste opgaven, uitvoering en sturing vastgelegd naast de reguliere taken. De aanpak bestaat uit opgavebladen, programma's en jaarlijkse projectplannen. Monitoring wordt opgenomen in de P&C-cyclus, zodat de gemeenteraad op hoofdlijnen kan sturen. De ambtelijke aansturing krijgt de vorm van een programmaorganisatie. Belangrijke opgaven zijn:

- grootschalige gebiedsontwikkeling, waaronder Dideldom;
- bereikbaarheid, waaronder de Nedersaksenlijn;
- herstructurering van de centra van Stadskanaal en Musselkanaal;
- woningbouw en verduurzaming;
- werk en inkomen;
- jongeren, gezondheid en welzijn.

Strategische opgaven zijn nodig om de gemeentelijke basis structureel op orde en toekomstbestendig te houden. Programmatisch werken verbindt bereikbaarheid, economie, wonen, onderwijs en sociaal beleid en versterkt daarmee de brede welvaart. Gerichte investeringen vergroten bovendien de kans op subsidies, cofinanciering en andere externe middelen. Niet investeren lijkt op korte termijn goedkoper, maar kan later tot hogere maatschappelijke en financiële kosten leiden. Daarom zijn visie, investeringskracht en samenwerking nodig voor een sterk, leefbaar en economisch veerkrachtig Stadskanaal.

1.2 Nij begun
Na de parlementaire enquête naar de gaswinning kondigde het kabinet in 2023 Nij Begun aan. Doel is de brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe binnen één generatie op het landelijk gemiddelde te brengen. Dit moet leiden tot meer kansen voor kinderen, minder armoede, betere gezondheid en leefbaarheid. Nij Begun biedt de gemeente hiervoor minimaal dertig jaar extra mogelijkheden naast de reguliere begroting.

Binnen Nij Begun zijn een vijftal agenda's geformuleerd:

- Agenda voor Schade en Herstel
- Economische Agenda
- Sociale Agenda
- Isolatie Agenda
- Staat van Groningen (Monitor).

Stadskanaal heeft niet te maken met Schade en Herstel. De overige agenda's kunnen de gemeentelijke begroting wel sterk beïnvloeden en worden daarom hieronder toegelicht, samen met Regio Deal II en de financieel leidende principes bij deze strategische opgaven.

Het Rijk stelt binnen Nij Begun de volgende middelen beschikbaar. Deze middelen hebben impact op de begroting van de gemeente maar ook op de financiering van activiteiten door andere partijen

- € 1,65 miljard voor isolatie in 2025, voor de periode 2025–2035;
- € 250 miljoen voor de Economische Agenda, eenmalig in 2026;
- € 250 miljoen voor de Sociale Agenda, eenmalig in 2026;
- jaarlijks € 100 miljoen voor de Sociale en Economische Agenda, dertig jaar vanaf 2026.

Voor sommige opgaven is naast Nij Begun cofinanciering nodig van ondernemers, provincie of gemeente. De uitwerking hiervan in programma's en projecten beïnvloedt de gemeentelijke doelen en bestedingen. Door het aantal partijen en de omvang en complexiteit van projecten zijn de gevolgen voor de begroting tot en met 2037 nog onzeker. Voor de eigen opgaven is wel een globale investeringsraming gemaakt.

1.2.1 Economische agenda
De definitieve Economische Agenda (juni 2025) versterkt de regio via investeringen in onderwijs, kennis en arbeidsmarkt, ruimte voor bedrijvigheid, digitalisering en profilering. Daarnaast richt zij zich op de vijf sectoren duurzame energie, gezondheid, landbouw, industrie en vrijetijdseconomie. De agenda is gebaseerd op onderzoek en inbreng van inwoners, ondernemers, experts en overheden en gericht op het verbeteren van brede welvaart.
Voor de onderstaande economische en fysieke opgaven wil Stadskanaal gebruikmaken van de financieringsmogelijkheden uit de Economische Agenda.

Gebiedsontwikkeling Dideldom
Dideldom is voor de komende tien jaar een belangrijke strategische gebiedsontwikkeling die de economische, sociale en ruimtelijke structuur van Stadskanaal en de regio versterkt. Het wordt een toekomstbestendig knooppunt waar wonen, werken, leren en reizen samenkomen.

De kern van Dideldom bestaat uit zes onderling verbonden functies:
- een ontwikkelcentrum;
- een onderwijs- en innovatiecampus van Ubbo Emmius, Noorderpoort en Makeport Mercurius;
- ruimte voor circulaire en specialistische maakindustrie;
- woningbouw, nieuwe woonvormen en ondersteunende voorzieningen;
- een OV-knooppunt met een station voor de Nedersaksenlijn;
- behoud, herstel en beleving van erfgoed.

Dideldom draagt bij aan kansen op werk, bereikbaarheid, talentontwikkeling en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Dit vraagt om een stabiele koers, structurele investeringen en samenwerking tussen onderwijs, overheid, ondernemers en inwoners.
De gemeente faciliteert én regisseert: zij stelt kaders, gronden en voorzieningen beschikbaar, organiseert partnerschappen en bewaakt publieke en private belangen. In 2026–2036 ligt de nadruk op planvorming, financiering, eerste bouwfasen en versterking van het vestigingsklimaat. De totale ontwikkeling loopt tot 2050.

Nedersaksenlijn
De Nedersaksenlijn is een belangrijk mobiliteitsproject. Het verbindt Groningen, Stadskanaal, Emmen en Twente en vult een ontbrekende schakel in het spoorwegennet. Voor Stadskanaal kan de lijn bereikbaarheid, arbeidsmarkt, economie en brede welvaart structureel versterken. Voor 2026–2036 zijn drie opgaven bepalend:

Regionale en landelijke besluitvorming
Het Rijk bepaalt prioriteit en financiering, de drie provincies verzorgen regionale inpassing en participatie en gemeenten de lokale verankering. Stadskanaal blijft actief deelnemen aan verkenningen, MER-procedures en investeringsbesluiten.

Lokale inpassing van het station in Stadskanaal
De MIRT-verkenning werkt toe naar een voorkeursbesluit over tracé en stations. Een station biedt kansen voor verbeterde overstapkwaliteit, meer duurzame vervoerskeuzes en een sterkere ruimtelijke structuur. Daarnaast vraagt een station samenhang tussen mobiliteit, gebiedsontwikkeling en leefbaarheid, met aandacht voor infrastructuur, verkeersveiligheid, parkeren, reizigersstromen en omliggende wijken.

Economische en maatschappelijke meerwaarde
De spoorlijn kan woningbouw, onderwijs, bedrijvigheid, voorzieningen en vestigingsklimaat behouden en versterken. Daarom moeten ruimte, economie, wonen en mobiliteit in samenhang worden ontwikkeld.

Herstructurering regiocentra
De herstructurering van de centra van Stadskanaal en Musselkanaal en het verbindende Lint richt zich op voorzieningen (onder andere Theater en dorpshuis), woningbouw, winkelgebieden, openbare ruimte en bereikbaarheid. Doel is behoud en versterking van de regionale centrumfunctie en verbetering van de brede welvaart. Het Lint verbindt beide centra en Dideldom.
De opgave sluit aan op de Economische Agenda en het Masterplan Regiocentra, waarin negen Groninger gemeenten, drie Noord Drentse gemeenten en de provincie Groningen samenwerken. In 2025 heeft dit samenwerkingsverband lokaal geleid tot het Toekomstperspectief Stadskanaal/Musselkanaal, inclusief Lint en Dideldom. Dit schetst op hoofdlijnen de koers voor de komende dertig jaar.
Voor het Masterplan Regiocentra is € 180 miljoen beschikbaar. Gemeenten kunnen op basis van integrale plannen middelen aanvragen. Stadskanaal werkt het toekomstperspectief uit in gebiedsprogramma's en projectplannen voor 2026–2040; deze vormen de basis voor de aanvraag en een concretere raming.
Daarnaast loopt tot en met 2028 een Regio Deal Regiocentra van € 40 miljoen, waarvan 50% cofinanciering door provincie en gemeenten. Voor Stadskanaal is € 1,76 miljoen subsidie beschikbaar, met eenzelfde gemeentelijke bijdrage die al in de begroting is opgenomen.
Naast de Economische Agenda en Regio Deal zijn er relaties met de Sociale Agenda en aanvullende investeringen nodig. Daarom worden ook rijks- en Europese subsidies en bijdragen van gemeente, ondernemers en ontwikkelaars verkend.

Centrum Stadskanaal en Musselkanaal
Het centrum van Stadskanaal moet aantrekkelijk blijven door investeringen in voorzieningen, winkels, wonen en openbare ruimte. De kern ligt bij het Raadhuisplein, Theater Geert Teis en het gemeentehuis, waar de komende jaren forse investeringen nodig zijn.
In het overige kernwinkelgebied gaat het om modernisering, betere ruimtelijke kwaliteit, klimaatadaptieve openbare ruimte en ruimte voor woningbouw.
Musselkanaal blijft een regionale verzorgingskern voor wonen, winkelen, recreëren en ontmoeten. De opgave richt zich vooral op het Eilert Lubbersplein en de verbinding met het Spoordok, met als doel een aantrekkelijk verblijfsgebied en hogere brede welvaart.
Het Lint verbindt de centra van Stadskanaal en Musselkanaal. Opgaven zijn ontwikkeling van onder meer, woningbouw, bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.

1.2.2 Sociale agenda

De Sociale Agenda van Nij Begun is in 2025 vastgesteld en richt zich op het versterken van de brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe. De agenda omvat zestien samenhangende maatregelen op het gebied van leefbaarheid, kansen voor kinderen en jongeren, gezondheid, armoede en participatie. Het doel is om de structurele achterstanden op deze thema's binnen één generatie terug te brengen naar het landelijk gemiddelde.

Na de ontwikkel- en opstartfase in 2025 en 2026 verschuift de aandacht in 2027 nadrukkelijk naar uitvoering. Inmiddels is een groot deel van de maatregelen gestart of in voorbereiding en wordt gewerkt aan verdere implementatie, bestendiging en afstemming. Daarbij wordt samengewerkt met inwoners, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, zorgpartners, gemeenten, provincie en Rijk.

Voor Stadskanaal betekent dit dat verschillende bewegingen samenkomen. Een deel van de maatregelen bouwt voort op bestaande tijdelijke programma's en initiatieven die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld binnen onder andere het Nationaal Programma Groningen, Regio Deals en lokale projecten. Via de Sociale Agenda worden deze succesvolle interventies waar mogelijk structureel voortgezet en regionaal bestendigd. Voorbeelden hiervan zijn maatregelen rondom kansengelijkheid, onderwijs, welzijn en

ondersteuning van gezinnen. Daarnaast worden nieuwe maatregelen ingevoerd en verder uitgewerkt, zoals onderdelen gericht op financiële weerbaarheid, participatie en gezondheid.

In 2027 ligt de nadruk daarom niet alleen op het uitvoeren van afzonderlijke maatregelen, maar op implementeren van nieuwe maatregelen, bestendigen van succesvolle tijdelijke initiatieven en afstemmen van deze inzet op bestaande lokale voorzieningen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de middelen uit de Sociale Agenda aanvullend zijn op bestaande lokale inzet en niet worden ingezet ter vervanging van gemeentelijke middelen of als bezuinigingsinstrument. Wel wordt actief gezocht naar een goede afstemming tussen lokale, regionale en landelijke programma's, zodat beschikbare capaciteit, kennis en middelen elkaar versterken en zo effectief mogelijk worden ingezet. Daarmee wordt stapsgewijs gewerkt aan een samenhangende sociale infrastructuur die inwoners beter ondersteunt bij opgroeien, gezondheid, participatie, bestaanszekerheid en leefbaarheid.

1.2.3 Isolatieaanpak

Groningen en Noord-Drenthe willen als eerste regio aardgasvrij worden. Daarom kunnen woningbezitters subsidie krijgen voor isolatie en ventilatie. Doel is slecht geïsoleerde huur- en koopwoningen uiterlijk juni 2035 op de isolatiestandaard te brengen. Hiervoor is € 1,65 miljard beschikbaar, waarvan € 222 miljoen voor woningcorporaties.
Stadskanaal activeert bewoners op basis van het gemeentelijke uitvoeringsprogramma om gebruik te maken van de isolatiesubsidie, eerst vooral woningeigenaren met energiearmoede. Later volgt ondersteuning voor particuliere verhuurders en VvE's.
Een bewonersondersteuner, die beschikbaar is vanuit Nij Begun, helpt inwoners gedurende het hele traject; aanvullende diensten worden betaald uit een activatiebudget. Voor woningen die door achterstallig onderhoud nog niet kunnen worden geïsoleerd, komt een aparte subsidieregeling.

1.2.4 Staat van Groningen (monitor)

De Staat van Groningen en Noord-Drenthe volgt de ontwikkeling van de brede welvaart via een online dashboard en jaarlijks rapport. De Groningenwet, aangenomen door de Tweede Kamer en in behandeling bij de Eerste Kamer, legt dit wettelijk vast. Het kabinet verantwoordt zich jaarlijks aan de Tweede Kamer; de regio en gemeenteraad worden betrokken. De monitor 2026 is op 11 mei 2026 aangeboden aan de regeringsfunctionaris. In de wet is hiervoor een jaarlijkse monitorings- en verantwoordingscyclus vastgelegd:

1.3 Regio Deal Oost-Groningen
Aansluitend aan Regio Deal Oost-Groningen (2020-2025) werken Rijk, provincie Groningen en de gemeenten Stadskanaal, Oldambt, Veendam, Pekela en Westerwolde in 2025–2028 samen in Regio Deal Oost-Groningen II. De deal richt zich op de nog steeds grote achterstand in brede welvaart en omvat € 30 miljoen, waarvan € 15 miljoen regionale en provinciale cofinanciering. Stadskanaal draagt ruim € 1,4 miljoen bij. Gemeenten, provincie en maatschappelijke organisaties voeren de projecten uit; het Regiobureau verzorgt programmamanagement, communicatie en financiële administratie.

De Regio Deal Oost-Groningen II is opgezet langs drie programmalijnen:
1. Gezond & gelukkig leven,
2. Een leven lang ontwikkelen
3. Veilige en leefbare dorpen en wijken.

1.4 Financieel leidende principes
Vanaf 2026 wil Stadskanaal de opgaven via een aparte projectorganisatie uitwerken in programma's, jaarplannen en concrete projecten. Vooraf worden de volgende financiële principes voorgesteld:
- Voor elk project wordt een voorbereidingskrediet aan de gemeenteraad gevraagd, inclusief voorbereidingskosten, ambtelijke inzet en eventuele inhuur.
- Voorbereidingskredieten worden in beginsel betaald uit de reserve strategische opgaven.
- Deze reserve wordt zo mogelijk jaarlijks aangevuld tot het oorspronkelijke bedrag.
- Per project wordt maximaal ingezet op externe financiering, zoals subsidies en bijdragen van partners.

Financiële positie

Geprognosticeerde balans 2027-2030*
(*Bedragen x € 1.000)*

Activa	31 december 2027	31 december 2028	31 december 2029	31 december 2030
Immateriële vaste activa	3.508	3.312	3.115	2.919
Materiële vaste activa	115.911	113.660	109.238	104.683
Financiële vaste activa	7.085	7.085	7.085	7.085
Voorraden	152	109	277	479
Totaal activa	**126.656**	**124.165**	**119.715**	**115.166**
Passiva				
Algemene reserve	16.887	16.887	16.887	16.887
Reserve Verkoop aand.Essent	14.000	14.000	14.000	14.000
Bestemmingsreserves	26.681	25.869	25.168	24.451
Voorzieningen	7.792	7.629	7.466	7.302
Vaste schulden	40.621	37.481	34.341	31.201
Resultaat begroting	-2.114	-6.894	-11.526	-14.085
Totaal passiva	**103.868**	**94.973**	**86.336**	**79.757**
Financieringsbehoefte	**22.788**	**29.193**	**33.379**	**35.409**

* voor specificaties van de geprognosticeerde balans zie de Financiële begroting.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onze gemeente beschikt over ruime reserves om eenmalige financiële tegenvallers op te vangen. Tegenover € 3,5 miljoen aan ingeschatte incidentele risico's staat in 2027 naar verwachting € 43,5 miljoen aan reserves om deze risico's op te vangen. Dit is de beschikbare weerstandscapaciteit. De financiële positie is daarom op dit moment goed.

De komende jaren verwachten we begrotingstekorten. Reserves kunnen een tijdelijk tekort opvangen, maar bieden geen blijvende oplossing voor jaarlijks terugkerende tekorten. Het is daarom belangrijk om de financiële huishouding op orde te brengen; wat het college betreft dienen de uitgaven en inkomsten in balans te zijn.

Daarnaast investeert de gemeente in 2027 € 16,5 miljoen, vooral in de onderwijsvoorziening Maarsveld en in wegen. Mogelijk moet hiervoor in de loop van 2027 geld worden geleend.

Weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit blijvende begrotingsoverschotten en maatregelen die jaarlijks extra geld opleveren. Structurele financiële tegenvallers kunnen niet worden betaald uit reserves die bedoeld zijn voor eenmalige risico's. Als zo'n structureel risico ontstaat, moet dit worden verwerkt in de meerjarenbegroting. Bij een tijdelijke tegenvaller kan wel geld uit de Algemene reserve worden gebruikt.

In 2030 verwachten we een structureel begrotingstekort van € 2.547.000,00.

Voor de Algemene reserve geldt een minimumbedrag. Dit bedrag hangt af van de financiële risico's. Eind 2027 zijn de risico's samen € 3,5 miljoen en dit bedrag moet worden vermenigvuldigd met een verplichte ratio van 1,15. De Algemene reserve (aangevuld met de reserve Verkoop aandelen Essent) moet daarom minimaal € 4,0 miljoen bedragen (€ 3,5 miljoen x 1,15). We verwachten dat de Algemene reserve een omvang heeft van € 16,9 miljoen en de reserve Verkoop aandelen Essent € 14,0 miljoen. Ruim voldoende voor het opvangen van de risico's.

Weerstandsvermogen (incidenteel)

(x € 1.000)

	1 januari 2027	**31 december 2027**
Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**	€ 42.900	€ 43.500
Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**	€ 3.800	€ 3.500
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 39.100	€ 40.000
Ratio weerstandscapaciteit **(a/b)**	11,29	12,43

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing leggen we de weerstandscapaciteit, het weerstandsvermogen en de risico's uit.

Risico's
Het risicoprofiel is toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierin zijn de volgende *structurele* risico's weergegeven.

Sociaal domein
Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

Jeugdzorg
De jeugdzorg bevindt zich landelijk in een periode van ingrijpende hervormingen. Vanuit Den Haag worden gemeenten geconfronteerd met de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. De financiële, organisatorische en maatschappelijke gevolgen hiervan zijn nog niet volledig te overzien. In combinatie met het open-einde karakter van de jeugdhulp en de toenemende complexiteit van hulpvragen vormt dit een structureel risico voor de betaalbaarheid, beschikbaarheid en kwaliteit van ondersteuning aan kinderen en gezinnen. De ontwikkeling naar lokale contractering van de basisjeugdhulp zal bijdragen aan een betere aansluiting op de lokale behoefte en meer grip op kwaliteit en kosten.

BUIG
Ook bij de uitvoering van de Participatiewet en de BUIG kunnen verschillen ontstaan tussen de rijksbijdrage en de werkelijke uitkeringslasten. Ontwikkelingen in volume, prijs en rijksbeleid worden daarom periodiek gevolgd.

Beoordeling financiële kengetallen
Het overzicht van de financiële kengetallen is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Op basis van deze kengetallen voor de begroting 2027 kunnen we concluderen dat onze financiële positie goed is.
De gemeente heeft € 43,5 miljoen om eenmalige tegenvallers op te vangen. De geschatte eenmalige risico's zijn € 3,5 miljoen. Volgens de voorgeschreven ratio weerstandscapaciteit moeten we 1,15 keer het

bedrag van deze risico's kunnen opvangen. We verwachten het bedrag van de risico's 12,43 keer op te kunnen vangen.
De solvabiliteitsratio geeft een indicatie van hoeverre de gemeente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. De ondergrens hiervoor is 20%, onze ratio is 51% en dus ruim boven de ondergrens.
De boekwaarden van de grondexploitatie zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend.
Het kengetal structurele exploitatieruimte is in 2027 marginaal negatief. Dit is een belangrijk aandachtspunt. Reserves bieden geen blijvende oplossing voor jaarlijks terugkerende tekorten. Er moeten structurele maatregelen worden getroffen inkomsten en uitgaven in balans te brengen. Een mogelijk maatregel is het uitnutten van de belastingcapaciteit tot de gemiddelde lastendruk voor een huishouden. De lastendruk in onze gemeente ligt bijna € 230,00 lager dan het landelijk gemiddelde.

Investeringen

In de meerjarenraming is het Overzicht investeringen 2027-2030 opgenomen. Het geraamde bedrag voor 2027 is € 16.488.275,00. Voor deze investeringen wordt u gevraagd kredieten beschikbaar te stellen (zie de bijlage). De lasten die samenhangen met deze investeringen zijn opgenomen in de begroting.
In de periode 2028-2030 is totaal € 2.464.050,00 aan voorgenomen investeringen geraamd. Deze investeringen vinden hun basis in de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 en de Perspectiefnota 2025-2028.

	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Sportvelden	600.000			
Nieuwbouw onderwijsvoorziening Maarsveld	9.144.800			
Uitvoeringsprogramma wegen	4.600.000	460.000		
Civiele kunstwerken	1.000.000	900.000		
Openbare verlichting	233.000	286.000		
Beschoeiing	650.000			
MJP vervangingsinvesteringen	260.475	249.175	375.375	193.500
Totaal	**16.488.275**	**1.895.175**	**375.375**	**193.500**

De totale boekwaarde van de investeringen bedraagt per 1 januari 2027 € 114.200.000,00 en per 31 december 2027 € 110.100.000,00. De investeringen zijn geactiveerd onder aftrek van bijdragen van derden. Bijdragen uit reserves zijn niet in mindering gebracht op het investeringsbedrag, maar vallen vrij met jaarlijkse termijnen gelijk aan de afschrijvingsperiode van de investering. Deze bijdragen zijn gestort in de bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa. De boekwaarde van deze bestemmingsreserve bedraagt per 1 januari 2027 € 15.100.000,00 en per 31 december 2027 € 14.400.000,00.

Financiering

Financiering betekent dat de gemeente zorgt dat er genoeg geld (liquide middelen) is om haar rekeningen te betalen. Hiervoor gebruikt de gemeente inkomsten, leningen en geld dat eerder is overgehouden en als reserve is opgenomen.

Een reserve is niet hetzelfde als geld op de bank. Een reserve geeft aan welk deel van ons eigen vermogen we voor een bepaald doel beschikbaar willen houden. De gemeente gebruikt dit geld samen met de dagelijkse inkomsten om betalingen te doen, bijvoorbeeld voor investeringen, salarissen, subsidies, abonnementen en gemeentelijke taken. Als er niet genoeg geld is, sluit de gemeente een lening af.
Dit noemen we totaalfinanciering. Bijna alle gemeenten werken op deze manier. Een lening hoort daarom meestal niet bij één bepaalde investering.
Een eenvoudig voorbeeld: Een gemeente investeert in een jaar € 14 miljoen: € 10 miljoen in een nieuw

gemeentehuis, € 3 miljoen in wegen en € 1 miljoen in machines. De gemeente heeft € 5,5 miljoen beschikbaar uit inkomsten en reserves. Er is dan € 8,5 miljoen te weinig om alle investeringen te betalen. Hiervoor moet de gemeente een lening afsluiten.

De gemeente betaalt haar investeringen met inkomsten, eigen vermogen en vreemd vermogen. Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Op 1 januari 2027 is dit € 58,0 miljoen. Het vreemd vermogen bestaat uit voorzieningen en langlopende leningen. Op 1 januari 2027 is dit € 51,6 miljoen. Samen zijn de financieringsmiddelen € 109,6 miljoen.

De investeringen zijn € 114,2 miljoen waard. Er is € 109,6 miljoen aan financieringsmiddelen. Het verschil is een financieringstekort van € 4,6 miljoen. De vlottende activa hebben op 1 januari 2027 een boekwaarde van € 67.000,00. Het totale financieringstekort blijft daardoor afgerond € 4,6 miljoen. Mogelijk moet de gemeente in 2027 een lening afsluiten.

Een financieringstekort is iets anders dan een begrotingstekort. Bij een financieringstekort is er op een bepaald moment niet genoeg geld om betalingen te doen. Bij een begrotingstekort zijn de geraamde lasten hoger dan de geraamde baten.

Rentelasten

Door het geld waarmee reserves en voorzieningen zijn gevormd voor financiering te gebruiken, hoeven we hiervoor geen geldlening aan te trekken en betalen we geen rente en aflossing aan derden.
Naast de rente die voor geldleningen wordt betaald, vergoedt de gemeente wel aan zichzelf rente voor het inzetten van reserves. Dit noemen we bespaarde rente.
De totale rentekosten verdeelt de gemeente over alle investeringen, bijvoorbeeld in wegen, gebouwen, scholen of riolering. Het percentage dat we hanteren voor deze rente is bepaald aan de hand van het gewogen gemiddeld rentepercentage op vreemd vermogen. Dit is de systematiek van omslagrente.

De rentelasten zijn verder toegelicht in de paragraaf financiering.

De rente over de reserves en voorzieningen is voornamelijk als inkomst verwerkt in de begroting. In een uitzonderingsgeval wordt rente aan bestemmingsreserves toegevoegd.

Met het inzetten van de reserves en voorzieningen besparen we in 2027 naar verwachting € 1.339.000,00 aan derden te betalen rente. Dit bedrag vergoeden we dus aan onszelf. Hiervan komt € 1.037.000,00 ten goede aan de algemene dekkingsmiddelen. Aan de bestemmingsreserve bijdragen in kosten activa wordt € 302.000,00 rente toegevoegd.

Overzicht rentelasten

	Bedrag
Toegerekende rentelasten	€ 2.166.000,00
Bespaarde rente	€ -1.339.000,00
Renteresultaat	€ 63.000,00
Netto (externe) rentelasten	**€ 890.000,00**

BEGROTING

BELEIDSBEGROTING

Programmaplan

LEESWIJZER PROGRAMMAPLAN

Algemeen

De "Kaders" die door u zijn vastgesteld zoals beleidsnota's of bovengemeentelijke nota's die betrekking hebben op de programma's zijn niet opgenomen in de begroting. U kunt ze vinden op www.stadskanaal.bestuurlijkeinformatie.nl (iBabs) en op www.lokaleregelgeving.overheid.nl.
De programma's zijn opgebouwd door antwoord te geven op de zogenaamde drie "W"-vragen:
"Wat willen wij bereiken?", "Wat doen wij daarvoor?" en "Wat mag het kosten?".
Het programmaplan bevat verder het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht van de kosten van overhead.

Programmanaam
De begroting kent vier programma's. Onder de naam van het programma is aangegeven welke taakvelden onder dit programma vallen.

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijk effect
Hier worden de maatschappelijke effecten genoemd die beoogd worden met het programma.

Nieuw beleid
Hier staan de nieuwe beleidsprioriteiten. De indeling is als volgt:
1. Prioriteiten als gevolg van wettelijke verplichtingen
2. Prioriteiten als gevolg van aangegane eigen verplichtingen
3. Prioriteiten als gevolg van wensen/ambities

Onder nieuw beleid vatten wij alleen die beleidsprioriteiten waarvoor tot dusver nog geen budget beschikbaar gesteld is. Dus nieuw beleid = nieuw geld.

Beleidsindicatoren
Hier zijn de beleidsindicatoren die tot het programma behoren opgenomen. Gemeenten moeten voor de verplichte beleidsindicatoren gebruik maken van de (landelijke) publicatie van bestaande bronnen.
De brongegevens zijn **niet** de eigen gegevens van onze gemeente, waar van toepassing zijn de beleidsindicatoren toegelicht.
Naast de verplichte beleidsindicatoren zijn bij programma 1 Participatie eigen indicatoren opgenomen.

Wat doen wij daarvoor?
Hier worden van de taakvelden die tot het programma behoren de belangrijkste activiteiten genoemd.
Indien van toepassing wordt het nieuwe beleid nader uiteengezet. Daarna worden de activiteiten van het bestaande beleid van de taakvelden genoemd.
Bestaand beleid kan overigens wel nieuwe activiteiten bevatten, waarvan de kosten gedekt worden uit bestaande en voor dat doel beschikbaar gestelde budgetten.

Wat mag het kosten?

Lasten en baten
Hier worden de lasten en de baten van zowel het nieuwe als het bestaande beleid van het programma in één totaal vermeld.

Taakvelden
Hier worden de lasten en baten gespecificeerd naar taakvelden.

Toelichting
Hier is aangegeven (indien van toepassing) welk deel van de ramingen betrekking heeft op nieuw beleid. Eventueel wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van het begrotingsjaar. Het verschil tussen de cijfers van 2027 en 2026 is beknopt toegelicht.
Het verschil in de totale apparaatskosten (personeelskosten programma's en totale kosten overhead) wordt in het Overzicht overhead toegelicht.

Meerjarenraming
Hier wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van de meerjarenraming 2028-2030.

Mutaties reserves
Hier wordt een toelichting gegeven op de geraamde mutaties reserves die betrekking hebben op het programma.

Programma's

1. PARTICIPATIE

Meedoen en Zelfredzaamheid

Taakvelden Economie en Sociaal domein

Binnen Maatschappelijke Zaken werken wij vanuit de samenhang tussen bestaanszekerheid, welzijn, gezondheid, onderwijs, participatie en ondersteuning. Landelijke ontwikkelingen, regionale programma's en de maatregelen uit de Sociale Agenda van Nij Begun worden waar mogelijk verbonden aan bestaande lokale voorzieningen en ondersteuning voor inwoners.

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten
Ons beleid is erop gericht dat onze inwoners op een gezonde, gelukkige en veilige manier meedoen in de samenleving. Zij zijn zelf- en samen redzaam, ook als zij beperkingen hebben. Zij kunnen zolang dat lukt in hun eigen woonomgeving wonen. We staan voor een gemeente die mensen ondersteunt in hun bestaanszekerheid als het even of langere tijd niet op eigen kracht of met hulp van een eigen netwerk lukt. Daarmee voorkomen we dat kleinschalige problemen op langere termijn escaleren en zware hulp en ondersteuning nodig zijn. We stimuleren eigen initiatief van inwoners en juichen creatieve ideeën toe om zorg en ondersteuning met meer eigen regie van inwoners. We verbinden partners in het veld aan elkaar en helpen ervoor te zorgen dat elke inwoner de juiste ondersteuning bij hulpvragen weet te vinden.

Effecten taakvelden Economie
- Een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven voor ondernemers, waar middelgrote en kleine bedrijven floreren.
- Behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in het algemeen en waar mogelijk de vestiging van bedrijven, die laaggeschoold werk bieden, in combinatie met een goede en praktische aansluiting in opleidingen.
- Goede samenwerking en aansluiting tussen onderwijs, regionaal bedrijfsleven en overheid.
- Realisatie Innovatiewerkplaats en commerciële werkplaatsen, samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.
- Meer werkgelegenheid in de regio Zuidoost-Groningen, bij voorkeur in de circulaire economie.
- Het mogelijk maken van diverse en aantrekkelijke warenmarkten.
- Samenwerking met de regio en de provincie om goede recreatieve en toeristische verbindingen tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug te realiseren.

Effecten taakvelden Sociaal domein
- In het Sociaal domein staat het versterken van bestaanszekerheid en het voorkomen of verminderen van schulden centraal, onder andere door vroegsignalering en gerichte ondersteuning.
- Tegelijk wordt ingezet op het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid, zodat alle inwoners – ook kwetsbare groepen – volwaardig kunnen meedoen en zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.
- Daarnaast wordt gewerkt aan duurzaam perspectief op werk, waarbij uitkeringen zo tijdelijk mogelijk zijn, generatiearmoede wordt doorbroken en maatschappelijke voorzieningen efficiënt worden ingezet en verder ontwikkeld.

Beleidsindicatoren

(zie leeswijzer)

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Functiemenging	%	2024	45,5	54,5
2	Vestigingen (van bedrijven)	aantal per 1.000	2024	154,8	191,4
3	Banen	aantal per 1.000	2024	660,4	850,2
4	Werkloze jongeren	%	2024	4	2
5	Netto arbeidsparticipatie	%	2025	69.6	73,2
6	Bijstandsuitkeringen	aantal per 10.000	2025	305,8	281,2
7	Kinderen in uitkeringsgezin	%	2024	8	6
8	Aantal re-integratievoorzieningen	aantal per 10.000	2024	265,8	203,1
9	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	aantal per 10.000	2025	1.230	720
10	Jongeren met jeugdhulp	%	2025	15,5	13,7
11	Jongeren met jeugdbescherming	%	2025	1,9	1
12	Jongeren met delict voor de rechter	%	2023	1	1
13	Jongeren met jeugdreclassering	%	2025	0,7	0,4

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.
2. Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
3. Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.
4. Het percentage personen van 16 tot en met 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven en geen baan hebben als werknemer.
5. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
6. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015) per 10.000 inwoners.
7. Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
8. Het aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
9. Het aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
10. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
11. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een door de rechter dwingend opgelegde jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
12. Het percentage jongeren (12 tot en met 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
13. Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar).

Afwijkingen Gemeente ten opzichte van Nederland

1. Een functiemenging van 50 is het optimale. De afwijking van 45,5 komt vanwege de grootte van de gemeente Stadskanaal, waardoor de combinatie bedrijf en woning wellicht minder aantrekkelijk is voor inwoners dan in een grote stad.
2. De ratio is significant lager, omdat hierin ook de grote steden in Nederland zijn meegenomen. Hierdoor is de ratio moeilijk te beoordelen.
3. Zie toelichting onder 2.
4. Het opleidingsniveau, de mate van intergenerationele armoede en daardoor ook problematische schulden maakt dat relatief veel jongeren niet meteen kunnen werken na de opleiding.
5. Het opleidingsniveau, de mate van intergenerationele armoede en daardoor ook problematische schulden werkt door in de netto arbeidsparticipatie. Daarnaast heeft de gemeente relatief meer inwoners met een mentale problematiek, waardoor werken moeilijker is.
6. Stadskanaal kent relatief meer bijstandsuitkeringen dan Nederland gemiddeld. Dit hangt samen met een kwetsbare arbeidsmarkt, lagere arbeidsparticipatie en een grotere groep inwoners met afstand tot werk.
7. Het aandeel kinderen dat opgroeit in een uitkeringsgezin ligt hoger dan landelijk. Dit volgt uit het hogere aantal huishoudens met een laag inkomen of bijstandsuitkering en wijst op een grotere kans op armoede en bestaansonzekerheid bij gezinnen.
8. Stadskanaal zet relatief veel re-integratievoorzieningen in. Dit komt doordat meer inwoners ondersteuning nodig hebben om richting werk te bewegen, bijvoorbeeld door langdurige werkloosheid, gezondheidsproblemen of beperkte kansen op de arbeidsmarkt.
9. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Afwijkingen hangen samen met verschillen in demografie, vergrijzing en zorgvraag.
10. In Stadskanaal ontvangt 15,7% van de jongeren jeugdhulp, tegenover 14% landelijk. Dit hogere percentage hangt samen met het feit dat Stadskanaal meer gezinnen kent met lage inkomens, schulden, en langdurige armoede (CBS Statline, Inkomensverdeling gemeenten). Daarnaast is het aandeel laaggeletterden in Stadskanaal hoger dan gemiddeld, wat het voor ouders moeilijker maakt om zelf problemen op te lossen of tijdig hulp te vinden (CBS, Laaggeletterdheid gemeenten). In gemeenten met deze kenmerken zien we landelijk structureel hogere jeugdhulpgebruik, wat de afwijking van Stadskanaal verklaart.
11. Het percentage jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel is in Stadskanaal bijna twee keer zo hoog als het landelijk gemiddelde. Jeugdbescherming wordt alleen ingezet wanneer er ernstige zorgen zijn over veiligheid en ontwikkeling. Stadskanaal kent bovengemiddeld veel risicofactoren zoals armoede, schulden en instabiele gezinssituaties (CBS Statline, Laaggeletterdheid gemeenten). In gemeenten waar deze factoren vaker voorkomen, ligt het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen aantoonbaar hoger, wat de afwijking van Stadskanaal verklaart.
12. Hoewel het aantal jongeren dat voor de rechter verschijnt gelijk is aan het landelijke gemiddelde, krijgt in Stadskanaal bijna twee keer zoveel jongeren jeugdreclassering. Dit betekent dat jongeren die een delict plegen in Stadskanaal vaker intensieve begeleiding nodig zijn. Dit sluit aan bij het hogere percentage jeugdbescherming en sociaaleconomische omstandigheden in de gemeente. Ook laaggeletterdheid speelt hierbij een rol: jongeren en ouders die moeite hebben met lezen en begrijpen van regels, afspraken en procedures hebben vaker ondersteuning nodig om herhaling te voorkomen (CBS, Laaggeletterdheid gemeenten).

Overige indicatoren
(zie leeswijzer)

Indicator voorzieningen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Aantal uitkeringsgerechtigden	745	775	775
Uitstroom uit de uitkering	234	225	225
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	772	900	900
Aantal Bewindvoering	423	450	450
Instroom Schuldhulpverlening (SHV)	98	180	180
Aantal Schuldregelingen	68	160	160
Aantal Budgetbegeleiding	60	300	150
Aantal Wet Sanering Natuurlijke Personen (WSNP)	9	20	15
Uitstroom SHV	46	100	100
Aantal trajecten Vroegsignalering	133	120	120
Aantal in behandeling bij Humanitas-thuisadministratie	103	200	150
Aantal in behandeling bij Stichting Leergeld	484	300	300
Aantal in behandeling bij Jeugdfonds Sport en Cultuur	221	200	200
Aantal meldingen vroegsignalering	1.677	1.800	2.200
Bereik vroegsignalering na de melding	100%	30%	40%

Indicator arbeidsparticipatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Verbetering trede 3 t.o.v. peildatum 1 januari [1]	19%	15%	15%
Plaatsing op werkstages [2]	107	125	125
Plaatsing op reguliere en gesubsidieerde arbeid [3]	159	125	125
Aantal WSW plaatsen Wedeka [4]	414	381	352

[1] Percentage van het aantal klanten die op 1 januari in trede 3 geregistreerd staan en naar treden 4, 5 of 6 doorstromen, dan wel uitstromen (naar werk).
[2] Gemiddeld aantal klanten die via een werkstage intern (bij Wedeka) of extern (bij reguliere werkgevers) werkervaring opdoen.
[3] Regulier werk inclusief parttime, afspraakbanen, beschut werk en uitzendbanen.
[4] Betreft het aantal subsidiabele eenheden.

Global goals

Hieronder worden de meest relevante Global goals voor programma 1 weergegeven.

1. Geen armoede; Beëindig armoede in al haar vormen.
2. Geen honger; Beëindig honger en bevorder duurzame landbouw.
3. Goede gezondheid en welzijn; Verzeker goede gezondheidszorg en welzijn voor iedereen.
5. Gender gelijkwaardigheid; Bereik gelijkheid tussen mannen en vrouwen.
8. Werk en economische groei; Bevorder duurzame economische groei en fatsoenlijk werk.

Wat doen wij daarvoor?

BESTAAND BELEID

Bij dit programma staan meedoen, zelfredzaamheid en bestaanszekerheid centraal. Belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente een ondersteunende en faciliterende rol heeft en dat inwoners en ondernemers zelf verantwoordelijk zijn. Daar waar de veiligheid van onze burgers en vooral minderjarige jongeren in het geding is, wordt van ons als gemeente (ook) verwacht dat wij daadkrachtig ingrijpen met maatregelen in de sfeer van drang en soms zelfs dwang.

'Werk, werk, werk' is voor ons een belangrijk thema. Wij zien een ambitieuze rol weggelegd voor de gemeente om de verdere ontwikkeling van de lokale en regionale economie te versterken. In samenwerking met ondernemers en onderwijs beogen we om de kansen op werk voor al onze doelgroepen te vergroten, zeker nu er op dit moment sprake is van krapte op de arbeidsmarkt. We zetten in op een goede match tussen wat de markt aan competenties vraagt en de competenties van de werkzoekenden die wij binnen ons team Werk begeleiden.

Via de Regio Deals en het Nij Begun wordt met bewoners en organisaties samengewerkt aan het verbeteren van de brede welvaart.

TAAKVELDEN ECONOMIE

Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- Samen met onze partners binnen Makeport Mercurius (onderwijs en ondernemers) continueren en versnellen we de doorontwikkeling van Makeport.
- Vanuit het Toekomstperspectief wordt gewerkt aan de gebiedsgerichte aanpak voor het Mercurius Business Park
- We treden op als intermediair op het gebied van bedrijventerreinen

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- De beleidsmedewerkers economische zaken zijn het aanspreekpunt ('loket') voor het bedrijfsleven (inclusief de agrarische sector).
- We zullen actief meewerken aan initiatieven tot vestiging en uitbreiding van bedrijven, om de structuur en werkgelegenheid van de gemeente te versterken.
- We trekken samen op met het Stadskanaalster bedrijfsleven om de economische structuur in onze gemeente te versterken. We acteren actief op signalen en kansen in ons werkgebied en zoeken waar mogelijk samenwerking met regionale partners en de provincie. Werkgelegenheid voor de doelgroep van de Participatiewet heeft daarbij extra onze aandacht.
- De gemeente is zichtbaar door haar aanwezigheid bij diverse overlegorganen van handels- en winkeliersverenigingen. We onderhouden onze contacten en zorgen voor regelmatige bedrijfsbezoeken.
- We bieden een evenwichtige en aantrekkelijke warenmarkt met breed assortiment in Stadskanaal en Musselkanaal voor het winkelend publiek.

Economische promotie
- Signalen voor nieuwe vestiging van bedrijven vanuit het netwerk worden opgevolgd door de beleidsmedewerkers economische zaken.
- Samen met onze buurgemeenten geven we uitvoering aan de marketingactiviteiten en de informatievoorziening aan toeristen.
- Ondersteunen van het routebureau (wandelen, fietsen en varen) in Groningen.
- Het scheppen van goede voorwaarden en faciliteren van (toeristische) markten, evenementen en voorzieningen.
- Ondersteuning van de agrarische sector bij het invullen van de transitie van het landelijk gebied.
- Met de recreatieve sector invulling geven aan de ambitie uit het bestuursakkoord om de samenwerking te zoeken in de regio en met de provincie via het Ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd (vast te

stellen eind 2026), om goede recreatieve en toeristische verbindingen te slaan tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug.
- Ook werken we aan een samenhangend belevingslandschap, gericht op het op orde brengen van de basis voor inwoners, het versterken en verbreden van het aanbod voor bezoekers, het ontwikkelen van een duidelijk en breed gedragen toeristisch profiel en het verbeteren van de regionale aansluiting. Door te investeren in de herkenbaarheid en samenhang van ons recreatieve aanbod sluiten we direct aan bij het Materplan Regiocentra en het Toekomstperspectief Stadskanaal-Musselkanaal om onze centra te versterken als vitale economische en maatschappelijke dragers van de gemeente.
- Met de overige Groninger gemeenten een uniforme provinciale brug- en sluisbediening realiseren, zodat er herkenbaarheid en kwaliteit ontstaat voor de Groningse vaarrecreatie.

TAAKVELDEN SOCIAAL DOMEIN

Samenkracht en burgerparticipatie

Activiteiten maatschappelijk en sociaal cultureel werk
- Maatschappelijk werk – Wij zetten in op het versterken van maatschappelijke ondersteuning door het subsidiëren van algemeen maatschappelijk werk en slachtofferhulp. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers via gerichte waardering, activiteiten (ook voor jonge mantelzorgers) en initiatieven zoals de vrijwilligersprijs en De Luisterlijn. Daarnaast voeren we wettelijke taken uit rond discriminatie en blijven we samenwerken met partners aan de uitvoering van de Wet Inburgering, zodat inwoners passende ondersteuning krijgen en kunnen meedoen.
- Sociaal cultureel werk - Wij zetten in op een breed aanbod van sociaal-cultureel werk via Stichting Welstad, waaronder buurtwerk, jongerenwerk, mantelzorgondersteuning en sport- en cultuuractiviteiten. We ondersteunen dit onder andere via buurtsportcoaches en zorgen voor een goede afstemming tussen vraag en aanbod van maatschappelijke voorzieningen. Daarnaast werken we aan efficiënt beheer en optimaal gebruik van buurthuizen en multifunctionele accommodaties, met uniforme uitgangspunten voor de vastgoedexploitatie.
- In 2027 maken wij, op basis van het externe onderzoek naar Welstad, afspraken over de toekomstige positionering, opdracht en resultaten van het welzijnswerk, zodat de inzet van Welstad optimaal bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven binnen de gemeente.

Activiteiten Inburgering
- Wij zetten in op een goede begeleiding van statushouders door onder andere maatschappelijke begeleiding en participatieverklaringstrajecten via Stichting Vluchtelingenwerk en de regisseurs Inburgering van team Werk. We bevorderen hun integratie en participatie met maatwerkafspraken in een Plan Inburgering en Participatie (PIP) en zorgen voor passende huisvesting volgens de wettelijke taak om statushouders te vestigen. Daarnaast bieden we diverse (duale) trajecten, zoals “Bewegen Werkt”, om deelname aan de samenleving en richting werk te stimuleren.
- We evalueren in 2027 de uitvoering van Inburgering om effect van de integratie en participatie van de inwoners in beeld te krijgen. Daarmee doen wij aanbevelingen voor het verbeteren van de uitvoering van deze wet.
- Voor deelname aan het landelijke programma Startbanen voor statushouders is een subsidieaanvraag ingediend. Bij toekenning van de subsidie nemen wij in 2027 deel aan het programma en leveren wij een bijdrage aan de ontwikkeling daarvan.

Activiteiten Asiel
- In Stadskanaal worden asielzoekers opgevangen door het COA in het AZC Musselkanaal. Daarnaast verzorgen wij tijdelijke huisvesting en zorg voor mensen die gevlucht zijn door de oorlog in Oekraïne.
- We gaan in 2027 met het COA een overeenkomst aan over de nieuwbouw van het AZC.

Activiteiten Welzijn breed
- Wij zetten in op het versterken van welzijn en gezondheid door de aanpak van eenzaamheid, het verbeteren van de toegang tot ondersteuning en het bevorderen van samenwerking tussen het sociaal, medisch en publieke gezondheidsdomein. We werken wijkgericht, ondersteunen inwoners via Welstad en participatie-

instrumenten, en voeren inclusiebeleid uit. Daarnaast verbeteren we de sociale kaart en dragen we bij aan de woonzorg-opgaven.
- In 2027 werken wij aan de verdere ontwikkeling en bestendiging van Welzijn op Recept. Daarbij wordt de huidige, deels tijdelijk gefinancierde inzet afgestemd op de middelen en voorwaarden van de Sociale Agenda van Nij Begun en op de bestaande lokale en regionale infrastructuur.
- In 2027 bereiden wij samen met inwoners en maatschappelijke partners de lokale uitvoering van de leefbaarheidsmaatregelen uit de Sociale Agenda van Nij Begun verder voor en starten wij met de uitvoering.
- In 2027 zetten wij bij het terugdringen van wachtlijsten in de ggz naast de inzet van het Verkennend Gesprek en Voorzorgroepen ook in op de ontwikkeling van het mentaal gezondheidsnetwerk (MGN).
- In 2027 herijken wij de website Samen Stadskanaal op basis van het onderzoek in 2026.

Activiteiten Kinderopvang
- Wij bieden tijdelijke ondersteuning in de vorm van kinderopvang aan gezinnen met sociale en/of medische problematiek die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Daarnaast houden we toezicht op de kwaliteit van kinderopvang via de GGD en treden we waar nodig handhavend op om te zorgen dat voorzieningen aan de wettelijke eisen voldoen.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
- Wij werken met een integraal team van consulenten dat inwoners met meervoudige problematiek snel en samenhangend ondersteunt, zodat zij niet van hulpverlener naar hulpverlener worden doorgestuurd. Waar nodig bieden we aanvullende ondersteuning zoals cliëntondersteuning en tolkdiensten. Daarnaast zetten we in op een sterke lokale samenwerking in de jeugdhulp, met meer ruimte voor professionals, kortere wachttijden en passende hulp dichtbij huis.

Inkomensregelingen
- Wij ondersteunen inwoners met onvoldoende inkomen via inkomensregelingen en de uitvoering van de Participatiewet, met nadruk op het versterken van de bestaanszekerheid. Daarnaast bieden we een integrale aanpak van schulden, waarbij wij meer taken in eigen beheer uitvoeren. Daarbij zetten wij in op vroegsignalering en samenwerking met de Stichting GKB om beginnende schulden eerder te voorkomen en effectief aan te pakken.
- Wij geven verder uitvoering aan de Participatiewet in Balans en bereiden ons voor op de verdere stelselwijzigingen die door het Rijk worden uitgewerkt. Daarbij zetten wij in op een dienstverlening die eenvoudiger, mensgerichter en meer ondersteunend is voor inwoners.
- In 2027 geven wij samen met de klankbordgroep Bestaanszekerheid verdere uitvoering aan de Lokale Agenda Bestaanszekerheid, het convenant bestaanszekerheid en de bijbehorende uitvoeringsagenda. Samen met maatschappelijke partners werken wij aan het versterken van bestaanszekerheid, het vergroten van het bereik van ondersteuning en het beter op elkaar afstemmen van voorzieningen en dienstverlening. Binnen deze aanpak ligt de focus onder meer op de herijking van het minimabeleid, het versterken van vroegsignalering en schuldhulpverlening en het vereenvoudigen van regelingen voor inwoners.
- In 2027 werken wij aan de implementatie van de maatregel Financiële Weerbaarheid uit de Sociale Agenda van Nij Begun. Deze maatregel wordt afgestemd op de uitvoering van de Lokale Agenda Bestaanszekerheid, schuldhulpverlening en vroegsignalering, zodat inwoners eerder worden ondersteund bij financiële problemen en hun financiële zelfredzaamheid wordt versterkt.

WSW en beschut werk
- Wij zetten in op het begeleiden van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt naar zo regulier mogelijk werk via het Trainings- en Diagnosecentrum en Wedeka Bedrijven. Daarbij werken we vanuit vertrouwen en maatwerk, waarbij medewerkers inwoners ondersteunen als coach in hun ontwikkeling op een beschutte werkplek bij Wedeka Bedrijven en andere werkplekken bij reguliere werkgevers.
- Wij ontwikkelen in 2027 samen met de gemeenten binnen Wedeka Bedrijven de richting, waarop deze zich in de toekomst gaat door ontwikkelen tot een toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf.

Arbeidsparticipatie
- Wij begeleiden inwoners naar vermogen tot naar arbeid of maatschappelijke participatie met extra aandacht voor mensen, die meer en langdurige begeleiding nodig hebben. Daarbij werken wij regionaal samen binnen

Werk in Zicht aan een integrale werkgeversbenadering en duurzame oplossingen, zoals afspraakbanen en Nij Begun-banen. Daarbij richten we ons breder op sociale inclusie, zodat ook inwoners zonder uitkering ondersteund worden richting werk of maatschappelijke participatie.
- We maken in 2027 de inzet van het Talentperron binnen het Trainings- en diagnosecentrum (TDC) Stadskanaal zichtbaar, waardoor de gemeente meer inwoners op een laagdrempelige manier kan helpen met vragen over werk, opleiding of loopbaanontwikkeling.
- In 2027 werken wij verder aan de realisatie van het Ontwikkelcentrum binnen de gebiedsontwikkeling van Dideldom. Het Ontwikkelcentrum moet een verbindende functie vervullen tussen onderwijs, werk, welzijn en participatie en inwoners ondersteunen bij hun ontwikkeling en maatschappelijke deelname.
- De uitvoering van de Participatiewet in Balans leidt in 2027 tot een meer mensgerichte dienstverlening, met meer ruimte voor maatwerk, vertrouwen, participatie en ontwikkeling van inwoners.

Voorzieningen Wmo en overige maatwerkvoorzieningen Wmo
- Het uitgangspunt is 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig'. We bevorderen het gebruik van eigen kracht, het sociale netwerk en voorliggende voorzieningen. Waar deze niet toereikend zijn, bieden we tijdig passende maatwerkondersteuning, zodat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen blijven participeren. Hierbij zetten wij in op passende, doelmatige ondersteuning voor onze inwoners die een hulpvraag hebben. We hebben te maken met een toenemende zorgvraag, (groeiende) complexiteit van ondersteuningsbehoeften en vergrijzing. We volgen deze ontwikkelingen nauwlettend en sturen bij waar nodig. Ook preventie en het versterken van voorliggende voorzieningen blijft een punt van aandacht.
- In 2027 gaan we het beleid Wmo herzien en inzetten op datagedreven werken gecombineerd met het inzetten van verantwoorde toepassingen van AI om de uitvoering te ondersteunen.

Jeugdhulp ambulante en Jeugdhulp met verblijf
- -De gemeente biedt ambulante jeugdhulp en jeugdhulp met verblijf aan kinderen en gezinnen die ondersteuning nodig hebben. Daarbij wordt ingezet op ondersteuning zo dichtbij mogelijk bij het gezin en in samenhang met onderwijs, welzijn, gezondheid en veiligheid. Hierbij hebben wij aandacht voor de toenemende complexiteit van hulpvragen en de beschikbaarheid van passende ondersteuning.
- De verwachting is dat de lokale inkoop van de basisjeugdhulp in 2027 van start gaat. Hiermee kan de aansluiting tussen de lokale toegang, bestaande dienstverlening en de basisjeugdhulp verder worden versterkt.
- In 2027 ligt de focus op het verder versterken van de lokale jeugdhulpstructuur, de netwerksamenwerking en de toegang tot ondersteuning.
- Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan landelijke ontwikkelingen, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. De financiële en organisatorische gevolgen hiervan zijn nog niet volledig duidelijk.

Activiteiten Beschermd wonen, Activiteiten Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang (Wmo)
- Een deel van het beleid, budgetten en uitvoering van Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang ligt bij de centrumgemeente Groningen. Groningen maakt afspraken met de gemeenten over inzet en besteding hiervan met betrekking tot Maatschappelijke opvang, Beschermd wonen (BW) en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). Onze gemeente werkt aan de transformatiebeweging van Beschermd wonen naar Beschermd thuis, waarbij inwoners zoveel als mogelijk zelfstandig kunnen wonen in wijken en buurten met ambulante begeleiding. Participatie en inclusie zijn daarbij belangrijke sleutelwoorden. Het betreft ook de afspraken over bemoeizorg en preventie dak- en thuisloosheid, waarbij we sluiten aan bij het Nationale Actieplan Dakloosheid en nauw samenwerken met de 10 gemeenten in de provincie Groningen.
- In 2027 zetten wij de ontwikkeling van de lokale opgaven, projecten en tussenvormen van wonen en begeleiding voort ten behoeve van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen.
- Ook bereiden wij in 2027 de inkoop Beschermd Wonen voor onder leiding van centrumgemeente Groningen.
- Op basis van de Ethostelling van 2026 ontwikkelen wij in 2027 beleid om dak- en thuisloosheid te voorkomen.
- Ook bereiden wij in 2027 met de regio de doordecentralisatie van de Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang voor, waarbij wij ook deze dienstverlening meer lokaal organiseren.

Activiteiten Zorg en veiligheid

Reguliere werkzaamheden

- Onze gemeente werkt volgens de uitgangspunten van de GGZ-er in de Wijk. Het gaat om een preventieve en outreachende werkwijze in de wijk. Verward gedrag, onaangepast gedrag, noodsituaties enz. worden eerder gesignaleerd en opgepakt. Daarnaast biedt de gemeente verschillende tussenvormen van wonen en zorg aan, zoals Housing First en Kamers met aandacht. Binnen Housing first werken woningbouwcorporatie, zorgorganisatie en de gemeente samen. "Kamers met Aandacht" is een initiatief voor jongeren, die (bijna) zelfstandig kunnen wonen maar lichte ondersteuning nodig hebben. Het is bedoeld voor jongeren in de leeftijd tussen de 18 en 23 jaar, die bijvoorbeeld uit de jeugdzorg, pleegzorg of een moeilijke thuissituatie komen.
- In 2027 zetten wij de projecten voort ten behoeve van de huisvesting van inwoners in zeer kwetsbare situaties om dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Baten	31.615	28.948	25.096	25.490	25.179	25.179
Saldo programma	71.181	76.185	77.808	75.623	73.054	72.419

	Lasten	Baten	Saldo
Taakvelden Economie			
Economische ontwikkeling	181		-181
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	213	137	-76
Economische promotie	125	173	48
	519	310	-209
Taakvelden Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	6.611	1.510	-5.101
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	1.160		-1.160
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	3.514	80	-3.434
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	20	20	
Inkomensregelingen	24.011	18.076	-5.935
Begeleide participatie	21.030		-21.030
Arbeidsparticipatie	3.157	20	-3.137
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.666	95	-2.572
Huish.hulp, begel., dagbest. en overige maatwerkarr. (Wmo)	12.508	131	-12.377
Jeugdhulp ambulant lokaal regionaal landelijk	12.196		-12.196
Jeugdhulp met verblijf lokaal regionaal landelijk	6.453		-6.453
PGB Wmo en Jeugd	695	13	-682
Beschermd wonen/maatsch.- en vrouwenopv. (Wmo)	6.208	4.842	-1.366
Jeugdbescherming/Jeugdreclassering	1.443		-1.443
Coördinatie en beleid Jeugd	715		-715
	102.385	24.786	-77.599
Totaal	**102.905**	**25.096**	**-77.808**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2026 gestegen met € 1.623.000,00. Dit betreft een nadeel van € 10.000,00 voor taakveld Economie en een nadeel van € 1.613.000,00 voor de taakvelden Sociaal domein. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Economie		
- Overige ontwikkelingen	€	10.000,00 N
Totaal taakvelden Economie	€	10.000,00 N

Taakvelden Sociaal domein		
- Incidentele opbrengst spuk GALA 2026	€	147.000,00 N
- Incidentele budgetten 2026 betreffende IZA, dementie en woonzorgvisie	€	249.000,00 V
- Incidentele lasten gezinscoaches 2026	€	346.000,00 V
- Budgetten Jeugdzorg (nominale ontwikkelingen)	€	717.000,00 N
- Budgetten Jeugdzorg (historische groei)	€	707.000,00 N
- Bijstandsverlening (saldo BUIG minus uitkeringen)	€	689.000,00 V

- Incidenteel budget Noodfonds minima	€	200.000,00 V
- Incidenteel budget project Kansen voor Kinderen	€	238.000,00 V
- Integratie-uitkering Participatie (WSW)	€	70.000,00 V
- Integratie-uitkering Participatie (beschut werk)	€	382.000,00 N
- Voorzieningen gehandicapten Wmo	€	181.000,00 N
- Geen eigen bijdrage Huishoudelijke hulp cliënten 2027	€	550.000,00 N
- Kosten begeleiding Wmo	€	147.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	574.000,00 N
Totaal taakvelden Sociaal domein	€	1.613.000,00 N

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2028-2030 met € 5.389.000,00. Deze daling betreft de taakvelden Sociaal domein. Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Sociaal domein

- Wmo-vervoer	€	140.000,00 N
- Wmo huishoudelijke hulp 2029 (zie meicirculaire 2026)	€	2.338.000,00 V
- Eigen bijdrage Wmo begeleiding 2029	€	265.000,00 V
- Stelpost daling trajectduur en invoering eigen bijdrage jeugdzorg	€	843.000,00 V
- Afname IU-Participatie	€	1.942.000,00 V
- Afname exploitatietekort Wedeka	€	109.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	32.000,00 V
Totalen taakvelden Sociaal domein meerjarenraming	€	5.389.000,00 V

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toevoegingen						
Onttrekkingen	114	103	102	102	102	102
Saldo mutaties	114	103	102	102	102	102

Toelichting
Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2026 € 1.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Sociaal domein

- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	1.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	1.000,00 -

2. ONTPLOOIING

Leren en Ontmoeten

Taakvelden Onderwijs en Sport, cultuur en recreatie

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

We ondersteunen ouders daar waar nodig bij het opgroeien en opvoeden van hun kinderen. We zorgen voor een actieve deelname van ouders en kinderen bij de peuter- en kinderopvang. Kinderen krijgen in onze gemeente de kans om zich in en om school te ontwikkelen. We zetten sterk in op preventie en vroeghulp en het stimuleren van talentontwikkeling. Daarbij accepteren we, binnen gezonde en veilige grenzen, verschillen tussen gezinnen en kinderen. Zowel in het tempo van opgroeien, als in de uitkomst van de talentontwikkeling. We willen de betrokkenheid bij de lokale samenleving van onze jeugdige inwoners vergroten.

We willen een aantrekkelijke woongemeente blijven en behouden onze regiofunctie op het gebied van voorzieningen. We streven naar de instandhouding van onze voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en recreatie. We stimuleren sport als belangrijke aanjager van gezondheid en ontmoeting.

Effecten taakvelden Onderwijs

- Alle kinderen hebben een plek in het onderwijs, die zo dichtbij thuis als mogelijk is.
- Jongeren de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot weerbare, zelfstandige, competente en sociale burgers.
- Jongeren hebben, zoveel als mogelijk, een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt én werk.
- Het realiseren van toekomstbestendige, goed bereikbare en kwalitatief hoogwaardige schoolgebouwen in alle dorpen en wijken van de gemeente Stadskanaal, zodat ieder kind in een passende leeromgeving onderwijs kan volgen
- Zoveel mogelijk kinderen krijgen een aanbod voor een verrijkte schooldag op de basisscholen (tijdens schooluren dan wel een naschools aanbod). Er wordt op deze manier gewerkt aan talentontwikkeling en kansengelijkheid bij leerlingen.

Effecten taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Sportstimulering door doelgroepenbenadering en verenigingsondersteuning.
- Een breed aanbod van culturele voorzieningen die voor al onze inwoners toegankelijk zijn.
- (Duurzame) bescherming en ontwikkeling van cultureel erfgoed.
- Bereikbaarheid van recreatieve voorzieningen.
- Er is aandacht voor kleinkunst, kunst in de openbare ruimte en podiumkunsten.

Beleidsindicatoren

(zie leeswijzer)

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Absoluut verzuim	aantal per 1.000	2023	2,4	6,3
2	Relatief verzuim	aantal per 1.000	2024	22	28
3	Voortijdige schoolverlaters (VO + MBO)	%	2024	3	2,3
4	Niet-sporters	%	2024	55,7	42,5

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Het aantal leerplichtigen en/of kwalificatie plichtige jongeren die niet staan ingeschreven op een school. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2022/2023.
2. Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar gedurende een bepaalde tijd ongeoorloofd afwezig is. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2022/2023.
3. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periode aanduiding staat voor schooljaar 2023/2024.
4. Het percentage bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één per week aan sport doet ten opzichte van de totale bevolking van 19 jaar en ouder.

Afwijkingen Gemeente ten opzichte van Nederland

1. Met een score van 2,4 per 1.000 leerlingen scoort de gemeente aanzienlijk gunstiger dan het landelijk gemiddelde van 6,3 per 1.000 leerlingen. Dit duidt erop dat het merendeel van de leerplichtige jongeren in beeld is en staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Mogelijke verklaringen zijn een goede samenwerking tussen scholen, leerplichtambtenaren en ketenpartners, actieve monitoring van risicoleerlingen en een effectieve aanpak van schooluitval.
2. De gemeente kent met 22 per 1.000 leerlingen een lager relatief verzuim dan het landelijke gemiddelde van 28 per 1.000 leerlingen. Dit wijst op een relatief gunstige situatie waarbij minder leerlingen ongeoorloofd afwezig zijn van school. Mogelijke verklaringen zijn een vroegtijdige signalering van verzuim, intensieve begeleiding van leerlingen en ouders en een adequate samenwerking tussen onderwijsinstellingen en leerplicht.
3. Met 3,0% voortijdige schoolverlaters ligt de gemeente boven het landelijke gemiddelde van 2,3%. Dit betekent dat relatief meer jongeren het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie. Mogelijke oorzaken kunnen zijn een relatief kwetsbare sociaaleconomische positie van jongeren, een hoger aandeel studenten in opleidingen met een verhoogd risico op uitval of een beperkte aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De hogere uitstroom vraagt blijvende aandacht voor preventie, begeleiding en samenwerking tussen scholen, doorstroompuntregio, werkgevers en zorgpartners om schooluitval te voorkomen.

Global goals

Hieronder worden de meest relevante Global goals voor programma 2 weergegeven.

3. Goede gezondheid en welzijn; Verzeker goede gezondheidszorg en welzijn voor iedereen.
4. Kwaliteitsonderwijs; Zorg voor inclusief en gelijkwaardig onderwijs.
10. Ongelijkheid verminderen; Verminder ongelijkheid binnen en tussen landen.
11. Duurzame steden en gemeenschappen; Maak steden inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.

Wat doen wij daarvoor?

BESTAAND BELEID
Door ontgroening, vergrijzing en de komst van nieuwe Nederlanders verandert de bevolkingssamenstelling van Stadskanaal. Dat heeft onder meer tot gevolg dat mensen andere eisen stellen aan hun woonomgeving en de voorzieningen waarvan ze gebruikmaken. Om een aantrekkelijke woongemeente te blijven en voldoende, kwalitatief goede voorzieningen te behouden zullen we ons aanbod van voorzieningen zoveel als mogelijk laten aansluiten bij de veranderende wensen van onze inwoners.

Via de Regio Deal Oost-Groningen en Nij Begun wordt met bewoners en organisaties samengewerkt aan het verbeteren van de brede welvaart. Waaronder het verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid door middel van een breed cultuur- en sport aanbod en inzet op een leven lang leren en ontwikkelen. Onder andere in dit programma krijgt dit vorm in diverse projecten.

TAAKVELDEN ONDERWIJS

Onderwijshuisvesting
- Uitvoering geven aan het programma 2026 en het vaststellen van het programmaoverzicht 2027.
- Actualisatie IHP.
- In afwachting van de nieuwe VNG-modelverordening de huidige verordening (Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Stadskanaal 2022) toetsen op strijdige inhoud in het kader van de nieuwe Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting.
- In 2027 wordt gestart met de uitvoering voor de scholen zoals benoemd in fase 1 van het IHP (na besluitvorming). Dit betreft CBS de Oranje Nassauschool en OBS de Oleander in Stadskanaal en CBS de Verbinding, CBS de Lindenborgh, OBS de Musselhorst en RKBS St. Antonius in Musselkanaal.
- Start met realisatie van een nieuwe onderwijsaccommodatie in Stadskanaal voor de basisscholen Maarsborg en Neuteboomschool, inclusief ruimte voor kinderopvang en exclusief een gymzaal.
-

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
- Zoveel mogelijk kinderen krijgen een aanbod voor een verrijkte schooldag op de basisscholen (tijdens schooluren dan wel een naschools aanbod). Er wordt op deze manier gewerkt aan talentontwikkeling en kansengelijkheid bij leerlingen.
- Stichting Welstad voert in 2027 activiteiten uit op het gebied van vroegsignalering, preventie, kort consulterend gesprekken en verwijst indien nodig door via Sociaal Werk op School (voorheen: Jeugd- dan wel Schoolmaatschappelijk werk).
- In 2027 geven wij samen met de scholen uitvoering aan de onderwijsmaatregelen uit de Sociale Agenda van Nij Begun. Daarbij wordt bezien hoe nieuwe voorzieningen aansluiten op de bestaande ondersteuning op scholen. Doel is om te komen tot een samenhangende ondersteuningsstructuur waarbij bestaande en nieuwe maatregelen op elkaar worden afgestemd.
- In 2027 wordt een aantal scenario's uitgewerkt voor de toekomstige uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid. Daarbij worden in ieder geval de beschikbaarheid en spreiding van het aanbod, de financiële haalbaarheid en de juridische aspecten betrokken. De oorspronkelijke planning in de scenarioanalyse was gericht op invoering van een nieuw model in 2027. Gelet op de benodigde voorbereiding en afstemming is invoering per 1 januari 2027 niet realistisch. Voortzetting van de huidige uitvoering en bekostigingswijze vormt daarom het uitgangspunt voor de begroting 2027.

Activiteiten Leerlingenzaken
- Wij werken aan een sluitende aanpak voor jongeren. Het versterken van schooldeelname en ontwikkelkansen van alle kinderen en jongeren in Stadskanaal door preventie van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, bevordering van kansengelijkheid, versterking van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp en het bieden van passende ondersteuning aan kwetsbare leerlingen.
  Wij voeren leerplichtspreekuren uit en richten ons op jongeren, die de school voortijdig dreigen te verlaten of hebben verlaten (VSV-ers). De activiteiten zijn gericht op uitstroom, waarbij elke voortijdig schoolverlater een maatwerktraject krijgt. Via het Doorstroompunt volgen wij alle jongeren tot 27 jaar en stemmen wij intern af

om een sluitende melding, registratie, doorverwijzing en herplaatsing van voortijdig schoolverlaters te realiseren.

Activiteiten Nieuwkomersonderwijs
- De gemeente werkt samen met onderwijs- en regiopartners aan een sterk nieuwkomersonderwijs in Oost-Groningen. Er is een regionaal expertisenetwerk NT2 opgezet, gericht op het delen en versterken van kennis en expertise over de begeleiding van nieuwkomers binnen scholen. Het nieuwkomersonderwijs voor de gemeenten Veendam, Pekela en Stadskanaal wordt uitgevoerd door OPRON in Stadskanaal.
- Wij stellen in 2027 het Convenant Nieuwkomersonderwijs op om zo een sterke basis te vormen voor primair onderwijs aan kinderen van nieuwkomers.

Activiteiten Peuteropvang
- De gemeente zet zich samen met aanbieders van peuteropvang, VVE en VVE+ in voor een toegankelijk en kwalitatief aanbod van voorschoolse voorzieningen. Hiermee bereiden wij kinderen optimaal voor op de start in het basisonderwijs en worden taal- en ontwikkelingsachterstanden vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt. Voor ouders die geen aanspraak kunnen maken op kinderopvangtoeslag, financiert de gemeente de reguliere peuteropvang via een subsidieregeling. Voor kinderen met een VVE-indicatie financiert de gemeente aanvullend het VVE.
- In 2027 werken we aan de herijking van de subsidiesystematiek voor peuteropvang en de doorontwikkeling van VVE en VVE+

TAAKVELDEN SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Sportbeleid en activering
- We ondersteunen actieve initiatieven die bewegen en sporten in de buitenruimte bevorderen.
- Ook de komende jaren wordt in samenwerking met Stichting Welstad uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord, waarin ook onderdelen van het Lokaal Preventieakkoord zijn opgenomen. Door middel van het uitvoeringsbudget Sportakkoord worden initiatieven financieel ondersteund die een bijdrage leveren aan de doelen van het Sportakkoord.

Sportaccommodaties
- In 2022 is gestart met een onderzoek naar de gewenste infrastructuur van de binnensport in de plaats Stadskanaal. Dit heeft geleid tot diverse scenario's/denkrichtingen. Vanwege strategische opgaven wordt gefaseerd aan deze denkrichtingen gewerkt in een businesscase. Naar verwachting zal in 2027 een besluit genomen worden hierover.
- Samen met de vakleerkrachten van het onderwijs wordt de afstemming van nieuw sportmateriaal bij vervanging flexibel gemaakt in plaats van één op één vervanging. Dit geldt voor zowel groot als klein speelmateriaal.
- Voor de buitensport staan twee kunstgrasvelden op de nominatie voor vervanging in 2027. Op dit moment vindt afstemming plaats of dit in één bestek gecombineerd kan worden vanwege de nabijgelegen locatie van beide velden.
- Op de voetbalvelden wordt de eerdere pilot met robotmaaiers als onderdeel van het nieuwe onderhoudscontract verder uitgerold.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Stichting Kunstenschool Zuid-Groningen (SKZG) verzorgt het aanbod van kunst- en cultuureducatie in de gemeente. De stichting biedt lessen, workshops en educatieve activiteiten op het gebied van muziek, theater en dans voor zowel kinderen als volwassenen en organiseert daarnaast professionele en amateurvoorstellingen in Theater Geert Teis. Ook biedt Kunstenschool ZG aan jong en oud diverse kunstzinnige vormingsactiviteiten aan.
- Voor Theater Geert Teis wordt in 2027 een toekomstscenario ontwikkeld. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar mogelijke koppelkansen met de renovatie of vernieuwing van het gemeentehuis, zodat toekomstige ontwikkelingen optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd.
- In 2027 ligt de focus op toegankelijke cultuureducatie voor alle leeftijden, en het realiseren van toekomstbestendige culturele voorzieningen in samenhang met andere gemeentelijke ontwikkelingen.

Musea
- Museum van de Streek beheert, behoudt en presenteert het cultureel erfgoed van de Kanaalstreek en draagt via educatie, tentoonstellingen en publieksactiviteiten bij aan kennis, identiteit en verbondenheid in de regio.
- In 2027 ligt de focus op de doorontwikkeling van Museum van de Streek als toegankelijke culturele ontmoetingsplek in 't Dok, waarbij erfgoed, educatie, publieksbereik en samenwerking met de bibliotheek centraal staan.

Cultureel erfgoed
- Verbeteren informatievoorziening en zichtbaarheid gemeente richting de eigenaren van karakteristieke panden, gemeentelijk monumenten en rijksmonumenten.
- Initiatieven ondersteunen tot behoud en eventuele herbestemming van cultureel erfgoed.
- Uitvoering van nieuw gemeentelijk erfgoedbeleid inclusief archeologie en de kerkenvisie (besluitvorming eind 2026).

Media
- De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen wordt gewijzigd. Het wetsvoorstel voorziet in een wettelijke zorgplicht voor gemeenten om te zorgen voor een toegankelijk en volwaardig aanbod van bibliotheekvoorzieningen. Vooruitlopend hierop werkt de gemeente samen met Biblionet en andere partners aan een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening. Daarbij wordt gekeken hoe de bibliotheekdienstverlening in Stadskanaal en de dorpen toegankelijk en binnen redelijke afstand beschikbaar kan blijven. Daarnaast zetten wij in op leesbevordering, Bibliotheek op school, basisbibliotheekvoorzieningen en aanvullende lokale dienstverlening.
- Een belangrijk aandachtspunt is de aanpak van laaggeletterdheid. Via het Taalhuis en het Taalnetwerk, waarin onderwijs-, welzijns- en taalpartners samenwerken, wordt ingezet op het versterken van taalvaardigheid, participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Provinciaal wordt hierbij aangesloten op de gezamenlijke aanpak van laaggeletterdheid binnen de arbeidsmarktregio Groningen.
- In 2027 ligt de focus op een toegankelijke bibliotheekvoorziening voor alle inwoners, het versterken van lees- en taalvaardigheid, de aanpak van laaggeletterdheid en het vergroten van participatie en zelfredzaamheid.

Lokale omroep
- RTV1 ontvangt subsidie voor het verzorgen van de lokale publieke mediafunctie binnen de gemeente Stadskanaal. De streekomroep informeert inwoners over actuele ontwikkelingen in de gemeente via diverse mediakanalen, met een belangrijke focus op televisie. RTV1 draagt bij aan de lokale democratie door onder meer de uitzendingen van raadsvergaderingen te verzorgen.
- In 2027 ligt de focus op de voorbereiding van de overgang naar het nieuwe landelijke omroepbestel, het borgen van een sterke lokale journalistieke nieuwsvoorziening en het behouden van de lokale betrokkenheid bij de publieke streekomroep.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie
- Het in stand houden van openbaar groen volgens de Groenvisie en (openlucht)recreatie conform het eind 2026 vast te stellen beleid vrijetijdseconomie.

Activiteiten Natuur- Landschapsbescherming
- We zetten in op het beschermen, versterken en leefbaar maken van onze unieke natuur- en landschapskwaliteiten.
- Onder leiding van de provincie Groningen worden de mogelijkheden van ontwikkeling van de pagediepzone onderzocht.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	13.592	14.457	12.795	12.958	13.618	13.975
Baten	3.930	3.361	2.785	2.820	2.868	2.864
Saldo programma	9.662	11.097	10.010	10.138	10.750	11.111

	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Taakvelden Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	2.221	9	-2.211
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.945	1.410	-1.535
	5.165	1.419	-3.746
Taakvelden Sport, cultuur en recreatie			
Sportbeleid en activering	142		-142
Sportaccommodaties	3.070	215	-2.855
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.037	1.084	-1.952
Musea	151	5	-146
Cultureel erfgoed	95		-95
Media	927	7	-921
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	208	56	-152
	7.630	1.366	-6.263
Totaal	**12.795**	**2.785**	**-10.010**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2026 gedaald met € 1.087.000,00.
Dit betreft een voordeel van € 726.000,00 voor de taakvelden Onderwijs en een voordeel van € 361.000,00 voor de taakvelden Sport, cultuur en recreatie. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Onderwijs		
- Incidenteel budget Sociaal werk op school 2026	€	253.000,00 V
- Incidenteel subsidiebudget onderwijsachterstandenbeleid 2026	€	417.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	56.000,00 V
Totaal taakvelden Onderwijs	€	726.000,00 V

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie		
- Incidenteel budget brandveiligheid TGT 2026	€	430.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	69.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie	€	361.000,00 V

Meerjarenraming
Per saldo stijgen de lasten in de periode 2028-2030 met € 1.101.000,00. Dit betreft een nadeel van € 998.000,00 voor de taakvelden onderwijs en een nadeel van € 103.000,00 voor de taakvelden Sport, cultuur en recreatie. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Onderwijs		
- Lasten investeringen onderwijshuisvesting	€	998.000,00 N
Totaal taakvelden Onderwijs meerjarenraming	€	998.000,00 N

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Overige ontwikkelingen	€	103.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie meerjarenraming	€	103.000,00 N

Mutaties Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toevoegingen	15	4				
Onttrekkingen	467	457	414	414	414	414
Saldo mutaties	452	453	414	414	414	414

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2026 € 39.000,00 lager.
De oorzaken zijn:

Taakvelden Onderwijs

- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	4.000,00 -

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	9.000,00 -
- Egalisatiereserve Theater Geert Teis, egalisatie kapitaallasten	€	30.000,00 -
- Overige ontwikkelingen	€	4.000,00 +
Totaal mutaties reserves	€	39.000,00 -

3. LEEFBAARHEID

Wonen en Bereikbaarheid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, Volksgezondheid en milieu en Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten
We bieden onze inwoners en ondernemers een hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Effecten taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat
We willen dat iedereen in onze gemeente en de provincie veilig deel kan nemen aan het verkeer. We hebben samen met de verkeersveiligheidspartners in Groningen (gemeenten en de provincie Groningen) een breed verkeerseducatieprogramma en een gezamenlijk plan van aanpak om de verkeersveiligheid te bevorderen.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu
Bij de ontwikkeling van het landelijk en stedelijk gebied is duurzaamheid een leidend principe, onder andere door vermindering van afvalstoffen en CO_2-emissie en gebruik van fossiele energie.

Effecten taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing
We willen een gevarieerde en toekomstbestendige woningvoorraad die aansluit bij de woonbehoeften van onze inwoners, nu en in de toekomst. Daarbij hebben we speciale aandacht voor starters, ouderen en aandachtsgroepen. Inwoners moeten zo lang mogelijk zelfstandig, veilig en prettig kunnen wonen, met passende ondersteuning als dat nodig is. We zetten in op vitale, zorgzame wijken en dorpen, waarin inwoners naar elkaar omzien en actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Ook willen we ons voorbereiden op de komst van de Nedersaksenlijn en andere ontwikkelingen die het wonen en werken in onze gemeente nog aantrekkelijker zullen maken.

Beleidsindicatoren
(zie leeswijzer)

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inw.	2024	136	148
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	2023	157,7	40
3	WOZ-waarde woningen	duizend euro	2025	282	398
			2024	263	378
			2023	242	368
4	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000	2024	1,8	8,4
5	Demografische druk	%	2025	83,8	70,7
6	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2026	901	993
7	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2026	971	1091

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner (kg).
2. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
3. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.
4. Het aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen.
5. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
6. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.
7. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.

Afwijkingen Gemeente ten opzichte van Nederland

1. De hoeveelheid restafval in de gemeente Stadskanaal is lager en dus beter dan het landelijk gemiddelde.
2. Wij wekken binnen de gemeente meer duurzame elektriciteit op dan wij gebruiken. Dit past binnen de gemeentelijke ambitie om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn. Naast zon op dak dragen vooral de gerealiseerde zonneparken bij aan dit hoge percentage.
3. In de verordening OZB wordt het tarief voor de heffing van de OZB ieder jaar bewust wat hoger opgenomen. Dit om in januari/februari, als de definitieve bedragen voor de WOZ-waarden bekend zijn de tarieven eenvoudig naar beneden bij te kunnen stellen.
4. De realisatie van nieuwbouwwoningen in de gemeente Stadskanaal ligt onder het landelijk gemiddelde. Dit komt doordat onze gemeente lange tijd vanuit een krimpregio-context opereerde. De omschakeling naar een groeiregio vraagt tijd: het herijken van prognoses, opschalen van de organisatie, vergroten van de plancapaciteit en anders samenwerken met corporaties en marktpartijen. De afgelopen jaren zien we dan ook als een aanloopperiode richting de woningbouwversnelling. Deze periode hebben we nodig gehad om onze woningbouwambities waar te kunnen maken.

Global goals

Hieronder worden de meest relevante Global goals voor programma 3 weergegeven.

6. Schoon water en sanitair; Verzeker toegang tot water en sanitaire voorzieningen.
7. Betaalbare en duurzame energie; Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie.
9. Industrie, innovatie en infrastructuur; Bouw veerkrachtige infrastructuur en stimuleer innovatie.
11. Duurzame steden en gemeenschappen; Maak steden inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.
12. Verantwoorde consumptie en productie; Zorg voor duurzame consumptie- en productiepatronen.
15. Leven op het land; Bescherm ecosystemen, bossen en biodiversiteit.

Wat doen wij daarvoor?

BESTAAND BELEID

We willen als gemeente betrokken zijn, en blijven, bij wat er speelt bij onze inwoners en binnen onze gemeente. Daarom is het erg belangrijk dat we inwoners actief betrekken bij nieuw beleid. Binnen de woonomgeving is dit essentieel. We werken vanuit de gedachte dat mensen zich meer verantwoordelijk voelen voor hun woonomgeving als zij betrokken zijn bij de inrichting en het beheer ervan.

De bevolkingssamenstelling van onze gemeente, en onze regio, verandert. Gezien de huidige ontwikkelingen op de woningmarkt betekent dit dat er gebouwd wordt en gaat worden in onze gemeente. Er is een vraag naar meer woningen in het hele land, en dus ook in onze gemeente. Deze vraag wordt nog groter door de ontwikkeling van de Nedersaksenlijn. We spelen met ons woningaanbod in op deze ontwikkelingen. Dit doen we aan de hand van een aantal beleidsstukken, zoals de Omgevingsvisie (onderdeel woonbeleid), de Regionale woondeal en de prestatieafspraken.

In 2027 zetten we concrete stappen in de uitvoering van de woonzorgvisie en geven we uitvoering aan de Omgevingsvisie (onderdeel woonbeleid). We werken aan voldoende passende en betaalbare woningen, stimuleren innovatieve woonvormen en verbeteren de leefbaarheid in kwetsbare gebieden. Daarnaast richten we ons op het behouden en concentreren van voorzieningen in de centrumkernen, zodat deze bereikbaar en beschikbaar blijven.

Via de Regio Deal 2.0 en het Volkshuisvestingsfonds pakken we leegstand, kwetsbare panden en particuliere kwaliteitsproblemen aan. Ook werken we nauw samen met corporaties en andere partners rondom thema's als sociale woningbouw, betere doorstroming en versnelling van verduurzaming. In 2027 maken we daarvoor nieuwe meerjarige prestatieafspraken die aansluiten op ons nieuwe actuele woonbeleid. Ook sluiten we aan op landelijke woon- en bouwagenda's en zetten we in op maatwerk per gebied.

Ons milieubeleid staat in het teken van de zorg voor een schone, gezonde leefomgeving. We willen onze inwoners bewust maken van hun invloed op een gezonde leefomgeving en hun houding en gedrag ten aanzien van milieu en duurzaamheid beïnvloeden. Daarnaast maken duurzaamheid en de zorg voor het milieu onderdeel uit van allerlei andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, maatschappelijk vastgoed, openbare verlichting en afval.

TAAKVELDEN VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Verkeer en vervoer

Activiteiten wegen

- We geven uitvoering aan het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP), waaronder een aantal projecten in de buitenruimte. Bijvoorbeeld de uitvoering verkeersveiligheidsproject rotonde Sluisstraat - 1e Exloërmond Musselkanaal.
- Doelstelling GVVP: Verkeersveiligheid Badstraat Musselkanaal. Het opzetten en voorbereiden van het project door middel van het opstellen van een ontwerp en het doorlopen van een participatietraject.
- Doelstelling GVVP: Inventariseren en uitvoeren van wegencategoriseringsplan. In het GVVP is een nieuw wegencategoriseringsplan vastgesteld. Hierbij hoort ook uitvoering geven aan het aanpassen van de maximumsnelheid van verschillende wegen en de bijbehorende aanpassingen aan de weginrichting.
- Doelstelling GVVP: Centrumgebied Hoofdstraat. Herinrichting Hoofdstraat waarbij het gebruik, de functie en de inrichting verbeterd worden voor een verbeterde verkeersveiligheid voor fietsers in de 30km/u centrumzone.
- Doelstelling MIRT verkenning Nedersaksenlijn. We zullen samen met het Ministerie van I&W, de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel, ProRail, Arriva, STAR en betrokken gemeenten een MIRT verkenningstraject en een Gebiedsontwikkelingstraject doorlopen en de planuitwerking verder brengen voor de realisatie van de Nedersaksenlijn.
- In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan de verbetering van de fietspaden door de Handelsstraat-Poststraat aan te pakken. Ook wordt de volgende fase Oosterstraat (tussen Hoofdstraat en Cerestraat)

voorbereid. De verbetering omvat vervangen van de verhardingen vanaf de gevel tot aan de hoofdrijbaan, herinrichten van groenvakken met toekomstbestendige bomen en beschermende afkadering teneinde hernieuwde schade door wortelopdruk te voorkomen. Tevens wordt er een nieuw riool aangelegd om hemelwater op te vangen, te bufferen en vertraagd te lozen op het oppervlaktewater.

Activiteiten wijkbeheer
- Het onderhoud aan de openbare ruimte in de centrumgebieden Stadskanaal en Musselkanaal wordt voor 60% van het areaal uitgevoerd op A-niveau (Accent) en voor 40% op B-niveau (Basis).
- Het onderhoud aan de openbare ruimte in de woonwijken wordt voor 60% van het areaal op B-niveau (Basis) uitgevoerd en voor 40% op C-niveau (Bescheiden).
- Uitvoering geven aan het wijkonderhoud, de sportvelden en de begraafplaatsen conform eind 2026 aanbesteedde (wijk)contracten.
- Monitoren van de verbeterslag Fixi.
- Binnen de gemeente is een aantal ongewenste en schadelijke florasoorten aanwezig. Ook zien we een verhoging van de aanwezigheid van bevers. Op basis van beheersplannen wordt het bestrijden of beheersen van ongewenste soorten voortgezet.
- In 2027 wordt als vervolg op eerder uitgevoerde projecten weer verder invulling gegeven aan vergroening waarvoor gewerkt wordt met een bomenplan. Op oude plantlocaties en kansrijke plekken voor toekomstgerichte bomen of verhoging van de klimaatadaptatie worden op basis van dit plan nieuwe bomen geplant.

Activiteiten Havens en waterwegen
- We actualiseren het gemeentelijk beleid rondom passantenhavens en ligplaatsen.
- We sluiten aan bij de provinciale ambitie om regionaal de brug- en sluisbediening vanaf vaarseizoen 2027 op elkaar af te stemmen waarvoor wordt aangesloten bij een gezamenlijk inkooptraject.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Riolering
- In 2027 worden projecten en taken uit het Water- en rioleringsprogramma 2026-2030 uitgevoerd.
- In 2027 worden opgaven en plannen uit het klimaatadaptatieprogramma 2026-2030 uitgevoerd.
- Uitvoering van resterende projecten/maatregelen uit het Basisrioleringsplan kernen Stadskanaal en Musselkanaal.
- Uitvoering van vervanging/renovatieprojecten riolering en Individueel Behandeling van Afvalwater (IBA's).
- Uitvoering en afronding van projecten/maatregelen uit het Basisrioleringsplan (BRP) van de dorpen Onstwedde, Alteveer, Mussel en Vledderveen. Een aantal projecten uit het BRP heeft raakvlakken met het thema klimaatadaptatie.
- Uitvoering van het, in 2026, Europees openbaar aanbestede bestek rioolreiniging en inspectie 2026-2030.
- Uitvoering van het, in 2026, Europees openbaar aanbestede bestek reiniging lijngoten en straatkolken 2026-2030.
- Uitvoering taken in het kader van de grondwaterzorgplicht.
- In 2026 is gewerkt aan een nieuwe overeenkomst voor de samenwerking aan klimaatadaptatie en waterketen. Als deze is vastgesteld zullen op basis van die overeenkomst taken en projecten gezamenlijk met de andere samenwerkingspartners (gemeenten, waterschappen, waterbedrijven en provincie) worden uitgevoerd.

Afval
- We geven een vervolg aan het VANG beleid door een nieuw circulair beleidskader op te stellen en besluitvorming aan te bieden. Naast afvalstromen van bewoners worden ook kansen en doelstellingen voor bedrijven en de gemeentelijke organisatie opgenomen in de Nota afval en circulair.
- In 2027 blijven we ons inzetten om de hoeveelheid restafval te reduceren en het scheiden te verbeteren volgens de Europese recyclingdoelstelling, die stelt dat in 2030 60% van de brongescheiden ingezamelde afvalstromen gerecycled moeten worden. Hoe we anno 2027 zaken (reductie en recycling) met betrekking tot de hoeveelheden afval kunnen verbeteren komt aan de orde in de Nota Afval en Circulair.

- Eind 2026 wordt de verwerking van het rest- en grof huishoudelijk restafval samen met de Drentse gemeenten (Markerein-verband) Europees aanbesteed. De verwachting is dat er op tijd, dus voor 1 januari 2028 voor de gemeenten die aan de aanbesteding deelnemen een nieuwe verwerkingsovereenkomst is.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor het afvalbrengstation om meer circulair te werken in samenwerking met Wedeka Kringloop.

Milieubeheer
- Adviseren over bodem(onderzoeken), begeleiden van saneringstrajecten.
- Beoordelen akoestische onderzoeken, adviseren over geluidszonering en geluid bedrijven.
- Begeleiden sanering wegverkeerslawaai.
- Behandelen van asbestmeldingen.

Activiteiten duurzaamheid
- In 2027 wordt uitvoering gegeven aan verschillende activiteiten die zijn opgenomen in de Nota Duurzaamheid 2024-2028. We maken daarbij een koppeling met de strategische opgave duurzaamheid.
- In regionaal verband worden de volgende versies van de Regionale Energiestrategie (RES) en het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) opgeleverd.
- Binnen de Groninger Energieaanpak wordt samen met andere gemeenten een gezamenlijk beleidskader voor batterijopslag opgesteld.
- Om te voldoen aan de wettelijke bescherming van beschermde diersoorten bij het isoleren van woningen wordt samen met de provincie ecologisch onderzoek uitgevoerd in de gebouwde omgeving. Daarmee kan een soortenmanagementplan voor de gemeente worden aangevraagd om op die manier bewoners en bedrijven te ontzorgen.
- We blijven actief inzetten op de gemeentelijke isolatieaanpak. Daarbij wordt Maatregel 29 van Nij Begun gecombineerd met gemeentelijke subsidieregelingen. Op basis van datasturing gaan we actief bewoners benaderen om de activatie te verhogen.
- Gemeenten moeten in 2027 een warmteprogramma vaststellen, met daarin de route naar een aardgasvrije samenleving in 2050. De warmtevisie uit 2024 gebruiken we als basis om het warmteprogramma op te stellen.
- De visie en het plaatsingsbeleid voor elektrische laadpalen wordt geëvalueerd en bijgesteld om zo aan te sluiten bij nieuwe ontwikkelingen. De pilot voor platte laadkabels en kabelgoten wordt voortgezet.
- We stellen beleid op voor deelmobiliteit om zo de uitstoot van broeikasgassen verder te verlagen.
- De certificering voor de CO2-prestatieladder wordt vernieuwd. Maatregelen voor het verminderen van de uitstoot van de organisatie worden uitgevoerd.

Begraafplaatsen en crematoria
- In 2027 wordt nog verder gewerkt aan de digitalisering en actualisatie van de begraafplaatsen en begraafplaatsadministratie, waarbij de focus ligt op de begraafplaats Onstwedde.
- Uitvoering geven aan het nieuwe contract (in combinatie met onderhoud sportvelden) voor een verbeterslag van het onderhoud aan de begraafplaatsen.

TAAKVELDEN VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Ruimte en leefomgeving
- In 2027 werken we verder aan het omzetten van het tijdelijke deel van het Omgevingsplan gemeente Stadskanaal in het definitieve Omgevingsplan. In 2026 hebben we de basis gelegd voor dit nieuwe plan door de Omgevingsvisie gemeente Stadskanaal vast te stellen.
- Elk jaar zal de Omgevingsvisie enkele keren gewijzigd worden met nieuwe beleidswijzigingen.
- We gaan bezig met het opstellen van het Omgevingsplan 2.0, dat volledig voldoet aan de eisen die de Omgevingswet stelt.
- We verwachten in 2026 ook separate kleinere wijzigingen omgevingsplan te moeten maken voor gemeentelijke project gerelateerde ontwikkelingen.
- Een nieuw instrument onder de Omgevingswet is het programma onder de omgevingswet. We hebben in 2026 al enkele programma's vastgesteld en verwachten dat dit ook in 2027 het geval zal zijn. We ontwikkelen in 2026 en 2027 een structuur om hier efficiënt mee om te gaan.

Grondexploitatie
- Uitvoering geven aan het nieuwe grondbeleid.
- Uitvoering geven aan de gemeentelijke grondexploitaties, waaronder de recent vastgestelde grondexploitatie 'Complex Frankrijklaan Stadskanaal'.

Wonen en bouwen
- In 2027 geven we verder uitvoering aan de Regio Deal 2.0 pijler veilig en leefbare dorpen en wijken en het Volkshuisvestingsfonds (VHF). Bij de aanpak wordt aansluiting gezocht op de ontwikkelingen in het kader van Maatregel 29 van Nij Begun.
- We werken de verplichte onderdelen vanuit de Wet regie op de Volkshuisvesting verder uit, waaronder het volkshuisvestingsprogramma, de huisvestingsverordening, urgentieregeling en fairshare afspraken.
- We geven uitvoering aan het regionale uitvoeringsplan van de woonzorgvisie en stellen het lokale uitvoeringsplan van de woonzorgvisie op en geven hier uitvoering aan.
- We geven invulling aan de woontitels welke vrij zijn gekomen uit het 'deprogrammeren bestemmingsplancapaciteit wonen'.
- In de afgelopen jaren hebben we intensief gewerkt aan planvorming en voorbereiding van diverse woningbouwlocaties. Voor de komende jaren hebben we diverse eigen ontwikkelingen gepland en zijn we in gesprek met private ontwikkelaars. Hiermee leggen we de basis voor de realisatie van ongeveer 400 woningen tot en met 2030. Daarbovenop komen nog de kleinschaligere private initiatieven. In 2027 worden ruim 60 woningen opgeleverd waaronder het project Hof van Heemlanden.
- We gaan door met het verstrekken van startersleningen.
- We voeren de prestatieafspraken 2027 uit en stellen de meerjarige kaderafspraken 2028-2031 op.
- We haken aan bij ontwikkelingen op de woningmarkt zoals de nationale woon- en bouwagenda en ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming en wonen en zorg.

Activiteiten Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)
- We hebben een Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (U&HS) en Uitvoerings- en Handhavingsprogramma opgesteld. Het programma wordt jaarlijks geactualiseerd en bijgesteld.
- Ook is in 2026 een Regionaal U&HS opgesteld specifiek voor de (milieu)taken die de Omgevingsdienst Groningen voor ons uitvoert. Ook dit wordt met een uitvoeringsplan jaarlijks geactualiseerd en bijgesteld.
- We onderschrijven de uitgangspunten van het Ontwikkelplan 2027-2030 van de ODG om deze organisatie meer robuustheid te geven, om tevens aan de kant van ons als eigenaar/opdrachtgever beter grip te houden op wat zij doen en met welke middelen.
- We verwachten een eerste evaluatie van het regionaal U&HS op te kunnen leveren. Deze zal door de ODG worden verzorgd.

Activiteiten Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)
- Gegevensbeheer, kwaliteitscontrole, gegevensvalidatie en registratie van mutaties inzake adres- en gebouwgegevens.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	26.936	34.182	25.923	24.393	24.639	24.769
Baten	12.566	15.929	10.654	9.591	9.694	9.791
Saldo programma	14.370	18.253	15.269	14.802	14.945	14.977

	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat			
Verkeer en vervoer	10.794	294	-10.500
Parkeren		1	1
Recreatieve havens	11	3	-8
Economische havens en waterwegen	771	37	-734
Openbaar vervoer	2		-2
	11.578	335	-11.243
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
Riolering	2.961	3.792	831
Afval	3.622	4.778	1.156
Milieubeheer	2.715		-2.715
Begraafplaatsen en crematoria	638	67	-571
	9.935	8.637	-1.298
Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
Ruimte en leefomgeving	537		-537
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	959	1.209	250
Wonen en bouwen	2.914	473	-2.441
	4.411	1.682	-2.728
Totaal	**25.923**	**10.654**	**-15.269**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2026 gedaald met € 2.984.000,00. Dit betreft een voordeel van € 1.022.0000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, een nadeel van € 365.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en Milieu en een voordeel van € 2.327.000,00 voor de taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

- Incidentele geraamd 2026 wegen	€	1.284.000,00 V
- Onderhoudsbudget wijkbeheer	€	99.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	163.000,00 N
Totaal Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat	€	1.022.000,00 V

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- Mutaties door financieringswijziging Duurzaamheid (CDOKE)	€	380.000,00 N
- Opbrengst rioolheffing	€	113.000,00 V
- Opbrengst afvalstoffenheffing	€	207.000,00 V
- Begraven	€	199.000,00 N

- Overige ontwikkelingen	€	106.000,00 N
Totaal Taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	365.000,00 N

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Incidenteel budget 2026 Omgevingswet	€	312.000,00 V
- Incidenteel geraamd 2026 Volkshuisvestingsfonds	€	1.357.000,00 V
- Incidenteel geraamd 2026 Stedelijke vernieuwing	€	150.000,00 V
- Mutaties grondexploitaties 2027	€	372.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	136.000,00 V
Totaal Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	€	2.327.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2028-2030 met € 292.000,00. Dit betreft een nadeel van € 235.000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, een voordeel van € 895.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu en een nadeel van € 368.000,00 voor de taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

- Lasten voor baggeren incidenteel in 2027	€	100.000,00 V
- Onderhoud wegen	€	263.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	72.000,00 N
Totaal taakvelden Verkeer vervoer en waterstaat meerjarenraming	€	235.000,00 N

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- Lasten duurzaamheid (voorheen CDOKE) zijn incidenteel in 2027	€	895.000,00 V
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu meerjarenraming	€	895.000,00 V

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Mutaties grondexploitaties incidenteel in 2027	€	372.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	4.000,00 V
Totaal taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing meerjarenraming	€	368.000,00 N

Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toevoegingen	335	823	372	3	3	
Onttrekkingen	1.810	2.548	411	411	411	411
Saldo mutaties	1.475	1.725	39	408	408	411

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2026 € 1.686.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	15.000,00 -

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Reserve Strategische opgaven, incidenteel cofinanciering VHV fonds 2026	€	1.298.000,00 -
- Reserve Grondexploitatie, incidentele winstneming	€	372.000,00 -
- Overige ontwikkelingen	€	1.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	1.686.000,00 -

Meerjarenraming
Het saldo van de mutaties in de reserves stijgt in de periode 2028-2030 met € 372.000,00. De oorzaak is:

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
- Reserve Grondexploitatie, incidentele winstneming	€	372.000,00 +
Totaal mutaties reserves	€	372.000,00 +

4. DIENSTVERLENING

Besturen en Beschermen

Taakvelden Bestuur en ondersteuning, Veiligheid en Volksgezondheid en milieu

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Effecten taakvelden Bestuur en ondersteuning
- Een open, toegankelijk en transparant bestuur.
- Versterking van de lokale democratie.
- Het verbeteren en uitbreiden van de digitale bereikbaarheid van de gemeente.
- Optimale dienstverlening blijven bieden aan onze inwoners, bedrijven en instellingen.
- Verkiezingen organiseren die goed en veilig toegankelijk zijn voor onze kiezers.

Effecten taakvelden Veiligheid
- Een Stadskanaal waar het veilig wonen en werken is.
- Veiligheid van inwoners wordt bevorderd door het stellen van duidelijke regels die consequent worden gehandhaafd.
- Het toepassen van het coffeeshopbeleid.
- Aandacht voor bestrijding van jeugdcriminaliteit in samenwerking met politie, Actiecentrum Veiligheid en Zorg, reclassering, Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), andere partners en burgers.
- Ondermijning binnen de gemeente wordt door een lokale en regionale aanpak bestreden.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu
- Meer gezonde en veerkrachtige inwoners, door inzet op mentale gezondheid, vitaal ouder worden, leefstijl en kansrijk opgroeien.
- Een sterke lokale en regionale basisinfrastructuur voor gezondheid, welzijn en preventie.

Beleidsindicatoren

(zie leeswijzer)

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000	2025	5	10
2	Winkeldiefstal	aantal per 1.000	2025	1,9	2,1
3	Diefstal uit woning	aantal per 1.000	2025	0,6	1,2
4	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000	2025	4,5	4,6
5	Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000	2025	5,8	5,7

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.
2. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
3. Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners
4. Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.
5. Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.

Afwijkingen Gemeente ten opzichte van Nederland

Bovenstaande indicatoren schetsen een beeld van de veiligheidssituatie in onze gemeente. Het laat een zorgwekkende trend zien. Het aantal winkeldiefstallen en geweldsmisdrijven is in een jaar tijd toegenomen. Inmiddels bijna gelijk aan het landelijke gemiddelde. Indicator 5 is zo mogelijk nog zorgwekkender m.b.t. vernieling en misdrijven tegen openbare orde en gezag. Waar we tot en met 2024 onder het landelijk gemiddelde scoorden, is in een jaar tijd deze indicator gestegen tot net boven het landelijke gemiddelde. Voorgaande jaren scoorden we beduidend lager op deze indicatoren. Voorheen werd gesteld dat Stadskanaal een overzichtelijke gemeente is met een relatief hechte gemeenschap, waar sociale controle en het ontbreken van grootschalige risicolocaties (zoals drukke uitgaans- of winkelgebieden) bijdragen aan een lager aantal incidenten. Deze stelling gaat niet meer op. De trend in deze cijfers bevestigt het beeld dat wij en ketenpartners (zoals de politie) de afgelopen periode hebben gekregen over de negatieve ontwikkeling in onze samenleving.

Afgelopen periode is ingezet op een actievere aanpak van de problematiek in onze gemeente. Denk aan ondermijning en de uitbreiding van het team OOV en Handhaving. De samenwerking met de politie is geïntensiveerd. Er is gestart met het verbeteren van onze informatiepositie, door meer gegevens en signalen vast te leggen. Dit levert waardevolle informatie op. Ook zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd die ons een beter beeld geven van de problematiek in onze gemeente. Zo heeft Trimbos een onderzoek naar alcohol- en drugsgebruik in onze gemeente uitgevoerd en is medio 2026 de Landelijke Veiligheidsmonitor 2025 opgeleverd. Ook is in 2025/2026 een onderzoek uitgevoerd naar jeugdcriminaliteit in onze gemeente. Najaar 2026 wordt het rapport opgeleverd. Deze verzameling aan cijfers en duidingen zal ons helpen een beter beeld te krijgen van de werkelijke problematiek in onze gemeente. Op basis hiervan zullen we in 2027 ons beleid en aanpak waar mogelijk (verder) aanscherpen.

Global goals

Hieronder worden de meest relevante Global goals voor programma 4 weergegeven.

3. Goede gezondheid en welzijn; Verzeker goede gezondheidszorg en welzijn voor iedereen.

Wat doen wij daarvoor?

TAAKVELDEN BESTUUR EN ONDERSTEUNING

We zetten ons dagelijks in voor een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Ondernemers, maatschappelijke partners, verenigingsleven: we werken samen aan een Stadskanaal voor de toekomst. Veel van onze opgaven spelen regionaal. We trekken daarom samen op met buurgemeenten en de Provincie Groningen. We vinden het belangrijk dat onze inwoners zich vertegenwoordigd voelen en dat zij zich betrokken voelen bij besluiten die hun woon- of leefomgeving raken.

Bestuur
- Vanuit het actieprogramma Versterken Lokale Democratie wordt gewerkt aan betere zichtbaarheid in dorpen en wijken.
- We werken met een jeugdraad en een kinderburgemeester: een mooie kans om kinderen te betrekken bij ons lokaal bestuur.
- We zetten de samenwerking met het Rijk voort in Regio Deal 2.0 en geven uitgebreide invulling aan interbestuurlijke samenwerking binnen Nij Begun.
- We gaan aan de slag met de verdere ontwikkeling van de organisatie met om onze dienstverlening op een hoger niveau te brengen.

Burgerzaken
- We werken verder aan het versterken van de veiligheid en betrouwbaarheid van het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten. Hierbij besteden we nadrukkelijk aandacht aan fraudebestrijding, functiescheiding, gegevenskwaliteit en de verdere implementatie van landelijke maatregelen binnen het reisdocumentenstelsel. Daarnaast bereiden we ons voor op nieuwe integriteitsmaatregelen, waaronder de periodieke VOG-verplichting voor medewerkers die werkzaam zijn binnen het reisdocumentendomein.
- Wij blijven ons inzetten voor optimale dienstverlening aan onze inwoners. We verbeteren onze processen continu en sluiten zoveel mogelijk aan bij de wensen en verwachtingen van onze klanten. Digitalisering speelt hierbij een belangrijke rol. We stimuleren het gebruik van digitale dienstverlening, passend binnen de ontwikkelingen van de Wet digitale overheid, waarbij toegankelijkheid, gebruiksgemak en veilige digitale identificatie centraal staan. Tegelijkertijd blijven wij onze dienstverlening zowel fysiek als digitaal toegankelijk aanbieden voor alle inwoners.
- De kwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP) blijft een belangrijk aandachtspunt. Correcte en actuele persoonsgegevens vormen de basis voor betrouwbare gemeentelijke dienstverlening en voor de dienstverlening van vele overheidsorganisaties. Daarom blijven wij investeren in gegevenskwaliteit, adresonderzoeken en bewustwording rondom het belang van juiste registratie.
- Op 17 maart 2027 vinden de verkiezingen voor Provinciale Staten, de waterschappen, de kiescolleges en de eilandsraden plaats. Burgerzaken vervult hierbij een belangrijke rol in de voorbereiding, uitvoering en ondersteuning van een zorgvuldig en betrouwbaar verkiezingsproces.

TAAKVELDEN VEILIGHEID

Crisisbeheersing en brandweer
- We leveren financiële en personele middelen in die functies vervullen in de lokale en regionale piketregeling die bij rampen van toepassing is.
- Wij volgen de ontwikkeling van de heroriëntatie van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) op de taken en verdeling van de budgetten op de voet en hebben daarbij aandacht voor de specifieke problemen en uitdagingen in onze eigen gemeente. De VRG geeft uitvoering aan de vastgestelde Meerjarenkoers en de Beleidsbegroting.
- De VRG zet aanzienlijke stappen in het flexibiliseren en het verbreden binnen het veiligheidsdomein. Tegelijkertijd wordt ingezet op integrale samenwerking tussen de verschillende sectoren. Deze stappen zijn ook nodig in het veranderende landschap van crisisbeheersing. De gemeente (als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling) blijft actief inzetten op het verbeteren en participeren van veiligheid samen met de ketenpartners. Wel blijft hierbij aandacht voor de kosten die hiermee gepaard gaan.

Omgevingsveiligheid
Omgevingsveiligheid, ook wel Externe Veiligheid genoemd is onderdeel van de Omgevingswet.
De Omgevingsdienst Groningen voert deels deze taken voor ons uit. Daarnaast hebben wij bepaalde aspecten opgenomen in ons Omgevingsplan en Omgevingsvisie. Dit heeft niet geleid tot ander beleid of inzicht.
Wel zijn er extra taken bijgekomen in relatie tot het Register Externe Veiligheid (REV) en het controleren en in beheer nemen van de KGL (kwetsbare gebouwen en locaties). Na een inventarisatie in 2025 hebben we in 2026 beheer afspraken gemaakt met onze ketenpartners (met name de Omgevingsdienst en Veiligheidsregio). Hier wordt in 2027 uitvoering aan gegeven.

Openbare orde en veiligheid
- Uitvoering geven aan het vastgestelde integrale veiligheidsbeleid 2025-2029.
- Het beleid voor wat betreft de lokale politieprioriteiten wordt gecontinueerd:
  - sociale wijkproblematiek;
  - ondermijning (zie Knoalster Aanpak ondermijning 2024-2029);
  - geweldszaken inclusief huiselijk geweld;
  - woninginbraken en woning- en straatovervallen;
  - cybercriminaliteit;
  - jeugdaanpak;
  - bestrijding drugsgebruik en overmatig alcoholgebruik en daaraan gerelateerde criminaliteit en overlast.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Volksgezondheid
- Vanuit de Wet publieke gezondheid voeren de gemeenten en GGD Groningen de wettelijke en facultatieve taken uit, overeenkomstig de regionale nota gezondheidsbeleid, bestuurlijke agenda en jaarlijkse dienstverleningsovereenkomsten. Ingezet wordt op gezondheid, preventie en het versterken van de gezondheid van inwoners. Gezondheidsbeleid maakt onderdeel uit van de Regio Deal Oost-Groningen 2.0, met projecten, zoals het AED-project, JOGG, tijd voor toekomst, vitalisering ouderen en de inzet van welzijnscoaches. Wij versterken preventie en vroegsignalering binnen de jeugdgezondheidszorg.
- In 2027 geven wij uitvoering aan het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Daarbij worden bestaande en nieuwe ketenaanpakken vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) verder ontwikkeld tot basisfunctionaliteiten binnen de lokale en regionale infrastructuur voor gezondheid, welzijn en preventie.
- Wij ontwikkelen in 2027 in regionaal verband het suïcidepreventiebeleid.
- Daarnaast wordt in 2027 ook uitvoering gegeven aan het Transformatieplan Mentale Gezondheid, waarmee wordt ingezet op mentale gezondheid van jongeren en volwassenen.
- Wij werken in 2027 aan een samenhangende preventiestrategie voor een gezonde generatie in 2040.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	10.179	9.372	9.308	9.274	9.034	9.001
Baten	1.158	1.108	757	757	581	581
Saldo programma	9.021	8.264	8.551	8.517	8.453	8.420

	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Taakvelden Bestuur en ondersteuning			
Bestuur	2.576		-2.576
Burgerzaken	1.484	747	-737
	4.059	747	-3.312
Taakvelden Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	2.379		-2.379
Openbare orde en veiligheid	1.337	10	-1.327
	3.717	10	-3.707
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
Volksgezondheid	1.532		-1.532
Totaal	**9.308**	**757**	**-8.551**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2026 gestegen met € 287.000,00. Dit betreft een nadelig saldo van € 130.000,00 voor de taakvelden Bestuur en ondersteuning, een nadelig saldo van € 172.000,00 voor de taakvelden Veiligheid, en een voordeel van € 15.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Bestuur en ondersteuning		
- Dotatie voorziening wachtgeld	€	151.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	21.000,00 V
Totaal taakvelden Bestuur en ondersteuning	€	130.000,00 N
Taakvelden Veiligheid		
- Hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio	€	95.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	77.000,00 N
Totaal taakvelden Veiligheid	€	172.000,00 N
Taakvelden Volksgezondheid en milieu		
- Overige ontwikkelingen	€	15.000,00 V
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	15.000,00 V

Meerjarenraming
Per saldo dalen de lasten in de periode 2028-2030 met € 131.000,00. Dit betreft een voordeel voor de taakvelden Bestuur en ondersteuning.

Taakvelden Bestuur en ondersteuning		
- Vervallen wachtgeldverplichting	€	151.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	20.000,00 N
Totaal taakvelden Bestuur en ondersteuning meerjarenraming	€	131.000,00 V

Mutaties Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toevoegingen						
Onttrekkingen	25	23				
Saldo mutaties	25	23				

Toelichting
Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2026 € 23.000,00 lager.

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

- Reserve strategische opgaven	€	23.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	23.000,00 -

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

In dit overzicht zijn de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag onvoorzien opgenomen. De algemene dekkingsmiddelen betreffen voornamelijk de opbrengsten uit het gemeentefonds, belastingen en uitkeringen. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als riool en afvalstoffen, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen zijn, evenals specifieke uitkeringen van het Rijk, in de programma's verantwoord.

Lasten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Treasury	480	127	168	168	168	168
Belastingen	674	839	698	698	698	698
Overige baten en lasten	312	721	978	1.076	1.129	1.182
Beheer overige gebouwen en gronden	212	199	208	208	208	208
Totaal Lasten	**1.678**	**1.886**	**2.052**	**2.150**	**2.203**	**2.256**

Baten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Treasury	2.236	1.842	1.881	1.838	1.819	1.801
Belastingen	8.953	9.150	9.375	9.562	9.753	9.948
Uitkeringen gemeentefonds	112.952	111.320	115.105	110.067	108.332	109.990
Overige baten en lasten	320	782	748	132	132	132
Beheer overige gebouwen en gronden	923	49	50	50	50	50
Totaal Baten	**125.384**	**123.143**	**127.159**	**121.650**	**120.085**	**121.921**

Saldo	**123.706**	**121.257**	**125.107**	**119.499**	**117.882**	**119.665**

Toelichting

Het voordelige saldo van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is ten opzichte van de begroting 2026 gestegen met € 3.850.000,00. Dit betreft een nadeel op het taakveld Treasury van € 1.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 365.000,00, een voordeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 3.785.000,00, een nadeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 291.000,00 en een nadeel op het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden van € 8.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

Ten opzichte van de begroting 2026 is de raming op dit taakveld per saldo € 1.000,00 nadeliger.

- Renteresultaat	€	38.000,00 N
- Bespaarde rente	€	37.000,00 V
	€	1.000,00 N

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

Het saldo is ten opzichte van de begroting 2026 € 365.000,00 voordeliger.

- Opbrengsten onroerendezaakbelasting	€	365.000,00 V
	€	365.000,00 V

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds

De uitkering uit het gemeentefonds is ten opzichte van de begroting 2026 met € 3.785.000,00 gestegen.

- De structurele compensatie voor de stijging van de loon en prijzen	€	2.421.000,00 V
- Incidenteel compensatie voor uitstel van het innen van de eigen bijdrage voor WMO	€	549.000,00 V
- Ontwikkeling van de integratie-uitkering Participatiewet	€	1.046.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	231.000,00 N
	€	3.785.000,00 V

Taakveld Overige baten en lasten

Het saldo van dit taakveld is ten opzichte van de begroting 2026 € 291.000,00 nadeliger. Dit betreft een voordeel op reserveringen Uitkeringen gemeentefonds van € 292.000,00 en een nadeel op Algemene uitgaven van € 643.000,00 en een voordeel op Algemene inkomsten van € 60.000,00.

Reserveringen Uitkeringen gemeentefonds

- Vervallen reservering 2026	€	292.000,00 V
	€	292.000,00 V

Algemene uitgaven

- Uitkeringen voormalig personeel	€	30.000,00 V
- Stelpost goed werkgeverschap	€	275.000,00 V
- Stelpost vergoeding inzet Nij Begun	€	94.000,00 N
- Stelpost personeel	€	854.000,00 N
	€	643.000,00 N

Algemene inkomsten

- Dekking stelpost personeel	€	60.000,00 V
	€	60.000,00 V

Bedrag onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven wordt een vast bedrag van € 10.000,00 geraamd.

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Het saldo ten opzichte van de begroting 2026 is € 8.000,00 nadeliger.

- Overige ontwikkelingen.	€	8.000,00 N
	€	8.000,00 N

Totaal taakvelden ten opzichte van begroting 2026	€	3.850.000,00 V

Heffing VPB

Voor overheidsondernemingen geldt de vennootschapsbelastingplicht (VPB-plicht). Hiervoor moeten activiteiten welke een onderneming vormen jaarlijks worden geïnventariseerd en beoordeeld.

In de begroting 2027 wordt geen rekening gehouden met financiële consequenties van de VPB-plicht. Voor veel van de ondernemingsactiviteiten geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria, deze worden daarom niet in de VPB heffing betrokken. De overige ondernemingsactiviteiten voldoen wel aan de criteria maar zijn niet winstgevend en worden daarom eveneens niet in de heffing betrokken.

Meerjarenraming

Het voordelige saldo neemt in de periode 2028-2030 af met € 5.442.000,00. Dit betreft een nadeel op het taakveld Treasury van € 80.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 573.000,00, een nadeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 5.115.000,00 en een nadeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 820.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

- Bespaarde rente	€	80.000,00 N

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

- Opbrengsten onroerendezaakbelasting	€	573.000,00 V
	€	573.000,00 V

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds

Per saldo daalt de gemeentefondsuitkering in de periode tot en met 2030 met € 5.115.000,00. Dit betreft de volgende mutaties.

- Ontwikkeling volumeaccres	€	4.453.000,00 V
- Huishoudelijke hulp uit de Wmo	€	3.407.000,00 N
- Vangnetregeling HH uit Wmo	€	1.017.000,00 V
- Vervallen compensatie EB Wmo	€	549.000,00 N
- Maatregelen jeugdzorg (o.a. hervormingsagenda/eigen bijdrage/trajectduur)	€	3.282.000,00 N
- Vervallen integratie-uitkering CDOKE	€	1.148.000,00 N
- Afloop integratie-uitkering Participatiewet	€	1.924.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	275.000,00 N
	€	5.115.000,00 N

Taakveld Overige baten en lasten

Het nadelige saldo van dit taakveld neemt in de periode van de meerjarenraming toe met € 820.000,00. Dit betreft een nadeel op reserveringen Uitkeringen gemeentefonds van € 542.000,00 en een nadeel op Algemene uitgaven van € 218.000,00 en een nadeel op Algemene inkomsten van € 60.000,00.

- Indexatie WMO demografie	€	542.000,00 N
- Uitkeringen voormalig personeel	€	20.000,00 V
- Stelpost formatie notitie Uitvoeringskracht	€	126.000,00 N
- Stelpost vrijval kapitaallasten	€	263.000,00 V
- Stelpost vergoeding inzet Nij Begun	€	556.000,00 N
- Stelpost verruimingsmaatregel subsidies	€	11.000,00 N
- Stelpost personeel	€	192.000,00 V
- Dekking stelpost personeel	€	60.000,00 N
	€	820.000,00 N

Totaal taakvelden meerjarenraming	€	5.442.000,00 N

Mutaties reserves

Toevoegingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Treasury	224	301	302	289	275	261
Overige lasten	6.738					
Beheer overige gebouwen en gronden	371	405				
Totaal toevoegingen	**7.333**	**705**	**302**	**289**	**275**	**261**

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Overige lasten/baten	6.738	220	126	126		
Beheer overige gebouwen en gronden	391	430	41	41	41	41
Totaal onttrekkingen	**7.129**	**650**	**167**	**167**	**41**	**41**
Saldo mutaties	**-204**	**-55**	**-135**	**-122**	**-234**	**-220**

Toelichting
Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2026 € 80.000,00 hoger. De oorzaken zijn:

Taakveld Treasury
- Reserve Bijdragen in kosten activa, bespaarde rente € 1.000,00 -

Taakveld Overige baten en lasten
- Reserve Strategische opgaven, dekking personeelskosten € 126.000,00 +
- Algemene reserve, amendement Welzijnswerk € 220.000,00 -

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden
- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten € 15.000,00 +

Totaal mutaties reserves € 80.000,00 +

Meerjarenraming
Het saldo van de mutaties in de reserves stijgt in de periode 2028-2030 met € 85.000,00. De oorzaak is:

Taakveld Treasury
- Reserve Bijdragen in kosten activa, bespaarde rente € 41.000,00 -

Taakveld Overige baten en lasten
- Reserve Strategische opgaven, vervallen dekking personeelskosten € 126.000,00 +

Totaal mutaties reserves meerjarenraming € 85.000,00 +

OVERZICHT OVERHEAD

Overhead betreft de apparaatskosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
De personeelskosten die betrekking hebben op het primaire proces zijn aan de programma's toegerekend. De personeelskosten en overige kosten die betrekking hebben op overhead zijn in dit overzicht verantwoord.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	2026*	2027
1	Formatie	fte per 1.000 inwoners	9,2	9,5
2	Bezetting	fte per 1.000 inwoners	8,3	9,1
3	Apparaatskosten	euro per inwoner	1.040	1.159
4	Externe inhuur	%	0,7	1,3
5	Overhead	%	9,2	9,5

*Beleidsindicatoren primitieve begroting 2026

Toelichting
1. De toegestane formatie op basis van het formatieplan per 1.000 inwoners.
2. Het aantal fte dat werkzaam is per 1.000 inwoners.
3. De apparaatskosten in euro per inwoner.
4. De kosten voor externe inhuur als percentage van de totale personeelskosten.
5. De overheadkosten als percentage van de totale lasten in de begroting (exclusief toevoegingen reserves).

Toerekening van overhead aan tarieven
De kosten van overhead worden niet toegerekend. Voor de berekening van tarieven voor lokale heffingen kan de overhead echter wel extracomptabel worden meegenomen. Het opslagpercentage hiervoor wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld, berekend op basis van de verhouding van de geraamde kosten van overhead tot de geraamde personeelskosten van het primaire proces.
Het opslagpercentage op de primaire personeelskosten in de tarieven komt voor de begroting 2027 dan op 79,6. In de opbouw van de tarieven die zijn opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen, is met dit percentage rekening gehouden.

Lasten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Salarissen en overige personele kosten	9.590	11.981	10.663	10.663	10.663	10.663
Overige kosten	5.151	5.232	5.357	5.356	5.357	5.357
Totaal Lasten	**14.741**	**17.213**	**16.020**	**16.019**	**16.020**	**16.020**

Baten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Salarissen en overige personele kosten	6					
Overige kosten	59	17	7	7	7	7
Totaal Baten	**65**	**17**	**7**	**7**	**7**	**7**
Saldo	**14.676**	**17.196**	**16.013**	**16.012**	**16.013**	**16.013**

Toelichting
Het overzicht betreft de kosten van overhead. Hieronder wordt het verschil in de *totale* apparaatskosten (de personele kosten die betrekking hebben op het primaire proces en de overheadkosten) ten opzichte van de begroting 2026 toegelicht. Bij de programma's wordt volstaan met een verwijzing naar deze toelichting.

Totale apparaatskosten

Algemeen

In de begroting is € 855.000,00 gereserveerd voor personeelskosten die nog niet waren begroot. Een deel hiervan, € 187.000,00, wordt betaald door budgetten op andere plaatsen in de begroting te verlagen of geld uit reserves te gebruiken.

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2026 heeft uw raad het volgende amendement aangenomen:
Instemmen met de in het hoofdstuk Kaderstelling opgenomen uitgangspunten voor de begroting 2027, met dien verstande dat de in de Voorjaarsnota 2026 voorgestelde structurele uitbreidingen van de personele capaciteit vanaf 2027 niet worden verwerkt in de meerjarenraming, maar worden betrokken bij de integrale afweging van de Begroting 2027 en het uitvoeringsprogramma van het nieuw te installeren college."

Door dit amendement is in de begroting 2027 geen budget opgenomen voor de loonkosten van een aantal medewerkers. De gemeente moet deze kosten wel betalen op basis van hun dienstverband of contract. Daardoor is de begroting op dit punt onrechtmatig.
Een deel van deze medewerkers heeft een vast dienstverband. Het gaat vooral om medewerkers die al bij de gemeente werkten en een nieuwe functie hebben gekregen, maar voor wie nog geen structureel budget beschikbaar is. De totale loonkosten voor 5,45 fte bedragen € 662.600,00. Hiervan wordt € 126.100,00 betaald uit bijdragen en reserves. De structurele kosten voor de gemeente bedragen daardoor € 536.500,00.

Daarnaast hebben enkele medewerkers een tijdelijk dienstverband dat in 2027 eindigt. Ook voor hun loonkosten is nog geen budget opgenomen. Het gaat om € 192.400,00. Hiervan wordt € 60.500,00 betaald uit externe middelen. De incidentele kosten voor de gemeente bedragen daardoor in 2027 € 131.900,00.

Apparaatskosten

De totale apparaatskosten bedragen in 2027 per saldo afgerond € 37,2 miljoen (begroting 2026 € 36,9 miljoen inclusief wijzigingen). Hiervan heeft € 31,9 miljoen betrekking op salarissen en overige personele kosten en € 5,3 miljoen op overige budgetten. Van het totaal is € 21,2 miljoen rechtstreeks op de programma's en algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Op het overzicht Overhead is € 16,0 miljoen verantwoord (inclusief mutaties reserves). Op Algemene dekkingsmiddelen is een stelpost van € 556.000,00 opgenomen voor vergoeding van de personele inzet voor Nij Begun.

	Salarissen + overige personele kosten	Overig budgetten	Totaal
Programma's en Algemene dekkingsmiddelen	21.211		21.211
Overzicht overhead	10.663	5.350	16.013
Mutaties reserves overhead		-10	-10
Totaal	**31.874**	**5.340**	**37.214**

Het nadelige verschil met de begroting 2026 bedraagt per saldo € 300.000,00.
Dit betreft een stijging van salaris- en overige personele kosten van € 45.000,00, een stijging van de overige budgetten van € 135.000,00 en een lagere onttrekking aan de reserves van € 120.000,00 (zie toelichting onder Mutaties reserves).

De voornaamste oorzaken van de stijging van de salarissen en overige personele kosten zijn:

- Loonstijgingen en overige ontwikkelingen in de personeelsformatie	€	707.000,00 N
- Inhuur personeel van derden	€	812.000,00 V
- Overige personeelskosten	€	150.000,00 N
	€	45.000,00 N

De daling van de overige budgetten betreft de volgende mutaties.

- Huisvesting	€	170.000,00 N
- Vervallen incidenteel budget toekomstbestendige organisatie	€	100.000,00 V
- Informatievoorziening en automatisering	€	28.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	37.000,00 N
	€	135.000,00 N

Mutaties reserves

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Salarissen en overige personele kosten						
Overige kosten	12	130	10	10	10	10
Totaal onttrekkingen	**12**	**130**	**10**	**10**	**10**	**10**
Saldo mutaties	**12**	**130**	**10**	**10**	**10**	**10**

Toelichting
De onttrekkingen aan de reserves zijn € 120.000,00 lager dan in de begroting 2026. De oorzaak is:

- Reserve Strategische opgaven, vervallen dekking personeelskosten	€ 118.000,00 -
- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€ 2.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€ 120.000,00 -

Paragrafen

1. PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

De gemeente heeft naast de uitkeringen van het Rijk meer inkomsten nodig om op verschillende terreinen uitgaven te kunnen doen. Daarom heffen wij belastingen. Deze kunnen wij indelen in algemene heffingen en bestemmingsheffingen. De algemene heffingen zijn onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting. De gemeente is vrij in de besteding van deze middelen. Bestemmingsheffingen zijn bestemd om bepaalde kosten te dekken. Bestemmingsheffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en leges voor paspoorten, rijbewijzen, omgevingsvergunningen en andere diensten.

a. ***Geraamde inkomsten***

onroerendezaakbelastingen	€ 9.354.000,00
afvalstoffenheffing	€ 4.466.901,00
rioolheffing	€ 3.748.085,00
begrafenisrechten	€ 67.053,00
toeristenbelasting	€ 173.000,00
marktgelden	€ 62.000,00
lig- en stagelden Spoordok	€ 33.200,00
liggelden centrum Stadskanaal	€ 22.400,00
leges burgerzaken	€ 391.000,00
leges omgevingsvergunningen	€ 470.000,00
leges overige vergunningen	€ 63.450,00

b. **Beleid ten aanzien van de lokale heffingen**

Uitgangspunt voor het tarievenbeleid bij afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgelden en de tarieven voor lig- en stagelden is een kostendekking van 100%. De geraamde opbrengsten van deze heffingen zijn daarom gelijk aan het saldo van de geraamde baten en lasten, waar van toepassing vermeerderd met toe te rekenen kosten overhead en berekende btw.

c. **Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen**

Hieronder zijn diverse heffingen op hoofdlijnen toegelicht. Waar van toepassing is een kostenonderbouwing toegevoegd.

Onroerendezaakbelastingen

De opbrengst van de onroerendezaakbelastingen is ten opzichte van 2026 met 2% trendmatig verhoogd. De verwachte opbrengst is in 2027 € 222.600,00 hoger dan geraamd in 2026.

Bij de berekening van de tarieven voor 2027 wordt rekening gehouden met de resultaten van de herwaardering van alle WOZ-objecten naar het waarde niveau op 1 januari 2026.
Als de herwaarderingswerkzaamheden zijn afgerond doen wij een voorstel over de tarieven voor 2027.

Afvalstoffenheffing

Op basis van Diftar (**dif**ferentiatie **tar**ieven) wordt naast een vast bedrag per huishouden (vastrecht) afzonderlijk een belasting geheven voor het aanbieden van de afvalcontainers. De tarieven voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing worden gedifferentieerd naar het soort container (grijs of groen) en het volume (240 of 140 liter).
Het Diftar-systeem wordt voor vrijwel alle laagbouwwoningen toegepast. Bewoners van de zogenoemde hoogbouw moeten gebruikmaken van ondergrondse verzamelcontainers. Het aanbod van afval wordt door middel van een pasje per huishouden geregistreerd. Van deze huishoudens wordt naast het vastrecht ook een belasting geheven voor het aanbieden van afval. De aanslag voor het variabele deel wordt vastgesteld op basis van het aantal inworpen van afval in de ondergrondse container.

Jaarlijks wordt het saldo van de baten en lasten gesaldeerd met de voorziening Afvalstoffenheffing.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geldende tarieven voor 2026 en de tarieven voor 2027 berekend op basis van de begroting 2027.

Soort	Tarief 2026	Tarief 2027
Vast tarief	€ 165,00	€ 185,00
Per aanbieding:		
- container restafval 140 liter	€ 6,40	€ 7,05
- container restafval 240 liter	€ 9,50	€ 10,45
- container gft-afval 140 liter	€ 3,60	€ 3,95
- container gft-afval 240 liter	€ 5,00	€ 5,50
Per inworp:		
- verzamelcontainer	€ 2,45	€ 2,70

De meest voorkomende combinatie bestaat uit een container van 240 liter voor restafval en een container van 140 liter voor gft-afval. Het beeld is als volgt:

Soort	Aanslag 2026	Aanslag 2027
Vast tarief	€ 165,00	€ 185,00
Container restafval	" 76,00	" 83,60
Container gft-afval	" 25,20	" 27,65
Totaal	€ 266,20	€ 296,25

Uitgangspunt bij bovenstaande berekening is dat de minicontainer van 240 liter voor restafval in 2027 8 keer (begroting 2026: 8 keer) wordt aangeboden en de minicontainer van 140 liter voor gft-afval 7 keer (begroting 2026: 7 keer).

Voor verzamelcontainers:

Soort	Aanslag 2026	Aanslag 2027
Vast tarief	€ 165,00	€ 185,00
Verzamelcontainer	" 88,20	" 97,20
Totaal	€ 253,20	€ 282,20

Voor de berekening van een gemiddelde aanslag voor het gebruik van een verzamelcontainer gaan wij in 2027 uit van 36 inworpen per jaar (begroting 2025: 36 keer).

Tarieven Afvalbrengstation 2027
Voor het achterlaten van grove huishoudelijke afvalstoffen voor een hoeveelheid passend in een kofferbak van een reguliere personenauto (sedan) € 7,00 per keer.
Voor het achterlaten van grove huishoudelijke afvalstoffen voor een hoeveelheid met een omvang tot 2 m3 per keer € 18,00.
Voor het achterlaten van grove huishoudelijke afvalstoffen voor een hoeveelheid met een omvang van 2 tot 4 m3 per keer € 36,00.
Voor het achterlaten van (grof) tuinafval voor een hoeveelheid met een omvang tot 4 m3 per keer € 7,00.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing worden definitief door u vastgesteld met de vaststelling van de belastingverordeningen voor 2027.

Kostenonderbouwing van de afvalstoffenheffing
Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de afvalstoffenheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van afval (100% kostendekking).
Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de afvaltaken van de gemeente. Het gaat daarbij onder andere om het huis-aan-huis laten inzamelen en laten verwerken van de verschillende afvalstromen, het geven van gelegenheid grofvuil in te leveren en te laten verwerken en afgedankte spullen in te leveren en aan te bieden via het kringloopcentrum.

Voor de heffing van de afvalstoffenheffing is uitgegaan van de totale (netto) kosten vermeerderd met btw. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen zwerf- en clandestien vuil, de toegerekende lasten van Inkomensregelingen betreffen het geraamde bedrag voor kwijtscheldingen (zie e. Kwijtscheldingsbeleid). De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan.
Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN AFVAL			
Direct toegerekende lasten Afval	-3.699.800		
Directe baten Afval, exclusief heffingen	341.200		
Direct toegerekende lasten Inkomensregelingen	-180.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Afval	-313.400		
Berekende BTW Afval	-614.900		
Totalen	**-4.466.900**	**4.466.900**	**100**

Rioolheffing
Met de rioolheffing, gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet, kan de gemeente kosten verhalen die verband houden met de nakoming van de zorgplichten die de gemeente heeft voor afvalwater en voor hemel- en grondwater. De basis voor de rioolheffing zijn de kosten die in het gemeentelijke basisrioleringsplan (BRP) zijn opgenomen.

De rioolheffing wordt geheven van eigenaren van percelen die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. Onder aansluiting op de riolering wordt niet uitsluitend de aanwezigheid van een afvoerbuis verstaan. De belasting wordt ook geheven voor verwerking van hemel- en grondwater dat niet via een afvoerbuis aan de gemeente wordt aangeboden.

Wij onderscheiden twee tarieven. Een tarief voor een perceel (een roerende of onroerende zaak of een zelfstandig gedeelte daarvan) en een tarief voor een garagebox die een zelfstandig WOZ-object vormt.
Voor de rioolheffing worden kostendekkende tarieven gehanteerd. Op basis van de begroting 2027 is het tarief voor 2027 voor een woning berekend op € 241,00 (begroting 2026: € 210,00) en voor een garagebox op € 28,00 (begroting 2026: € 26,00). In het ontwerp Water- en rioleringsprogramma was een tarief berekend voor de rioolheffing voor 2027 van € 232,00. Dit was een tarief exclusief extra personeelskosten. In de begroting 2027 zijn de extra personeelskosten vanwege uitbreiding van de formatie meegenomen.

Water- en rioleringsprogramma (WRP)
Jaarlijks wordt het saldo van de baten en lasten gesaldeerd met de voorziening Riolering.

De tarieven voor de rioolheffing worden definitief door u vastgesteld met de vaststelling van de belastingverordeningen voor 2027.

Kostenonderbouwing van de rioolheffing
Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de rioolheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van riolering (100% kostendekking).
Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de taken van gemeenten om het rioolstelsel voldoende kwalitatief en kwantitatief in stand te houden. Het gaat daarbij zowel om de infrastructuur als de dagelijkse werking van het riool.

Voor de heffing van de rioolheffing is uitgegaan van de totale (netto) kosten vermeerderd met btw.
De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen 20% van de totale veegkosten van straten, wegen en fietspaden. Door vegen wordt onder andere voorkomen dat straatvuil in het riool terechtkomt waardoor verstoppingen worden voorkomen en de onderhoudskosten uiteindelijk lager uitvallen. De toegerekende lasten van Inkomensregelingen betreffen het geraamde bedrag voor kwijtscheldingen (zie e. Kwijtscheldingsbeleid). De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan.
Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de egalisatiereserve Riolering, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de rioolheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Riolering	-3.015.800		
Directe baten Riolering, exclusief heffingen	43.700		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Riolering	-237.400		
Berekende BTW Riolering	-538.500		
Totalen	**-3.748.100**	**3.748.100**	**100**

Begrafenisrechten
Voor de uitgifte van graven en het algemeen onderhoud op de gemeentelijke begraafplaatsen heffen wij rechten in de vorm van een jaarlijkse aanslag (aflopend) en afkoopsommen voor 25 jaar (bij uitgifte) of 10 jaar (bij verlenging). De afkoopsommen worden in een voorziening gestort, jaarlijks wordt respectievelijk 1/25^{e} deel en 1/10^{e} deel van de voorziening ingezet ter dekking van de geraamde onderhoudslasten van de begraafplaatsen. Er is daarom in het begrotingsjaar geen directe relatie tussen de dekking van de onderhoudslasten en de hoogte van de berekende tarieven voor uitgifte en onderhoud.
Daarnaast worden rechten geheven voor het begraven van lijken of het plaatsen van asbussen en voor de uitvoering van andere specifieke taken en dienstverlening door of namens de gemeente. Hiervan is een kostenonderbouwing opgenomen.
Bij de vaststelling van de Verordening op de heffing en de invordering van begrafenisrechten voor 2027 wordt een voorstel voor aanpassing van de tarieven gedaan.

Kostenonderbouwing van de rechten voor het begraven
De geraamde opbrengst is totaal € 67.100,00. De geraamde lasten verband houdende met begraven betreffen vooral de kosten van grafdelven. De geraamde opbrengst wordt bepaald op basis van prijsindexatie en ontwikkelingen in werkelijke opbrengsten in voorgaande jaren.

Toeristenbelasting
Het tarief voor de toeristenbelasting is € 1,50 per persoon per overnachting. Wij verwachten in het jaar 2027 115.000 overnachtingen.
Wij stellen voor het tarief voor de toeristenbelasting voor 2027 ongewijzigd vast te stellen op € 1,50 per persoon per overnachting.

Marktgelden
In onze gemeente worden in Stadskanaal en Musselkanaal wekelijks markten gehouden. Voor de markt in Stadskanaal geldt als maatstaf van heffing de oppervlakte van de standplaats en voor de markt in Musselkanaal is de frontbreedte van de standplaats de maatstaf van heffing.

De tarieven voor het marktgeld worden berekend op basis van de werkelijke bezetting van de markten. Om de geraamde kosten van de markten te verhalen moeten de tarieven voor 2027 ten opzichte van 2026 worden verhoogd. Bij de vaststelling van de verordening Marktgeld Stadskanaal voor 2027 wordt een voorstel voor aanpassing van de tarieven gedaan.

Kostenonderbouwing van de marktgelden
Uitgangspunt bij het in rekening brengen van de marktgelden volgens de voorgestelde tarieven is dat de opbrengst van de marktgelden maximaal 100% bedraagt van het begrote saldo van de baten en lasten die het exploiteren van de weekmarkten in Stadskanaal en Musselkanaal met zich meebrengen. Bij de bezetting van de markten wordt gelet op een evenwichtig marktaanbod waardoor bij de marktkooplieden draagvlak wordt gecreëerd voor het tarief dat in rekening wordt gebracht.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN MARKTEN			
Direct toegerekende lasten Markten	-58.500		
Directe baten Markten, exclusief marktgelden	-		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Markten	-3.500		
Totalen	**-62.000**	**62.000**	**100**

Lig- en stagelden Spoordok
De gemeentelijke jachthaven Spoordok in Musselkanaal is aangelegd voor de vaarrecreatie. Ook is een camperplaats aanwezig. Bij de jachthaven zijn voorzieningen aangebracht, waar de vaar- en camperrecreanten gebruik van kunnen maken.
De gebruiker van een vaartuig is voor het innemen van een ligplaats liggeld verschuldigd, voor het gebruik van een camperplaats is stageld verschuldigd. We gaan uit van 210 overnachtingen voor ligplaatsen (begroting 2026: 210) en 2.300 overnachtingen voor staplaatsen (begroting 2025: 2.100).

Op basis van kostendekkendheid zijn de tarieven voor 2027 dan als volgt:
- € 1,35 per strekkende meter boot per nacht (begroting 2026: € 1,45) voor een ligplaats (afgerond op hele meters met een minimum van € 10,00 per boot per nacht);
- € 13,25 per overnachting (begroting 2026: € 14,50) voor een staplaats.

De tarieven worden definitief door u vastgesteld met de vaststelling van de verordening Liggelden en stagelden in het Spoordok in Musselkanaal voor 2027.

Kostenonderbouwing van de lig- en stagelden Spoordok
De kosten hebben betrekking op de exploitatie van de jachthaven en de camperstandplaatsen. De tarieven zijn 100% kostendekkend. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen onderhoud van het terrein.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN LIG- EN STAGELDEN			
Direct toegerekende lasten	-27.700		
Directe baten, exclusief lig- en stagelden	500		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-3.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen vermogenskosten	-3.000		
Totalen	**-33.200**	**33.200**	**100**

Liggelden centrum Stadskanaal
De gebruiker van een vaartuig is voor het innemen van een ligplaats aan het Stadskanaal in het centrum van Stadskanaal liggeld verschuldigd. We gaan voor de begroting 2027 uit van 1.000 overnachtingen (2026: 1.050).

Op basis van kostendekkendheid is het tarief voor 2027 dan € 1,97 per strekkende meter boot per nacht (2026: € 1,66) voor een ligplaats (afgerond op hele meters met een minimum van € 10,00 per boot per nacht). Het liggeld is verschuldigd voor de inname van een ligplaats aan het Stadskanaal in het centrum en voor het verstrekken door de gemeente van diensten in het kader van de liggeldverordening.

De tarieven worden definitief door u vastgesteld met de vaststelling van de Liggeldverordening centrum Stadskanaal voor 2027.

Kostenonderbouwing van de liggelden Centrum Stadskanaal
De kosten hebben betrekking op de aanlegvoorzieningen en faciliteiten in het centrum van Stadskanaal.
De tarieven zijn 100% kostendekkend. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen het onderhoud van steigers.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN LIGGELDEN			
Direct toegerekende lasten	-21.600		
Directe baten, exclusief lig- en stagelden	3.200		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-4.000		
INDIRECTE LASTEN			
Totalen	**-22.400**	**22.400**	**100**

Liggeld woonschepenlocaties
Voor de woonschepenlocaties in Stadskanaal en Musselkanaal is in 2016 de "Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017" vastgesteld. In deze verordening is het tarief voor het liggeld vastgesteld op € 301,50 per jaar.

De tarieven van de volgende legesopbrengsten worden definitief door u vastgesteld met de vaststelling van de Legesverordening voor 2027.

Leges burgerzaken
De leges van burgerzaken worden geheven krachtens de Legesverordening (i.c. titel 1) die jaarlijks door uw raad in december wordt vastgesteld. Het grootste deel van de legesopbrengst bestaat uit de legesheffing voor reisdocumenten en rijbewijzen. Daarnaast worden er leges geheven wegens verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen.

Kostenonderbouwing leges burgerzaken
Het uitgangspunt voor de toerekening van lasten bij dit onderdeel is dat de verhouding tussen de werkzaamheden van burgerzaken die wel en niet onder de legesheffing vallen 50% bedraagt.
Het dekkingspercentage valt ten opzichte van de begroting 2026 1% procentpunt hoger.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten leges Burgerzaken	-827.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead leges Burgerzaken	-539.000		
Totalen	**-1.366.000**	**391.000**	**29**

Leges omgevingsvergunningen
Een omgevingsvergunning kan worden afgegeven voor diverse activiteiten waaronder bouwvergunningen. De werkzaamheden voor het verstrekken van bouwvergunningen worden in eigen beheer uitgevoerd. De opbrengst van leges voor omgevingsvergunningen wordt voor 2027 geraamd op € 470.000,00.

Leges overige vergunningen
Dit betreft legesopbrengsten voor vergunningen APV en bijzondere wetten, inritten en straatwerk nutsbedrijven. De opbrengst van leges uit deze overige vergunningen wordt voor 2027 geraamd op € 63.450,00.

d. **Lokale lastendruk**
Door het hanteren van gedifferentieerde tarieven voor de afvalstoffenheffing (Diftar) is het bedrag van deze heffing niet voor elk huishouden gelijk. Naast het vastrecht is een belasting verschuldigd voor elke containerlediging of inworp in een ondergrondse container. Voor het bepalen van de lokale lastendruk gaan wij uit van een gemiddeld aantal ledigingen van de meest voorkomende combinatie van een container van 240 liter voor restafval en een container van 140 liter voor gft-afval.
Voor de onroerendezaakbelastingen wordt uitgegaan van de gemiddelde aanslag per woning. Bij het vaststellen van de verordening onroerendezaakbelasting voor 2026 is de gemiddelde aanslag per woning voor 2026 berekend op € 380,05. Voor 2027 wordt uitgegaan van € 380,05 + 2% = € 387,75.

Voor 2027 is de volgende indicatie van de lokale lastendruk te geven:

	2026	2027
Onroerendezaakbelastingen	€ 380,05	€ 387,75
Afvalstoffenheffing	" 266,20	" 296,25
Rioolheffing	" 210,00	" 241,00
Totaal	€ 856,25	€ 925,00

De belastingdruk is een gemiddelde en kan voor individuele huishoudens nogal verschillen. Gemiddeld verwachten wij voor 2027 een verhoging van de belastingdruk met 8,03%.
De landelijke gemiddelde woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in 2026 zijn € 1.095,00.

e. **Kwijtscheldingsbeleid**

Het kwijtscheldingsbeleid van onze gemeente is ruimhartig. Aan particulieren kan onder bepaalde voorwaarden gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend van afvalstoffenheffing, onroerendezaakbelasting (ozb), rioolheffing en leges voor reisdocumenten en rijbewijzen.
Bij de berekening van de betalingscapaciteit spelen de kosten van bestaan een belangrijke rol. Onze gemeente hanteert voor de kosten van bestaan de maximaal wettelijk toegestane norm. Dit is een bedrag van maximaal 100% van het normbedrag zoals vastgesteld in het kader van de Participatiewet (bijstandsnorm). Voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben of ouder zijn geldt een vast normbedrag.

Wij ramen het kwijt te schelden bedrag voor de afvalstoffenheffing (vastrecht + variabel deel) op € 180.000,00, voor de rioolheffing op € 1.000,00 en voor de onroerendezaakbelasting (eigenaren van woningen) op € 1.000,00.
Voor kwijtschelding van leges reisdocumenten en rijbewijzen is respectievelijk € 7.500,00 en € 500,00 geraamd.

f. **Overzicht belastingverordeningen**

	Datum vaststelling
- Verordening onroerendezaakbelastingen Stadskanaal 2026	8 december 2025
- Verordening afvalstoffenheffing Stadskanaal 2026	8 december 2025
- Verordening rioolheffing en waterzorg Stadskanaal 2026	8 december 2025
- Verordening begrafenisrechten Stadskanaal 2026	8 december 2025
- Verordening toeristenbelasting Stadskanaal 2021	14 december 2020
- Verordening op de heffing en invordering van marktgeld Stadskanaal 2025	8 december 2025
- Lig- en stageldverordening Spoordok Musselkanaal 2026	8 december 2025
- Liggeldverordening centrum Stadskanaal 2025	8 december 2025
- Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017	19 december 2016
- Legesverordening Stadskanaal 2025	8 december 2025
- Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen Stadskanaal 2024	11 maart 2024

2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Algemeen
Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat (de uitvoering van) het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen hangt samen met de robuustheid van de begroting: een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat bij iedere tegenvaller een probleem (incidenteel of structureel) ontstaat. Een financiële buffer in de vorm van weerstandsvermogen is daarom noodzakelijk.
De omvang van deze buffer is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om risico's van materieel belang waarvoor geen maatregelen zijn getroffen.
Het instrument om het weerstandsvermogen te beheersen is risicomanagement, een continu proces gericht op het opmaken van een actueel risicoprofiel. Het risicoprofiel moet vervolgens worden afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.
Deze paragraaf geeft het weerstandsvermogen weer gebaseerd op de ramingen in de begroting en de risico's van de gemeente zoals bekend bij het opstellen van de begroting. Daarnaast zijn financiële kengetallen opgenomen.

Er is onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het vooral om de omvang van de algemene reserves en bestemmingsreserves (eigen vermogen) en de incidentele risico's. Met structurele weerstandscapaciteit worden middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers met structurele financiële effecten op te vangen.

Kaderstelling
De kaderstelling voor het huidige beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
In de paragraaf wordt tenminste opgenomen:
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's van materieel belang;
- het beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's;
- een kengetal voor de:
  - netto schuldquote;
  - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
  - solvabiliteitsratio;
  - grondexploitatie;
  - structurele exploitatieruimte;
  - belastingcapaciteit.
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beoordeling weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is zeer dynamisch omdat binnen de gemeente beleid wordt uitgevoerd, besluiten worden genomen, nieuwe externe regelgeving van kracht wordt en nieuw beleid wordt geformuleerd en vastgesteld. Dynamiek in risico's betekent dat de benodigde weerstandscapaciteit kan fluctueren. Daarom wordt voor de omvang van de weerstandscapaciteit een norm gehanteerd waarbij de verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de benodigde capaciteit wordt uitgedrukt in de ratio weerstandscapaciteit:

$$\frac{\text{Beschikbare capaciteit}}{\text{Benodigde capaciteit (af te dekken risico's)}}$$

De ratio is bepaald op 1,15. Hierbij worden geen maatregelen getroffen zolang de ratio boven de 1 blijft. Wanneer de ratio > 1,3 blijkt te zijn betekent dit dat de weerstandscapaciteit meer dan voldoende is. Indien de ratio < 1 blijkt te zijn moet worden overwogen of er maatregelen nodig zijn. Hierbij liggen de mogelijkheden tussen het niet uitvoeren van beleid met een bepaalde risicostructuur tot het vastleggen van middelen om de minimale weerstandscapaciteit te vergroten.

In het kader van de benodigde weerstandscapaciteit wordt de ondergrens van de Algemene reserve gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit. Deze capaciteit wordt bepaald door het totaal van de financieel gekwalificeerde risico's te vermenigvuldigen met een ratio van 1,15. Voor 2027 betekent dit dat de Algemene reserve op basis van het totaal van de gekwalificeerde risico's van € 3,5 miljoen daarom afgerond minimaal € 4,0 miljoen (€ 3,5 miljoen x 1,15) moet bedragen.
Bij het vaststellen van het algemene weerstandsvermogen wordt geen rekening gehouden met risico's op het gebied van grondexploitatie en reserves die betrekking hebben op grondexploitatie. Hiervoor wordt een afzonderlijk weerstandsvermogen aangehouden.

Weerstandsvermogen (incidenteel)

(x € 1.000)

	1 januari 2027	**31 december 2027**
Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**	€ 42.900	€ 43.500
Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**	€ 3.800	€ 3.500
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 39.100	€ 40.000
Ratio weerstandscapaciteit **(a/b)**	11,29	12,43

Op basis van een beschikbare incidentele weerstandscapaciteit van € 43,5 miljoen is de ratio per 31 december 2027 12,43. Uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,15 betekent dit dat de beschikbare capaciteit voldoende is voor de dekking van de lopende risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**
De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen (reserves). De Algemene reserve is vrij besteedbaar. De rentebaten zijn echter wel als structureel dekkingsmiddel aangemerkt. Inzet van de Algemene reserve heeft een structureel effect op de exploitatie.
Beklemde bestemmingsreserves zijn in beginsel niet vrij besteedbaar. Aangezien u de vastgestelde bestemming van de overige bestemmingsreserves kunt veranderen behoren deze reserves tot de weerstandscapaciteit. Het wijzigen van de bestemming van deze reserves heeft wel direct gevolgen voor het lopende beleid aangezien de bestemmingsreserves op grond van door u vastgesteld beleid zijn ingesteld.

Reservepositie (x € 1.000)

	1 januari 2027	**31 december 2027**
Omvang Algemene reserve	€ 16.900	€ 16.900
Reserve Verkoop aandelen Essent	" 14.000	" 14.000
Omvang bestemmingsreserves	" 27.100	" 27.000
	€ 58.000	€ 57.900
Beklemde reserve:		
Bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa	" 15.100-	" 14.400-
Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**	€ 42.900	€ 43.500

De geraamde beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 31 december 2027 € 43,5 miljoen en neemt daarmee toe met 0,6 miljoen.

Aan de bestemmingsreserves wordt geen rente (inflatiecorrectie) toegevoegd, dit beïnvloedt de toereikendheid van deze reserves. De beschikbare weerstandscapaciteit neemt daarnaast af door inzet van de reserves.

Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**
Risico's die van materiële betekenis zijn maken deel uit van het weerstandsvermogen. Wij brengen risico's met een financieel belang van € 300.000,00 of meer in beeld.

Borgstellingen geldleningen
De gemeente Stadskanaal waarborgt voor de volgende geldleningen de betaling van rente en aflossing of fungeert als achtervang.

Geldleningen aan woningbouwcorporaties
De financiële risico's die aan deze garanties zijn verbonden, zijn overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente en het Rijk blijven ieder wel voor 50% op achtervang aanspreekbaar. Deze achtervang is gerelateerd aan de omvang van het waarborgfonds. Door de omvang van het fonds en de financiële constructie is het risico voor de gemeente gering. Mocht de gemeente echter wel worden aangesproken op de achtervang, dan zal dit in de vorm van het verstrekken van een renteloze lening zijn. Deze lening zal dan worden opgenomen als risico.

Geldleningen aan eigenaren van particuliere woningen
Het Waarborgfonds Eigen Woningen verstrekt Nationale Hypotheek Garantie (NHG) voor aankoop en verbetering van woningen aan particulieren. Daarmee worden voor de geldgevers de risico's beperkt en profiteren de geldnemers van een lagere rente. Met het waarborgfonds is een overeenkomst gesloten waarin de achtervang voor bestaande leningen van particulieren is geregeld. De achtervangfunctie (de gemeenten samen met het Rijk) kan door het waarborgfonds worden aangesproken, in de vorm van renteloze leningen, als het garantievermogen te laag is.

Geldleningen aan instellingen voor ouderenhuisvesting
Het schuldrestant van de leningen aan zorginstellingen die werkzaam zijn in onze gemeente wordt per 1 januari 2027 geraamd op € 2.250.000,00 en per 31 december op € 1.950.000,00. Het financiële risico van deze leningen ligt volledig bij de gemeente. Uitgangspunt is dat eventuele nieuwe leningen aan zorginstellingen door deze instellingen worden ondergebracht bij de stichting Waarborgfonds voor de zorgsector (Wfz).

Vorderingen

Blijversleningen
Het totaal van verstrekte blijversleningen wordt per 1 januari 2027 geraamd op € 50.000,00.
Het financiële risico van deze leningen is gedekt doordat de financiering niet hoger kan zijn dan 80% van de WOZ-waarde van de woning (waarde hypotheek en blijverslening tezamen).
Het financiële risico bij gedwongen verkoop wordt daardoor beperkt. Bij consumptieve leningen wordt er, naast een hoofdelijke aansprakelijkheid, een maximumleeftijd gesteld van 75 jaar om het risico op niet terugbetalen te beperken.

Duurzaamheidsleningen
Het totaal van verstrekte duurzaamheidsleningen wordt per 1 januari 2027 geraamd op € 1.100.000,00.
Het financiële risico van deze leningen is niet gedekt.

Startersleningen
Het totaal van verstrekte startersleningen wordt per 1 januari 2027 geraamd op € 3.360.000,00. Het financiële risico wordt gedekt doordat startersleningen (als 2e hypotheek) onder de zekerheidsstelling van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) vallen en daarmee geborgd zijn.
Indirect loopt de gemeente wel (beperkt) risico door de achtervangfunctie voor het Waarborgfonds Eigen woningen die de NHG verstrekt (zie onder borgstellingen geldleningen).

Overige risico's

Dividend
De geraamde dividendopbrengst op de aandelen van Enexis NV en NV Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt totaal € 450.000,00. Bij de ramingen van dividend geldt dat er geen garanties zijn voor de daadwerkelijke realisering.

Diversen
In algemene zin loopt de gemeente risico's met betrekking tot de volgende onderwerpen:
- planschadeclaims;
- fiscale wet- en regelgeving;
- wachtgeldverplichtingen.

Totaal risico's (x € 1.000)

	1 januari 2027	**31 december 2027**
Gewaarborgde geldleningen	€ 2.250	€ 1.950
Vorderingen	" 1.100	" 1.100
Overige risico's	" 450	" 450
Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**	€ 3.800	€ 3.500

Weerstandsvermogen (structureel)
De meerjarenraming vertoont in 2030 een structureel begrotingstekort van € 2.571.000,00.

Weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen genereren om tegenvallers met structurele financiële effecten op te kunnen vangen.

Structurele begrotingsoverschotten
Begrotingsoverschotten maken deel uit van het weerstandsvermogen. Een positief saldo van de laatste schijf van de meerjarenraming wordt aangemerkt als structurele weerstandscapaciteit. De meerjarenraming vertoont in 2030 een nadelig saldo.

Raming onvoorzien
Jaarlijks nemen wij volgens voorschrift een bedrag voor onvoorzien op in de begroting. Voor onvoorziene uitgaven wordt een vast bedrag van € 10.000,00 geraamd. Formeel kan deze raming tot de structurele weerstandscapaciteit worden gerekend omdat de omvang van deze verplichte raming niet is voorgeschreven.

Belastingcapaciteit
Gemeenten zijn vrij in het vaststellen van de onroerendezaakbelasting (OZB) tarieven. Daarbij gelden geen absolute of relatieve limieten. De gemiddelde lastendruk over 2026 voor huishoudens met een eigen woning in onze gemeente was € 866,25. Landelijk was in 2026 de gemiddelde lastendruk voor een huishouden € 1.095,00. Voor het genereren van structurele middelen, met als doel een positief effect op de structurele weerstandscapaciteit, kunnen de OZB-tarieven trendmatig verhoogd worden. Ten opzichte van 2026 is een trendmatige verhoging van 2% van de opbrengst OZB verwerkt.

Structurele bezuinigingen
Nieuwe ombuigingsmaatregelen kunnen als structurele weerstandscapaciteit worden aangemerkt voor zover dit tot (verdere) begrotingsoverschotten leidt.

Risico's

Sociaal domein
Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

Jeugdzorg
Vanuit Den Haag worden gemeenten geconfronteerd met ingrijpende hervormingen in de jeugdzorg. De financiële, organisatorische en maatschappelijke gevolgen zijn nog niet volledig te overzien. In combinatie met het open-eindekarakter, de toenemende complexiteit van hulpvragen en schaarste aan passende voorzieningen vormt dit een structureel risico voor betaalbaarheid, beschikbaarheid en kwaliteit.

BUIG
Ook bij de uitvoering van de Participatiewet en de BUIG kunnen verschillen ontstaan tussen de rijksbijdrage en de werkelijke uitkeringslasten. Ontwikkelingen in volume, prijs en rijksbeleid worden daarom periodiek gevolgd.

Financiële kengetallen

Kengetallen:	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Netto schuldquote	15%	22%	17%	5%	1%	-3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	12%	18%	14%	1%	-3%	-7%
Solvabiliteitsratio	48%	47%	51%	40%	37%	36%
Structurele exploitatieruimte	0,75%	-0,04%	-1,5%	-2,45%	-2,34%	-1,13%
Grondexploitatie	0,3%	0,5%	0%	0,1%	0,2%	0,3%
Belastingcapaciteit	82%	82%	85%	85%	85%	85%

Algemene toelichting

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De hoogte van de schuld die de gemeente kan dragen hangt in belangrijke mate af van de hoogte van de inkomsten. Het kengetal geeft de netto schuld als aandeel van de inkomsten uitgedrukt in procenten. Het kengetal wordt zowel inclusief als exclusief alle verstrekte geldleningen berekend. Hiermee wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte geldleningen is en betekent voor de schuldenlast. Een netto schuldquote tussen 0% en 100% wordt als normaal beschouwd, boven 100% is er weinig leencapaciteit over. Voor een gemeente geldt als indicatie voor een zeer hoge schuld een maximale norm van 130%.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de ratio van een gemeente zich tussen 20% en 70%. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Het kengetal geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Het kengetal grondexploitatie is van belang om te kunnen beoordelen of de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie. Het geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De waarde van de grond is het totaal van de geraamde boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie. Het percentage geeft een indicatie van het risico, hoe lager het percentage des te geringer het risico.

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de ruimte die de gemeente heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Het kengetal geeft weer hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar worden uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

Voor de beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang worden bezien. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.
De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen van de begroting 2027 zijn gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorafgaande jaarrekeningen (2024 tot en met 2026). Deze kengetallen zijn in de meerjarenraming 2028-2030 gebaseerd op de geprognosticeerde balans die is opgenomen in de meerjarenraming.

Op basis van bovenstaande kengetallen voor de begroting 2027 kunnen we concluderen dat onze financiële positie goed is.
De solvabiliteitsratio van 51% geeft aan dat we voldoende in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen.
De impact van de grondexploitatie op onze financiële positie is gering.
Het kengetal structurele exploitatieruimte is in 2027 marginaal negatief. De meerjarenraming laat hetzelfde beeld zien. Dit volgt de ontwikkeling van de meerjarige begrotingssaldi.
Wanneer we het structurele tekort in het kader van onze financiële kengetallen bekijken dan is er nog belastingcapaciteit aanwezig om dit op te kunnen vangen. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere maatregelen.
Voor incidentele tegenvallers is er incidentele weerstandscapaciteit aanwezig (zie onder weerstandsvermogen), inzet hiervan is wel van invloed op de solvabiliteitsratio.

3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding
Deze paragraaf betreft het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Hierbij gaat het om wegen, riolering en water, groen en gebouwen. Deze onderwerpen komen voor in de diverse beleidsvelden. De informatie in deze paragraaf is daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau in de gemeente. Het beleid is gericht op het uitvoeren van het noodzakelijke onderhoud en het zoveel mogelijk voorkomen van (potentieel zeer kostbaar) achterstallig onderhoud.

Op 26 juni 2023 is de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 vastgesteld. De nota geeft het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor wegen, civiele kunstwerken en beschoeiingen, openbare verlichting, riolering en water, groen, speelplaatsen en gebouwen. In deze paragraaf wordt daarom niet meer ingegaan op de beleidskaders, maar wordt verwezen naar de nota. De uitvoering van de nota vindt plaats binnen de in de begroting geraamde budgetten en investeringen. In 2027 wordt een nieuwe nota voor de periode 2027 – 2030 opgesteld.

De kapitaalgoederen worden met behulp van het integraal beheersysteem planmatig beheerd en onderhouden. Door keuzes te maken in het uit te voeren onderhoud en het koppelen van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens aan kostenindicatoren worden maatregelen en planningen gegenereerd in de vorm van een meerjarenprogramma. Hierdoor zijn wij in staat om gemeentelijke eigendommen duurzaam in goede staat te houden op het vastgestelde ambitieniveau.

Wegen
Het beheer van wegen bestaat in hoofdlijnen uit twee vormen van onderhoud:
- regulier onderhoud;
- groot onderhoud.

<u>Regulier onderhoud</u>
Dit zijn de activiteiten die tot de dagelijkse werkzaamheden behoren van de beheerorganisatie zoals vegen, kleine reparaties aan verhardingen, klein herstelwerk, belijning en het herstarten van een deel van de weg. In de begroting 2027 is hiervoor € 1.055.000,00 geraamd.

<u>Groot onderhoud</u>
Grotere, planmatige maatregelen met als doel de structurele achteruitgang van een object te vertragen en weer aan de technische richtlijnen te laten voldoen valt onder groot onderhoud. De werkzaamheden zijn ingrijpend van aard en periodiek op een groot deel van de weg. Voorbeelden zijn het herstarten van een weg en het aanbrengen van nieuwe asfaltdeklagen. Projectmatig onderhoud is het groot onderhoud dat plaatsvindt op basis van het beheerprogramma GBI. De kosten voor groot onderhoud kunnen sterk variëren van jaar tot jaar. Om pieken te voorkomen wordt de gemiddelde onderhoudsbehoefte over vier jaren vastgesteld.

In de begroting 2027 is € 971.000,00 geraamd voor groot onderhoud aan wegen. Op hoofdroutes (wegen met een ontsluitingsfunctie hoge verkeersbelasting) wordt preventief onderhoud uitgevoerd omdat deze wegen het meest gevoelig zijn voor schades als gevolg van verkeersbelasting in combinatie met weersinvloeden. Dit zijn vooral asfaltwegen.
Op alle overige wegen (woonstraten en wegen in het buitengebied met een lage verkeersbelasting) wordt curatief onderhoud uitgevoerd. Dat wil zeggen: alleen het noodzakelijk onderhoud als dat uit oogpunt van verkeersveiligheid noodzakelijk is.

In 2027 wordt verder gewerkt aan de aanpak van de riolering in de Frans Nanningstraat (gedeelte) en in de Hanne Bruininghstraat het vernieuwen van het straatwerk. Ook wordt nog steeds gewerkt aan afronding van de voorbereiding van de aanpak van de kruisingen Navolaan-Dargveen en Navolaan-Grauwveen. Aanpak is nu gepland in 2027. Gelijktijdig wordt groot onderhoud aan de asfaltverharding uitgevoerd. Na Stadskanaal-Noord (fase 1) wordt aan de Poststraat en Handelsstraat het fietspad aangepakt (fase 2). Het kruispunt Exloërweg/Sluisstraat en de Badstraat/Kruisstraat worden verkeersveiliger gemaakt. Tenslotte wordt rond het LTS-park in Musselkanaal de buitenruimte aangepakt en worden de voorbereidingen getroffen voor de aanpak Steenhouwer en Veldwachterslaan.

Civiele kunstwerken
De onderhoudsbehoefte voor alle civiele kunstwerken (bruggen, beschoeiing en kademuren) voor de langere termijn wordt bepaald op basis van het beheerprogramma GBI. In de begroting 2027 is voor civiele kunstwerken € 470.000,00 geraamd voor dagelijks onderhoud, inspectiekosten en storingen. Voor het uitvoeren van onderhoud en oplossen van storingen worden een aanbesteding uitgezet.

Voor structurele lasten van noodzakelijk vervangingen ten behoeve van de veiligheid en de werking van beweegbare bruggen is een reservering opgenomen. De investeringsruimte voor 2027 bedraagt € 378.000,00. Op basis van de laatste inspecties wordt een voorstel voor de vervanging van een aantal houten bruggen uitgewerkt. Ook wordt de renovatie van de Stationsbrug in Stadskanaal aanbesteed en eind 2027 aangepakt.

Voor vervanging van slechte beschoeiingen/damwanden met een restlevensduur van maximaal twee jaar wordt in 2027 nog gewerkt met de eerder beschikbaar gestelde middelen voor vervangingsinvesteringen van € 650.000,00.

Openbare verlichting
Van het areaal aan openbare verlichting is begin 2026 alles voorzien van ledverlichting. Daarna wordt begonnen met vervanging van de eerste led-armaturen. Voor 2027 is hiervoor een bedrag van € 233.000,00 beschikbaar. Voor de onderhoudskosten (dagelijks onderhoud, storingen en remplace) is in de begroting 2026 € 103.000,00 geraamd.

Riolering en water
Voor het dagelijks onderhoud van het riool is een budget van € 1.320.000,00 beschikbaar. Hiervoor wordt jaarlijks een gedeelte van het riool geïnspecteerd en gereinigd en de gemalen onderhouden.

De kosten voor het vervangen of repareren van riolering worden uit het beheerssysteem gegenereerd. De bedragen zijn gebaseerd op inspectiegegevens en/of ouderdom van de riolering.
Hiervan is vastgesteld dat het voor vervangingen om een bedrag van ruim € 2.000.000,00 gaat. De vervangingen kunnen over meerdere jaren uitgesmeerd worden.
Voor overige knelpunten worden op basis van assetmanagement, risico gestuurd en toekomstgericht rioolbeheer keuzes gemaakt.

Voor baggeren is in 2027 € 100.000,00 beschikbaar.

Groen
Het groenonderhoud wordt uitgevoerd op basis van de onderhoudsniveaus die zijn beschreven in de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte, beeldkwaliteit bestekken en de kwaliteitscatalogus van de CROW.

Er is in 2027 € 4.546.400,00 beschikbaar voor het groenonderhoud. Van dit budget wordt het groen langs wegen (bermen/bermsloten € 486.600,00), groenonderhoud sportvelden (€ 231.600,00), baanonderhoud

sportvelden (€ 407.300,00) en het groen in de wijken inclusief het groen bij scholen en zwembaden (€ 3.420.900,00) onderhouden.

Speelplaatsen
In de begroting 2027 is voor het onderhoud van speelplaatsen € 161.400,00 opgenomen. Voor een bijdrage in de vorm van renovatie of vernieuwing van speeltoestellen op schoolpleinen met openbaar toegankelijke speelplaatsen is een budget van € 15.300,00 beschikbaar.

Gebouwen
Met behulp van het beheerprogramma voor gebouwen wordt het noodzakelijke reguliere onderhoud aan gebouwen bepaald. Voor de begroting 2027 is op basis van nieuwe inspecties voor enkele panden het bedrag voor onderhoud bijgesteld. Het reguliere onderhoud bestaat uit onder andere het schilderen en kleine reparaties. Op basis van de vastgestelde kwaliteitsniveaus zijn de beschikbare middelen (€ 1.085.700,00) voldoende voor het reguliere onderhoud. Voor structurele lasten van noodzakelijke vervangingen is een reservering opgenomen. De investeringsruimte voor 2027 bedraagt € 67.000,00.

4. PARAGRAAF FINANCIERING

Het financieringsstatuut geeft de infrastructuur voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. De paragraaf financiering geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie in de komende jaren en de concrete beleidsplannen voor het begrotingsjaar in het bijzonder.
Deze paragraaf is bij uitstek het instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoorden over en toezicht houden op de treasuryfunctie.

De wet financiering decentrale overheden (fido) is een belangrijk wettelijke kader voor de financieringsfunctie van de gemeenten.

Er is dagelijks aandacht voor het liquiditeitenbeheer van onze gemeente, periodiek wordt de samenstelling van de leningenportefeuille bekeken. Door middel van het analyseren van de structurele geldstromen wordt gestuurd op het doen van betalingen in relatie met (verwachte) ontvangsten.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm
Voor het beheersen van renterisico's gelden twee richtlijnen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de kasgeldlimiet en in de tweede plaats om de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet geeft de limiet aan voor de vlottende schuld van een gemeente. Onder vlottende schuld worden onder andere begrepen geldleningen met een looptijd van korter dan één jaar en schulden in rekeningen-courant verminderd met onder andere contante gelden en tegoeden in rekeningen-courant. De kasgeldlimiet wordt bepaald door een (bij ministeriële regeling vastgesteld) percentage van de totale begroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. Zodra een gemeente met de omvang van de vlottende middelen deze grens structureel overschrijdt, ontstaat een verplichting de omvang van de vlottende middelen te verlagen. Dit is mogelijk door vlottende middelen te vervangen door een langlopende geldlening.
Voor 2027 bedraagt het begrotingstotaal € 169,7 miljoen. Het percentage is vastgesteld op 8,5. Dit betekent dat de kasgeldlimiet voor onze gemeente in 2027 € 14,4 miljoen bedraagt. Dit is dus het maximum dat de gemeente in 2027 aan vlottende schuld mag hebben.

Renterisiconorm
De renterisiconorm heeft als doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente betekent dit een absolute norm van € 33,9 miljoen. Deze norm is voor onze gemeente ruim voldoende met een leningenportefeuille van € 43,8 miljoen (raming per 1 januari 2027) waarvan de jaarlijkse aflossing € 3,1 miljoen bedraagt.
Daarnaast zijn in de leningenportefeuille geen leningen meer opgenomen met een mogelijkheid tot renteherziening.

In de volgende tabel is het renterisico bepaald voor de komende vier jaren. De renterisiconorm is gerelateerd aan enkel het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

	2027	2028	2029	2030
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	3.100	3.100	3.100	3.100
Renterisico	**3.100**	**3.100**	**3.100**	**3.100**
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal 2027	169.700			
Percentage regeling	20			
Renterisiconorm	**33.900**			
Toetsing renterisico aan norm				
Renterisico	3.100			
Renterisiconorm	33.900			
Ruimte onder de norm	**30.800**			

Schatkistbankieren
Decentrale overheden zijn verplicht hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. In geval van overtollige middelen is er wel sprake van een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal dagelijks buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Deze drempel is vastgesteld op 2% van het jaarlijkse begrotingstotaal. Het drempelbedrag voor onze gemeente bedraagt voor 2027 € 3,4 miljoen (2% van € 169,7 miljoen).

Financieringsbehoefte

Vaste geldleningen
De stand van de opgenomen geldleningen wordt begin 2027 geraamd op € 43.800.000,00.
De rentelasten hiervoor bedragen € 890.000,00. Dit betekent een gemiddelde rente van 2,03%.
In de tijd weggezet ziet de samenstelling van de leningenportefeuille er als volgt uit:

Geldgever	Laatste aflossing	Hoofdsomprognose per 1 januari 2027	Rente %	Vervroegd aflosbaar per
Nv BNG	2030	€ 560.000,00	3,55	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 800.000,00	3,80	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 1.600.000,00	3,72	n.v.t.
Nv BNG	2033	€ 1.400.000,00	4,56	n.v.t.
Nv BNG	2037	€ 4.400.000,00	3,68	n.v.t.
Aegon Investment	2042	€ 6.400.000,00	1,38	n.v.t.
Nv BNG	2044	€ 7.200.000,00	1,28	n.v.t.
Nv BNG	2045	€ 11.400.000,00	0,299	n.v.t.
*	2051	€ 10.000.000,00	3,50	n.v.t.
Totaal		**€ 43.760.000,00**		

* langlopende lening in verband met verwachte financieringsbehoefte

Investeringen worden voor zover mogelijk gefinancierd met eigen middelen (interne financiering).
Op basis van de boekwaarde per 1 januari 2027 van de investeringen is 58% gefinancierd met eigen vermogen en voorzieningen. Dit betekent dus dat 42% gefinancierd wordt met externe middelen.

De langlopende leningen worden in jaarlijks gelijke termijnen (lineair) afgelost. De jaarlijkse aflossingen worden vanaf 2027 geraamd op € 3,1 miljoen. Het totaalbedrag van de aflossingen wordt niet jaarlijks geherfinancierd.

Op basis van geraamde boekwaarden van de totale activa en de financieringsmiddelen per 1 januari 2027 is er sprake van een financieringstekort van € 4,6 miljoen.

Onze gemeente hanteert een systeem van totaalfinanciering. Het eventueel aantrekken van een vaste geldlening is afhankelijk van de ontwikkelingen in de financieringsbehoefte, de vaste financieringsmiddelen en de liquiditeitspositie.

Rente
Onderstaand schema geeft een overzicht van de (netto)rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop de rente wordt toegerekend.

Renteschema

		Percentage	
a.	Rentelasten langlopende financiering	*2,03%*	€ 889.500,00
	Rentelasten kortlopende financiering		" 92.800,00
b.	Rentebaten		" 92.000,00-/-
	Saldo rentelasten en rentebaten		€ 890.300,00
c.	Rente grondexploitatie		" 11.000,00-/-
	Saldo toe te rekenen externe rente		€ 879.300,00
d1.	Rente eigen vermogen		€ 1.179.000,00
d2.	Rente over voorzieningen		" 160.000,00
	Totaal toe te rekenen rente	*2,06%*	€ 2.218.300,00
e.	Toegerekende (omslag)rente	*2,00%*	€ 2.155.300,00-/-
f.	Renteresultaat	*0,06%*	€ 63.000,00

Renteresultaat
Om een reëel beeld van de investeringslasten te geven berekenen wij rente over de interne financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen). Het gehanteerde percentage in de begroting 2027 is 2,0. Op grond van de voorgeschreven systematiek van de BBV wordt het rentepercentage voor de bespaarde rente bepaald aan de hand van het gewogen gemiddeld rentepercentage op vreemd vermogen (2,03).

Op basis van de geraamde rentelasten in verhouding tot de boekwaarde van de investeringen per 1 januari is de renteomslag 2,03%. Hierdoor is aan de programma's en Algemene dekkingsmiddelen € 63.000,00 te weinig rente toegerekend. Dit renteresultaat is opgenomen op Algemene dekkingsmiddelen.

Samenvatting

	Bedrag
Toegerekende rentelasten grondexploitatie	€ 11.000,00
Toegerekende rentelasten investeringen	€ 2.155.000,00
Bespaarde rente (eigen vermogen en voorzieningen)	€ -1.339.000,00
Renteresultaat	€ 63.000,00
Netto (externe) rentelasten	€ 890.000,00

Rentevisie

De rentevisie is te definiëren als: *de toekomstverwachting van renteontwikkelingen op basis van rentebepalende factoren om financiering- en beleggingsbeleid uit te voeren.*

De rentebepalende factoren vormen het zwaartepunt in deze definitie. De factoren zijn zeer divers en voor het juist analyseren en interpreteren van deze factoren is gespecialiseerde kennis nodig. Op het moment dat binnen onze organisatie besluiten moeten worden genomen over langlopende financiering of belegging stellen wij, indien nodig, op basis van informatie van deskundigen een korte rentevisie vast als basis voor het handelen op dat moment.

5. PARAGRAAF GRONDBELEID

Inleiding
De paragraaf grondbeleid is een verplicht onderdeel van de begroting en moet voldoen aan de vereisten van artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Visie en uitvoering grondbeleid
Grondbeleid is geen doel op zich, maar een instrument om de doelstellingen uit de verschillende programma's te realiseren. Zo kan het grondbeleid bijvoorbeeld worden ingezet om binnen programma 3 Leefbaarheid bij te dragen aan het realiseren van een gevarieerde en toekomstbestendige woningvoorraad.
Het grondbeleid van de gemeente Stadskanaal is vastgelegd in de Nota Grondbeleid. De gemeente hanteert op dit moment een situatief grondbeleid. Afhankelijk van de situatie wordt een keuze gemaakt tussen:
Actief aankopen;
Samenwerken met marktpartijen;
Wachten tot kansen zich voordoen;
Ontwikkelingen aan de markt overlaten.

In 2026 wordt een nieuwe Nota Grondbeleid opgesteld en aan de raad ter vaststelling aangeboden. Hierin worden ook de bevindingen betrokken uit het onderzoek dat de rekenkamer in 2025 heeft uitgevoerd naar de modernisering van het grondbeleid. De nieuwe Nota Grondbeleid wordt onder meer afgestemd op de doelstellingen uit de *Omgevingsvisie gemeente Stadskanaal*.
Totdat de raad de nieuwe Nota Grondbeleid heeft vastgesteld, is het huidige grondbeleid van kracht en vormt dit het kader voor deze begroting.

Prognose van de te verwachten resultaten
Onderstaande tabel geeft inzicht in de financiële situatie van de lopende grondexploitaties per 1-1-2026, zoals verwerkt in de jaarrekening 2025. Gezamenlijk kennen de grondexploitaties een negatief resultaat van circa € 31.000,00 negatief op netto contante waarde (NCW).

Bedragen x € 1.000

Grondexploitatie	Boekwaarde	Nog te realiseren			Prognose	
	01-01-2026	Baten	Lasten	Rente	EW[1]	NCW[2]
Alteveer - Blauwe Kamer fase 1	164	201	18	1	19	18
Mussel - Landschapsversterkend wonen	170	105	-	1	-67	-65
Musselkanaal - Schoolstraat (De Badde)	40	229	13	-3	179	172
Stadskanaal - Utrechtselaan	34	90	8	-1	50	49
Stadskanaal - Prins Hendriklaan/Wilhelminalaan	114	370	83	-1	174	167
Onstwedde - Olde Hof/Boslaan	3	416	395	-6	24	22
Musselkanaal - LTS-park	19	724	1.123	17	-435	-394
Totaal	543	2.135	1.640	8	-56	-31

[1] De eindwaarde (EW) is het saldo van een grondexploitatie aan het einde van de looptijd, inclusief rente.
[2] De netto contante waarde (NCW) is de waarde van toekomstige kasstromen, teruggerekend naar het startmoment met een discontovoet.

De boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie bedraagt per 1-1-2026 circa € 543.000 en zal naar verwachting per 1-1-2027 afnemen tot € 67.000 (exclusief voorzieningen).

Winstprognose
Op basis van de BBV-regelgeving is winstneming verplicht op basis van de Percentage of Completion methode (POC-methode). Dat betekent dat winst wordt genomen op basis van het realisatiebeginsel naar rato van de financiële voortgang van de grondexploitatie. Er moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).
In de komende begrotingsperiode wordt in totaal circa € 446.000,00 aan (tussentijdse) winst verwacht.

Bedragen x € 1.000

Grondexploitatie	Winstneming				
	2026	2027	2028	2029	2030
Alteveer - Blauwe Kamer fase 1	6	13			
Musselkanaal - Schoolstraat (De Badde)	0	179			
Stadskanaal - Utrechtselaan	50				
Stadskanaal - Prins Hendriklaan/Wilhelminalaan	2	172			
Onstwedde - Olde Hof/Boslaan	10	9	3	3	
Totaal	68	372	3	3	-

Conform de Nota Grondbeleid worden winstnemingen toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondexploitaties.

Voorzieningen
Voor verlieslatende grondexploitaties geldt op basis van de BBV-regelgeving dat direct een verliesvoorziening moet worden gevormd ter hoogte van het verwachte verlies. De verliesvoorziening wordt gewaardeerd op basis van het geprognosticeerde eindresultaat van de grondexploitatie (eindwaarde). Voor Mussel - Landschapsversterkend wonen (€ 67.000,00) en LTS-park (€ 435.000,00) zijn in de jaarrekening 2025 reeds voorzieningen getroffen van in totaal circa € 502.000,00. Bij de jaarrekening 2026 worden de verliesvoorzieningen opnieuw herijkt op basis van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties. Conform de Nota Grondbeleid worden eventuele dotaties aan bestaande of nieuw te vormen verliesvoorzieningen gedekt door een onttrekking aan de Algemene Reserve Grondexploitaties.

Omvang (strategisch) grondbezit
Het (strategisch) grondbezit per 01-01-2026 is als volgt.

Categorie gronden	01-01-2026
Direct uitgeefbaar	2 ha
Rechtstreeks gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen	1 ha
Totaal grondbezit grondexploitatie	3 ha
Pachtgronden	52 ha
Overige gronden	16 ha
Totaal strategisch grondbezit	68 ha

Weerstandsvermogen
In de Nota Grondbeleid is vastgelegd dat voor de grondexploitaties een afzonderlijk weerstandsvermogen wordt aangehouden. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve Grondexploitaties. De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit het risicoprofiel op de grondexploitaties. Voor de kwantificering van de risico's wordt uitgegaan van 10% van de boekwaarde van het onderhanden werk en 10% van de strategische voorraad. Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit in de Algemene Reserve Grondexploitaties en het risicoprofiel op de grondexploitaties. Dit wordt uitgedrukt in het ratio weerstandsvermogen.

Bedragen x € 1.000

	Omvang reserves	Omvang risico's	Ratio reserves/ risico's	Vastgestelde ratio	Ruimte t.o.v. de norm
Algemene Reserve Grondexploitatie	-				
Risico strategische voorraad 10%		4			
Risico onderhanden werk 10%		54			
	-	58	-	1,15	-67

Uit de tabel volgt dat de Algemene Reserve Grondexploitatie per 1 januari 2026 geen saldo kent, terwijl het risicoprofiel circa € 58.000,00 bedraagt. De beschikbare weerstandscapaciteit is op dit moment ontoereikend in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel. Dat betekent dat conform de Nota Grondbeleid een beroep moet worden gedaan op het gemeente brede weerstandsvermogen om het risicoprofiel op de grondexploitaties af te dekken.
Op basis van de winstprognose neemt de Algemene Reserve Grondexploitaties naar verwachting toe tot naar circa € 68.000,00 ultimo 2026 en circa € 440.000,00 ultimo 2027. Daarmee is het afzonderlijke weerstandsvermogen naar verwachting op korte termijn weer van voldoende omvang in relatie tot het risicoprofiel van de huidige projectenportefeuille.

6. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding
Stadskanaal heeft zowel bestuurlijke als financiële belangen in 14 verbonden partijen. Bij verbonden partijen gaat het om gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouderschap, deelname aan stichtingen waarbij zowel een bestuurlijk als een financieel belang aanwezig is. In deze paragraaf zijn de belangrijkste ontwikkelingen per verbonden partij weergegeven.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	**Bestuursacademie Noord-Nederland**
Verbonden Partijen	Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling BANN, waaronder de gemeente Stadskanaal
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling BANN is na de fusie met de Bestuursacademie Oost-Nederland omgevormd tot een vangnetvoorziening voor na de privatisering doorlopende werkgeversverplichtingen.
Financieel belang	In de begroting van 2027 is geen bijdrage geraamd.
Voornemens 2027	-

Naam	**Gemeenschappelijk Regeling GGD Groningen (voorheen PG&Z)**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Vanuit de Wet publieke gezondheid, andere wetgeving en vanuit AMvB's op het gebied van de publieke (jeugd)gezondheidszorg werken de tien Groningse gemeenten samen binnen de GGD Groningen. De GGD (Gemeentelijke Gezondheids Dienst Groningen) is de uitvoerende organisatie ten aanzien van de publieke gezondheidszorg en het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking. Dit in samenwerking met de veiligheidsregio/GHOR. De GGD heeft de taak te zorgen voor de bescherming en bevordering van de gezondheid van de Groninger burgers.
Financieel belang	De Inwonersbijdrage aan de GGD Groningen is voor 2027 geraamd op € 1.157.298,00
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 1.262.000,00 / 31-12 € 1.073.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 8.463.000,00 / 31-12 € 8.463.000,00
Voornemens 2027	De GGD Groningen heeft de bezuinigingen van oktober 2025 ad € 397.000,00 in de begroting 2027 verwerkt. Verwacht wordt dat voldaan kan worden aan de ICT vereisten. De organisatie, in het bijzonder de Jeugdgezondheidszorg, staat onder druk. De afgelopen jaren is steeds duidelijker geworden dat de bestaande inrichting van de JGZ onder druk staat door een structurele spanning tussen de maatschappelijke opdracht, de wettelijke vereisten en de beschikbare middelen. Dit heeft geleid tot de uitwerking van verschillende toekomstscenario's voor de JGZ. Het Algemeen Bestuur heeft gekozen voor het harmoniseringsscenario, gericht op het herstellen van het wettelijke basispakket, het versterken van preventie en vroegsignalering en het terugdringen van verschillen tussen gemeenten.

Naam	**Veiligheidsregio Groningen (VRG)**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Binnen de Veiligheidsregio Groningen (VRG) werken de 10 Groninger gemeenten samen op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.
Financieel belang	De totale gemeentelijke exploitatiebijdrage voor 2027 van de gemeente Stadskanaal bedraagt € 2.374.100,00 en is als volgt samengesteld: • Brandweer: € 2.216.600,00 • Crisisbeheersing: € 44.700,00 • Gemeentelijke Kolom Groningen: € 81.800,00 • Geneeskundige hulpverleningsorganisaties in de regio: € 31.000 De Veiligheidsregio Groningen (VRG) streeft naar een stabiel en houdbaar financieel meerjarenperspectief voor de organisatie en de deelnemende gemeenten, ondanks landelijke en regionale ontwikkelingen die druk zetten op de begroting, zoals stijgende kosten, nieuwe wettelijke taken en onzekerheden rond rijksbijdragen.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1: € 10.999.000,00 / 31-12: € 11.708.000,00 Vreemd vermogen 1-1: € 46.403.000,00 / 31-12: € 62.717.000,00
Voornemens 2027	In 2027 zet de VRG belangrijke stappen in de uitvoering van de visie Brandweerzorg 2030 en de visie Crisisbeheersing 2024-2028. Er wordt verder gewerkt aan: • De brede ontwikkeling van het thema weerbaarheid, waarbij de richtlijn 72-uur zelfredzaam in acht wordt genomen. • De uitvoering van de huisvesting van de VRG, zowel aan de Sontweg (Groningen) als in de kazernes en ander vastgoed in de brede regio. • Strategische doorontwikkeling van de informatievoorziening. • Organisatieparaatheid in het kader van openbare orde. • Samenwerking met alle Veiligheidsregio in een samenwerkingsagenda.

Naam	**Omgevingsdienst Groningen (ODG)**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten en de provincie Groningen
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	De Omgevingsdienst Groningen verzorgt vanaf 1 november 2013 voor de Groninger gemeenten en de provincie Groningen (afhankelijk van gemaakte afspraken) de uitvoering van vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van milieu, en adviestaken in het kader van de Ruimtelijke Ordening en Omgevingsveiligheid. Het belangrijkste doel van de ODG is het verhogen van de kennis en daarmee het verhogen van de kwaliteit van het werk en het realiseren van efficiencyvoordelen. Zij werkt in opdracht van de tien Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Financieel belang	De exploitatiebijdrage aan de ODG voor 2027 bedraagt € 1.191.000,00.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen € 300.000 Vreemd vermogen € 5.224.000 Balanstotaal€ 5.524.000 Solvabiliteitsratio 5% Netto schuldquote 2% *Ontleend aan Begroting ODG 2027
Voornemens 2027	De ODG richt zich in 2027 op verdere professionalisering van de organisatie en uitvoering van de VTH-taken. Belangrijke speerpunten zijn: • uitvoering van het Ontwikkelplan 2026-2030; • versterken van informatiemanagement, datakwaliteit en datagedreven werken; • verdere ontwikkeling van risicogestuurd toezicht en handhaving; • versterken van arbeidsmarktpositionering, opleiding en talentontwikkeling; • implementatie van een toekomstbestendig financierings- en verantwoordingsmodel; • voorbereiding op nieuwe maatschappelijke opgaven zoals Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), Kaderrichtlijn Water en ondermijning; • verbetering van de bedrijfsvoering, huisvesting en digitale ondersteuning. Daarnaast worden in 2027 diverse ontwikkelingen nader uitgewerkt die mogelijk leiden tot toekomstige begrotingswijzigingen, waaronder het ontwikkelplan ODG, dienstverlening, kwaliteitscriteria voor ketentoezicht, Kaderrichtlijn Water en ZZS. De financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet volledig vastgesteld.

Naam	**Werkvoorzieningsschap de Kanaalstreek (Wedeka)**
Verbonden Partijen	Aan de GR Wedeka Bedrijven neemt een vijftal gemeenten deel. Op basis van de huidige formatie-verdeling is de bijdrage voor 2027 als volgt: Stadskanaal (42,9%), Veendam (23,7%), Westerwolde (18,4%), Borger-Odoorn (8,8%) en Midden-Groningen(6,2%).
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Wedeka heeft de opdracht om mensen met een arbeidshandicap een passende werkomgeving en begeleiding te bieden. Dit gebeurt in het kader van de wet Sociale Werkvoorziening (WSW) voormensen dia een WSW-indicatie hadden voor 2014. Wedeka organiseert vanaf 2015 ook het

	beschut werk en organiseert re-integratietrajecten voor het opdoen van werkervaring- en werkfittrajecten.
Financieel belang	De totale bijdrage aan Wedeka bedraagt in 2027 € 19.666.000,00. Hiervan wordt € 17.998.000,00 ontvangen van het Rijk als integratie-uitkering Sociaal domein (o.b.v. meicirculaire 2026) welke bijdrage door de gemeente wordt doorbetaald. Het andere deel bedraagt € 1.668.000,00 en komt voor rekening van de gemeente als bijdrage in het begrote exploitatietekort. Daarnaast wordt met ingang van 2026 (door Stadskanaal als grootste gemeente van het samenwerkingsverband) een zgn. impulsbudget van het Rijk ontvangen met als doel om gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven toekomstbestendig te maken. Dit budget bedraagt in 2027 € 250.000,00.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 01-01 € 8.144.000,00 / 31-12 € 8.222.000,00 Vreemd vermogen 01-01 € 12.441.000,00 / 31-12 € 11.744.000,00
Voornemens 2027	Met de invoering van de Participatiewet in 2015 werd de toegang tot de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) afgesloten en werd ook de toegang tot de Wajong beschikbaar voor een zeer beperkte groep. Dit heeft gevolgen voor de sociale werkbedrijven zoals we die vanuit het verleden kennen. Het kabinet wil nu toe naar een toekomstbestendige infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Deze vormen voor gemeenten een belangrijke pijler om inwoners, die niet bij reguliere werkgevers kunnen werken, een baan te bieden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rol en positie van de sociaal ontwikkelbedrijven. Samen met Wedeka zullen de gemeenten van de GR Wedeka de komende jaren werken aan deze doorontwikkelingen. Vanuit de overheid worden hiervoor impulsgelden beschikbaar gesteld.

Naam	**Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)**
Verbonden Partijen	Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Stadskanaal en Veendam.
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	Samenwerking op het gebied van verwijdering van afval. Het accent ligt op het afsluiten van afvalverwerkingscontracten en afvalinzamelingscontracten.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2027 bedraagt € 9.112,00.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00 Vreemd vermogen 1-1 € 13.080,00 / 31-12 € 13.433,00 Het exploitatieresultaat wordt met de deelnemende gemeenten afgerekend.
Voornemens 2027	Belangrijke zaken in 2027 zijn: - De (ambtelijke) samenwerking van SOZOG met de Drentse Markerein gemeenten continueren. - In 2027 zal de, eind 2026 gestarte, Europese aanbestedingsprocedure lopen voor de verwerking van het rest- en grof huishoudelijk restafval vanaf 1 januari 2028. - In 2027 zal de procedure worden opgestart om het SOZOG op te heffen en wordt overgegaan op een lichtere vorm van samenwerking in de vorm van een bestuursovereenkomst.

Naam	Publiek Vervoer Groningen en Drenthe
Verbonden Partijen	10 Groninger en 12 Drentse gemeenten, OV-bureau en de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Programma	Ontplooiing
Bestuurlijk belang	Publiek Vervoer Groningen en Drenthe heeft als doel een optimaal vervoersnetwerk te creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik gemaakt wordt van alle beschikbare vervoersmiddelen. Om dit te kunnen realiseren hebben alle gemeenten van de provincies Groningen en Drenthe alsmede het OV-bureau Groningen en Drenthe zich verenigd in het samenwerkingsverband Publiek Vervoer Groningen en Drenthe.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2027 bedraagt € 50.786,12
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 2027 € 239.000,00 Vreemd vermogen 2027 € 10.000,00
Voornemens 2027	Vervoer voortzetten. In 2027 wordt de start van de nieuwe overeenkomst voor het doelgroepenvervoer geïmplementeerd.

Vennootschappen

Naam	NV Waterbedrijf Groningen
Verbonden Partijen	Alle Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Waterbedrijf Groningen wil als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veiligstellen.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 14 aandelen met een nominale waarde van € 6.350,00 (€ 454,00 per aandeel). Door het waterbedrijf wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2027	-

Naam	NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)
Verbonden Partijen	Nederlandse overheidsinstellingen waaronder alle Nederlandse gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	De NV BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 27.339 aandelen met een nominale waarde van € 68.000,00 (€ 2,50 per aandeel). Het verwachte dividend in 2027 bedraagt € 70.000,00.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2027	-

Naam	**Enexis Holding NV**
Verbonden Partijen	5 provincies en 84 gemeenten
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk voor 1 januari 2011 gesplitst te worden in een Netwerk en een Productie- en Levering Bedrijf. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij het economisch eigendom de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis. De afsplitsing van het netwerkbedrijf vanuit Essent naar haar publieke aandeelhouders is geëffectueerd op 30 juni 2009 via een uitkering in natura. Essent heeft daarmee 100% van de aandelen in de Vennootschap Enexis Holding uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van hun aandelenbezit.
Financieel belang	De gemeente bezit 568.464 aandelen met een nominale waarde van € 568.464,00 (€ 1,00 per aandeel). Het verwachte dividend in 2027 bedraagt € 380.000,00. In 2020 is er door onze gemeente een aandeelhouderslening van € 1.899.000,00 verstrekt aan Enexis ter versterking van het eigen vermogen van Enexis.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2027	-

Overige verbonden partijen

Naam	**Centrumregeling beschermd wonen en opvang**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Binnen de Centrumregeling beschermd wonen Groningen hebben de tien Groninger gemeenten afspraken gemaakt met centrumgemeente Groningen voor de uitvoering van de taken beschermd wonen, inloop GGZ en begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.
Financieel belang	De bijdrage aan de centrumgemeente voor de taak bovenregionale inloop GGZ is geraamd op € 15.000,00. De zorgkosten Beschermd wonen aan de centrumgemeente voor beschermd wonen in 2027 van € 4,5 miljoen zijn per saldo kostenneutraal aangezien de kosten passen binnen de rijksbijdrage (kostenneutraal). Invoering van het woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel is nog onzeker. De geraamde bijdrage voor het tekort op de Maatschappelijke opvang in 2027 bedraagt voor de gemeente Stadskanaal € 539.000,00.
Financiële kengetallen	In het Bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg (BOOGO) is, gebaseerd op het solidariteitsbeginsel, afgesproken exploitatieresultaten te verrekenen met de deelnemende gemeenten.
Voornemens 2027	Invoering van het woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel voor BW is nog onzeker. Het is van belang om de transformatie en de lokale inspanningen door te zette en te intensiveren. Om de kosten zo laag

	mogelijk te houden. Voor Beschermd wonen wordt vanaf 2028 een tekort verwacht. Voor de onderdelen Maatschappelijke opvang en Huiselijk geweld wordt rekening gehouden met stijgende tekorten vanuit de centrumgemeente. De tekorten worden doorberekend aan de Groninger gemeenten.

Naam	**Centrumregeling Jeugdregio Groningen**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	De Centrumregeling Jeugdregio Groningen heeft tot doel de samenwerking tussen de gemeenten te verankeren bij de inkoop en subsidiëring van jeugdzorg, het realiseren en in stand houden van een passend en dekkend jeugdzorglandschap en het waarborgen van voldoende beschikbaarheid van jeugdzorg. De gemeente Groningen treedt op als centrumgemeente. De uitvoering van de regeling vindt plaats via de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). De bestuurlijke afstemming vindt plaats via het Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd (RBOJ), waarin alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd.
Financieel belang	In de begroting 2027 is een bijdrage voor bedrijfsvoeringskosten van de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) verwerkt van € 358.000,00.
Financiële kengetallen	Niet van toepassing. De bedrijfsvoeringskosten worden volledig doorberekend aan de deelnemende gemeenten.
Voornemens 2027	De Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) blijft uitvoering geven aan de regionale inkoop van jeugdhulp, contractmanagement, monitoring en advisering op het gebied van jeugdzorg. Daarnaast wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van het toekomstige jeugdhulplandschap, waaronder de inrichting van de basishulp, aanvullende hulp en hoogspecialistische jeugdhulp.

Naam	**Agenda voor de Veenkoloniën**
Verbonden Partijen	Gemeenten Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Westerwolde, Borger-Odoorn, Coevorden, Midden-Groningen, Aa en Hunze en Emmen, de waterschappen Hunze en Aa's en Vechtstromen en de provincies Groningen en Drenthe
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De Agenda voor de Veenkoloniën heeft een rol waar het gaat om samenwerking, bestuurlijke ondersteuning en afstemming van projecten, en initieert afstemming en overleg tussen haar leden over thema's die spelen binnen het landelijke gebied. De Agenda coördineert ook de sociaal-economische ontwikkeling van het gebiedsplan Veenkoloniën waarbij het accent wordt gelegd op landbouw, natuur en omgeving.
Financieel belang	In de begroting 2027 is een bijdrage verwerkt van 5.000,00.
Voornemens 2027	In 2027 wordt het uitvoeringsprogramma geconcretiseerd. Hierbij regisseert Agenda voor de Veenkoloniën waar nodig projecten of beleidstrajecten die boven de taken en verantwoordelijkheden van de afzonderlijke leden uitstijgen maar waar meerwaarde te behalen valt door samen te werken en hiervoor gezamenlijk besluiten te nemen. Tevens zal de Agenda een belangrijke gesprekspartner voor ons zijn op het gebied van agrarische ontwikkelingen. Met name vanuit de Transitie Landelijk Gebied.

Naam	**Eems Dollard Regio (EDR)**
Verbonden Partijen	Grensoverschrijdend samenwerkingsverband in het noordelijk Nederlands-Duits grensgebied
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Op allerlei terreinen contacten in de regio tussen mensen, overheden, ondernemingen en organisaties tot stand te brengen en te versterken.
Financieel belang	In de begroting 2027 is een bijdrage verwerkt van 6.000,00.
Voornemens 2027	De bestaande samenwerking wordt voortgezet.

7. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Organisatie- en personeelsbeleid
We blijven bouwen aan een organisatie waarin leren, ontwikkelen en duurzame inzetbaarheid centraal staan. De ingezette organisatieontwikkeling vraagt om een toekomstgerichte personeelsstrategie, waarbij medewerkers en leidinggevenden worden ondersteund in het inspelen op maatschappelijke, technologische en organisatorische veranderingen. Het team P&O vervult hierin een belangrijke rol door te adviseren, faciliteren en ondersteunen.

Dit zijn onze plannen voor 2027:
- We zetten de verdere implementatie en borging voort van strategische HR-instrumenten, zoals Strategische Personeelsplanning (SPP), mobiliteit, talentontwikkeling, arbeidsmarktcommunicatie, werving en selectie, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid.
- We versterken de positie van de HR-businesspartner als strategisch adviseur voor management en teams.
- We ronden de aanbesteding van een nieuw HR-pakket af en starten met de implementatie. Digitaliseren en optimaliseren van de processen staan daarbij centraal. Daarmee vergroten we de kwaliteit en efficiëntie van onze dienstverlening.
- We stimuleren organisatieontwikkeling door aandacht te blijven geven aan leiderschap, samenwerking, verandervermogen, rolduidelijkheid, gesprekscyclus en verzuimbeheersing.
- We zetten in op een aantrekkelijk werkgeverschap om medewerkers te behouden en nieuwe medewerkers aan te trekken in een krappe arbeidsmarkt.

Dienstverlening/Klant Contact Centrum (KCC)
We willen onze inwoners en ondernemers snel, deskundig en toegankelijk van dienst zijn. Daarbij blijven we investeren in dienstverlening die aansluit bij de behoeften van inwoners en bedrijven, zowel fysiek als digitaal. Nieuwe technologische ontwikkelingen bieden kansen om onze dienstverlening verder te verbeteren.

Dit zijn onze plannen voor 2027:
- We organiseren de uitvoering van de verkiezingen Provinciale Staten en de waterschappen en gaan de uitvoering evalueren.
- We implementeren en onderhouden het calamiteitenplan voor Burgerzaken om de continuïteit van dienstverlening te waarborgen.
- We evalueren de vernieuwde klachtenregeling en monitoren de werking daarvan.
- We zorgen voor voldoende capaciteit en deskundigheid binnen het KCC en Burgerzaken.
- We blijven werken aan de kwaliteit van de basisregistraties door adresgegevens en persoonsgegevens actueel te houden.
- We breiden de digitale dienstverlening verder uit, zodat inwoners en ondernemers hun zaken eenvoudig online kunnen regelen.
- We evalueren Tolkcontact, de online oplossing waarmee inwoners via een gebarentolk of schrijftolk contact kunnen opnemen met de gemeente.
- We onderzoeken en benutten de mogelijkheden van automatisering en kunstmatige intelligentie (AI) ter ondersteuning van onze dienstverlening.

Communicatie
We blijven werken aan een open, transparante en toegankelijke communicatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Heldere communicatie draagt bij aan vertrouwen, betrokkenheid en participatie. Daarbij sluiten we aan bij de behoeften van onze doelgroepen en maken we gebruik van passende communicatiemiddelen.

Dit zijn onze plannen voor 2027:
- We zetten de uitvoering van het programma De Taal van Stadskanaal voort en borgen begrijpelijke taal in onze communicatie.
- We blijven medewerkers ondersteunen met trainingen, hulpmiddelen en begeleiding op het gebied van duidelijke communicatie.
- We monitoren en evalueren het bereik en de effectiviteit van onze communicatiekanalen en passen deze waar nodig aan.
- We verbeteren de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van onze digitale communicatiekanalen.
- We versterken de transparantie van onze organisatie door inwoners actief te informeren over beleid, projecten en resultaten.
- We zetten verschillende communicatievormen in, waaronder sociale media, video, beeldmateriaal en interactieve middelen.
- We stimuleren participatie en betrokkenheid van inwoners bij gemeentelijke plannen en ontwikkelingen.

Door deze aanpak zorgen we ervoor dat inwoners toegang hebben tot begrijpelijke informatie en actief betrokken worden bij ontwikkelingen in onze gemeente.

Inkoop
We blijven werken aan een professionele, doelmatige en rechtmatige uitvoering van onze inkoop- en aanbestedingsactiviteiten. Door monitoring, evaluatie en kennisontwikkeling zorgen we ervoor dat processen aansluiten bij wet- en regelgeving en bijdragen aan maatschappelijke doelstellingen.

Dit zijn onze plannen voor 2027:
- We monitoren en evalueren de kwaliteit van onze inkoop- en aanbestedingsprocessen.
- We verbeteren processen waar nodig op basis van analyses en praktijkervaringen.
- We blijven investeren in kennisontwikkeling en deskundigheid binnen het inkoopvakgebied.
- We stimuleren maatschappelijk verantwoord en duurzaam inkopen.
- We versterken de samenwerking met interne opdrachtgevers en externe deskundigen.
- We gaan investeren in een centraal contractmanagementsysteem. De registratie en het beheer worden centraal belegd, terwijl het eigenaarschap van contracten en bijbehorende verantwoordelijkheden bij de verschillende teams blijven liggen.

Informatiebeveiliging & automatisering
We werken volgens het Informatiebeleidsplan 2025-2028. De informatievoorziening moet veilig, betrouwbaar en toekomstbestendig zijn om onze dienstverlening goed te kunnen ondersteunen. Daarbij blijven we investeren in moderne werkplekken, systemen en digitale voorzieningen.

Dit zijn onze plannen voor 2027:
- We geven verder uitvoering aan de projecten uit het Informatiebeleidsplan 2025-2028.
- We blijven investeren in veilige en gebruiksvriendelijke digitale werkmiddelen.
- We werken samen met leveranciers aan een stabiele en toekomstbestendige ICT-infrastructuur.
- We blijven de mogelijkheden van nieuwe technologieën, zoals AI, onderzoeken en uitbreiden om onze dienstverlening en bedrijfsvoering op een verantwoorde manier verder te ondersteunen.
- We werken aan de duurzame ontwikkeling van sturingsinformatie voor bedrijfsvoering en dienstverlening.

Informatiemanagement & Privacy
Een veilige omgang met informatie blijft essentieel. Digitale dreigingen ontwikkelen zich voortdurend, waardoor blijvende aandacht nodig is voor informatiebeveiliging, privacybescherming en bewustwording binnen de organisatie.

Dit zijn onze plannen voor 2027:
- We geven verdere invulling aan de eisen die voortvloeien uit de NIS2-richtlijn en andere relevante wet- en regelgeving.
- We actualiseren ons informatiebeveiligingsbeleid waar nodig op basis van nieuwe ontwikkelingen en risico's.
- We oefenen en testen procedures voor bedrijfscontinuïteit en herstel na incidenten.
- We versterken geletterdheid van medewerkers op het gebied van digitalisering, informatiebeveiliging en privacy.
- We blijven risico's monitoren die samenhangen met leveranciers, samenwerkingsverbanden en ketenpartners.

Uitvoeringskracht organisatie
In 2024 is, op basis van de notitie Uitvoeringskracht, besloten om extra formatie beschikbaar te stellen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de ambitie om de organisatie beter toe te rusten voor huidige en toekomstige opgaven. De extra formatie draagt bij aan het versterken van de kwaliteit, continuïteit en slagkracht van de organisatie.

In 2027:
- Geven we verder uitvoering aan de maatregelen uit de notitie Uitvoeringskracht.
- Monitoren we de effecten van de gerealiseerde formatie-uitbreidingen op de kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering.
- Werken we verder aan het verminderen van organisatorische kwetsbaarheden, met name op functies die slechts door één medewerker worden uitgevoerd.
- Bevorderen we kennisdeling, samenwerking en vervangbaarheid binnen teams.
- Informeren wij uw raad over de voortgang van de uitvoering van de notitie Uitvoeringskracht via de reguliere planning- en controlcyclus.

8. PARAGRAAF WET OPEN OVERHEID

De Wet open overheid (Woo) heeft tot doel de transparantie van de overheid te vergroten en de toegang tot informatie te verbeteren. Artikel 3.5 van de Woo bepaalt dat een gemeente in de jaarlijkse begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo.

De invoering van de wet is gestart in 2021. De gemeente had bij inwerkingtreding van de Woo tot 2027 de tijd om de wet in zijn geheel in te voeren. Hiervoor is door het Rijk budget beschikbaar gesteld. Landelijk is de invoering sterk vertraagd. Er is nog geen duidelijkheid over de definitieve deadline.

Binnen de gemeente Stadskanaal is een projectgroep ingesteld die zich richt op de belangrijkste punten van de Woo:

- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Een effectieve informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking
De Woo heeft elf informatiecategorieën aangewezen die op termijn actief openbaar gemaakt moeten worden. Vanaf oktober 2024 is landelijk bepaald welke van de categorieën openbaar gemaakt moeten worden. Dit gebeurt in 4 fases. De landelijke sturing laat te wensen over. Er is veel onduidelijkheid over de 3 fases die nog moeten volgen. In 2027 moet de gemeentelijke informatievoorziening zo zijn ingericht dat de volgende informatiecategorieën actief openbaar kunnen worden gemaakt.

- Wet- en regelgeving
- Organisatiegegevens
- Raadsstukken
- Bestuursstukken (besluitenlijsten)
- Stukken van adviescolleges
- Convenanten
- Jaarplannen en -verslagen
- Informatieverzoeken
- Onderzoeken
- Beschikkingen
- Klachten

Beleidsvoornemens 2027
We volgen zoveel mogelijk de landelijke aanwijzingen in het actief openbaar maken van de informatiecategorieën. Omdat hierin een vertraging is ontstaan, zal het proces van invoering van de Woo mogelijk na 2027 nog doorlopen.

Passieve openbaarmaking
De publicatie van de informatieverzoeken valt onder de passieve openbaarmaking omdat de gemeente hier niet de initiatiefnemer is. De aanleiding voor deze publicatie is een extern verzoek. We publiceren de informatieverzoeken sinds de invoering van de wet in 2022. Dit proces is onder controle. Daarom zijn er voor 2027 voor dit onderdeel geen beleidsvoornemens.

Een effectieve informatiehuishouding
Om de informatiecategorieën snel en goed openbaar te kunnen maken, moet de informatiehuishouding van de gemeente Stadskanaal goed zijn ingericht. De informatie moet snel vindbaar zijn en de zaken moeten compleet zijn. Voordat we publiceren controleren we de documenten op inhoud om te zorgen dat we gegevens van personen die erin voorkomen beschermen.

Na publicatie moet iedereen de informatie kunnen lezen. Dit betekent dat de taal duidelijk moet zijn en ook voor mensen met een beperking leesbaar moet zijn. Om dit te kunnen bereiken, geven we cursussen aan de medewerkers.

Beleidsvoornemens 2027

- Voortzetten van het opleidingsprogramma voor verbetering van de informatiehuishouding, duidelijk schrijven en digitale toegankelijkheid van documenten.
- Per informatiecategorie herinrichten van de werkprocessen en procedures.

FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten bevat:
- per programma de raming van baten en lasten en het saldo, uitgesplitst naar de onderdelen nieuw beleid en bestaand beleid;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- het geraamde bedrag voor onvoorzien;
- het geraamde saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het geraamde resultaat.

Toelichting op het overzicht baten en lasten

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat:
- de gerealiseerde bedragen van het vorig begrotingsjaar, de geraamde bedragen van het vorig begrotingsjaar na wijziging en de geraamde bedragen van het begrotingsjaar;
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
- het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in het begrotingsjaar.

De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd zijn opgenomen in het onderdeel Uiteenzetting financiële positie (uitgangspunten).

De verklaringen aanmerkelijke verschillen zijn opgenomen in de toelichtingen in de Beleidsbegroting bij de betreffende programma's en/of Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht Overhead.

Overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
		Geraamd bedrag 2027	Geraamd bedrag 2027	Geraamd bedrag 2027
1	**Participatie**			
	Nieuw beleid			
	Bestaand beleid	102.904.529	25.096.075	-77.808.454
		102.904.529	**25.096.075**	**-77.808.454**
2	**Ontplooiing**			
	Nieuw beleid			
	Bestaand beleid	12.794.647	2.785.075	-10.009.572
		12.794.647	**2.785.075**	**-10.009.572**
3	**Leefbaarheid**			
	Nieuw beleid			
	Bestaand beleid	25.923.279	10.654.223	-15.269.056
		25.923.279	**10.654.223**	**-15.269.056**
4	**Dienstverlening**			
	Nieuw beleid			
	Bestaand beleid	9.307.800	757.000	-8.550.800
		9.307.800	**757.000**	**-8.550.800**
	Totalen programma's	**150.930.255**	**39.292.373**	**-111.637.882**
	Algemene dekkingsmiddelen	2.042.307	127.159.450	125.117.143
	Onvoorzien	10.000		-10.000
	Overhead	16.019.885	6.700	-16.013.185
	Totaal saldo van baten en lasten	**169.002.447**	**166.458.523**	**-2.543.924**
	Mutaties reserves			
1	**Participatie**		101.950	101.950
2	**Ontplooiing**		413.988	413.988
3	**Leefbaarheid**	372.306	411.270	38.964
4	**Dienstverlening**			
	Algemene dekkingsmiddelen	302.350	166.689	-135.661
	Overhead		10.385	10.385
	Totaal mutaties reserves	**674.656**	**1.104.282**	**429.626**
	Resultaat	**169.677.103**	**167.562.805**	**-2.114.298**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten			Baten		
		Gerealiseerd bedrag 2025	Geraamd bedrag 2026	Geraamd bedrag 2027	Gerealiseerd bedrag 2025	Geraamd bedrag 2026	Geraamd bedrag 2027
1	**Participatie**						
	Nieuw beleid						
	Bestaand beleid	102.795.868	105.132.616	102.904.529	31.614.702	28.947.983	25.096.075
		102.795.868	**105.132.616**	**102.904.529**	**31.614.702**	**28.947.983**	**25.096.075**
2	**Ontplooiing**						
	Nieuw beleid						
	Bestaand beleid	13.592.231	14.457.420	12.794.647	3.930.070	3.360.617	2.785.075
		13.592.231	**14.457.420**	**12.794.647**	**3.930.070**	**3.360.617**	**2.785.075**
3	**Leefbaarheid**						
	Nieuw beleid						
	Bestaand beleid	26.935.643	34.182.011	25.923.279	12.567.382	15.929.341	10.654.223
		26.935.643	**34.182.011**	**25.923.279**	**12.567.382**	**15.929.341**	**10.654.223**
4	**Dienstverlening**						
	Nieuw beleid						
	Bestaand beleid	10.179.120	9.371.953	9.307.800	1.158.152	1.108.255	757.000
		10.179.120	**9.371.953**	**9.307.800**	**1.158.152**	**1.108.255**	**757.000**
	Totalen programma's	**153.502.861**	**163.144.000**	**150.930.255**	**49.270.307**	**49.346.196**	**39.292.373**
	Algemene dekkingsmiddelen	1.678.096	1.876.016	2.042.307	125.383.978	123.142.641	127.159.450
	Onvoorzien		10.000	10.000			
	Overhead	14.740.773	17.212.652	16.019.885	64.981	16.510	6.700
	Totaal saldo van baten en lasten	**169.921.729**	**182.242.668**	**169.002.447**	**174.719.266**	**172.505.347**	**166.458.523**
	Mutaties reserves						
1	**Participatie**				113.534	103.330	101.950
2	**Ontplooiing**	14.653	4.347		466.324	457.434	413.988
3	**Leefbaarheid**	334.488	822.543	372.306	1.809.568	2.547.915	411.270
4	**Dienstverlening**				25.372	23.000	
	Algemene dekkingsmiddelen	7.332.552	705.103	302.350	7.128.430	650.075	166.689
	Overhead				12.452	130.296	10.385
	Totaal mutaties reserves	**7.681.693**	**1.531.993**	**674.656**	**9.555.681**	**3.912.050**	**1.104.282**
	Totaal	**177.603.422**	**183.774.661**	**169.677.103**	**184.274.946**	**176.417.397**	**167.562.805**

	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
Totaal lasten	169.921.729	182.242.668	169.002.447
Totaal baten	174.719.266	172.505.347	166.458.523
Saldo van baten en lasten	**4.797.536**	**-9.737.321**	**-2.543.924**
Totaal mutatie reserves lasten	7.681.693	1.531.993	674.656
Totaal mutatie reserves baten	9.555.681	3.912.050	1.104.282
Saldo mutaties reserves	**1.873.988**	**2.380.057**	**429.626**
Resultaat lasten	177.603.422	183.774.661	169.677.103
Resultaat baten	184.274.946	176.417.397	167.562.805
Saldo resultaat	**6.671.524**	**-7.357.264**	**-2.114.298**

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1. Participatie				
	6.714	Begeleid wonen – Housing First	100.000	100.000
	6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang		66.669
			100.000	166.669
2. Ontplooiing				
	4.2	Onderwijshuisvesting	23.000	
	5.2	Binnensportaccommodaties	100.000	
			123.000	0
3. Leefbaarheid				
	2.4	Economische havens en waterwegen	100.000	
	7.2	Riolering	20.000	
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	837.179	1.209.485
			957.179	1.209.485
Algemene dekkingsmiddelen				
	0.8	Overige baten en lasten	212.874	616.442
			212.874	616.442
		Totaal	**1.393.053**	**1.992.596**
		Mutatie reserves		
3. Leefbaarheid				
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	372.306	
Algemene dekkingsmiddelen				
	0.8	Overige baten en lasten		126.117
		Totaal	**1.765.359**	**2.118.713**

Overzicht van geraamde structurele mutaties reserves

Programma	Taakveld	Omschrijving	Structurele Lasten	Structurele Baten
1. Participatie				
	6.1	Dekking kapitaallasten		101.950
				101.950
2. Ontplooiing				
	4.2	Dekking kapitaallasten		254.939
	4.3	Dekking kapitaallasten		7.970
	5.2	Dekking kapitaallasten		50.567
	5.3	Dekking kapitaallasten		93.079
	5.4	Dekking kapitaallasten		4.832
	5.7	Dekking kapitaallasten		2.601
				413.988
3. Leefbaarheid				
	2.1	Dekking kapitaallasten		155.889
	2.4	Dekking kapitaallasten		153.179
	7.2	Dekking kapitaallasten		1.377
	8.3	Dekking kapitaallasten		100.825
				411.270
Algemene dekkingsmiddelen				
	0.3	Dekking kapitaallasten		40.572
	0.5	Rentetoevoeging	302.350	
Overhead				
	0.4	Dekking kapitaallasten		10.385
			302.350	50.957
		Totaal	**302.350**	**978.165**

Uiteenzetting financiële positie

Uitgangspunten Begroting 2027

De volgende uitgangspunten voor het samenstellen van de begroting 2027 zijn vastgesteld en toegelicht in de Voorjaarsnota 2026. Voor het aantal inwoners wordt uitgegaan van het actuele inwoneraantal per 1 juni van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

- Aantal inwoners: 32.100.
- Budget voor onvoorziene uitgaven: € 10.000,00.
- Rente over investeringen (omslagrente) 2,0%; rente over eigen vermogen en voorzieningen (bespaarde rente): 2,0 %.
- Loonontwikkeling: salarisniveau 2026 + 3,5%.
- Prijsontwikkeling: + 2,0%.
- Gesubsidieerde instellingen: voor zowel de loon- als prijsstijging gelden dezelfde uitgangspunten als voor de gemeentebegroting.
- Huren en pachten: + 2,0%.

Geprognosticeerde balans 2027

Bedragen x € 1.000

	1 januari 2027	31 december 2027
Activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.705	3.508
Totaal immateriële vaste activa	3.705	3.508
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	36.410	44.198
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.148	32.601
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	33.850	39.112
Totaal materiële vaste activa	103.408	115.911
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	650	650
Overige langlopende geldleningen	4.532	4.532
Leningen aan deelnemingen	1.899	1.899
Overige uitzettingen	3	3
Totaal financiële vaste activa	7.085	7.085
Voorraden		
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	67	152
Totaal voorraden	67	152
Totaal activa	**114.264**	**126.656**
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	16.887	16.887
Reserve Verkoop aandelen Essent	14.000	14.000
Bestemmingsreserves	27.111	26.681
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten		-2.114
Totaal eigen vermogen	57.998	55.454
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.057	5.795
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.898	1.997
Totaal voorzieningen	7.955	7.792
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	43.760	40.620
Waarborgsommen	1	1
Totaal vaste schulden	43.761	40.621
Totaal passiva	**109.715**	**103.868**
Financieringsbehoefte	**4.549**	**22.788**

Specificaties

Vaste activa	1 jan. 2027	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	31 dec. 2027
Immateriële vaste activa					
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.705			-196	3.508
Totaal immateriële vaste activa	3.705	0	0	-196	3.508
Materiële vaste activa					
Investeringen met een economisch nut	36.410	10.005		-2.217	44.198
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.148			-546	32.601
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	33.850	6.483		-1.221	39.112
Totaal materiële vaste activa	103.408	16.488	0	-3.985	115.911
Financiële vaste activa					
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	650				650
Overige langlopende geldleningen	4.532				4.532
Leningen aan deelnemingen	1.899				1.899
Overige uitzettingen	3				3
Totaal financiële vaste activa	7.085	0	0	0	7.085

Vlottende activa	1 jan. 2027	Toename	Afname	31 dec. 2027
Voorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	67	85		152
Totaal voorraden	67	85		152

Eigen vermogen	1 jan. 2027	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	31 dec. 2027
Algemene reserves	16.887			16.887
Reserves Verkoop aandelen Essent	14.000			14.000
Bestemmingsreserves				
Bijdragen in kosten activa	15.118	302	-978	14.442
Overig				
Incidentele bestedingen	224			224
KCC	66			66
Sociaal domein	218			218
Sportvelden	163			163
Strategische opgaven	5.570		-126	5.444
Vervangingsinvest. (Stads)kanaal	143			143
Duurzame energie	32			32
Werkgelegenheid	73			73

Eigen vermogen	1 jan. 2027	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	31 dec. 2027
Grondexploitatie	0	372		372
Egalisatiefonds	113			113
Sponsorgelden	88			88
Egalisatie onderhoud	4			4
Opvang ontheemden en vluchtelingen	2.304			2.304
Strategische aankopen	2.994			2.994
Totaal bestemmingsreserves	27.111	675	-1.104	26.681
Resultaat			-2.114	-2.114

Voorzieningen	1 jan. 2027	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	31 dec. 2027
Pensioenverplichtingen wethouders	4.176		-262	3.914
Onderhoud begraafplaatsen	1.898	202	-104	1.997
Voorziening Regeling Vervroegde uittreding (RVU)	171			171
Verlofsparen	223			223
Bovenwettelijk verlof	750			750
Wachtgeldverplichtingen wethouders	0	151	-151	0
Riolering	427			427
Sanering voormalig gasfabriekterrein	224			224
Afval	87			87
Totaal voorzieningen	7.955	353	-516	7.792

Vaste schulden	1 jan. 2027	Mutaties	31 dec. 2027
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	43.760	-3.140	40.620
Waarborgsommen	1		1
Totaal vaste schulden	43.761	-3.140	40.621

Tabel berekening EMU-saldo 2026-2028

(*euro 1.000)		**2026** *volgens realisatie t/m september 2026 aangevuld met raming resterende periode*	**2027** *volgens begroting 2027*	**2028** *volgens meerjaren-raming in begroting 2027*
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-9.737	-2.544	-5.592
-2	Mutatie (im)materiële activa	8.805	12.307	-2.448
+3	Mutatie voorzieningen	-389	-163	-163
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-551	85	-43
- 5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend *EMU*-saldo		**-18.380**	**-15.099**	**-3.264**

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	4	Dienstverlening	2.575.641		-2.575.641
0.10	Mutaties reserves			674.656	1.104.282	429.626
0.2	Burgerzaken	4	Dienstverlening	1.483.672	747.000	-736.672
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	AD	Algemene dekkingsmiddelen	208.435	49.950	-158.485
0.4	Overhead			16.019.885	6.700	-16.013.185
0.5	Treasury	AD	Algemene dekkingsmiddelen	167.788	1.880.888	1.713.100
0.61	OZB woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	583.772	5.760.640	5.176.868
0.62	OZB niet-woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	114.208	3.614.530	3.500.322
0.7	Algemene uitkering en ov. uitkeringen gemeentefonds	AD	Algemene dekkingsmiddelen		115.105.000	115.105.000
0.8	Overige baten en lasten	AD	Algemene dekkingsmiddelen	978.104	748.442	-229.662
0. Bestuur en ondersteuning				**22.806.161**	**129.017.432**	**106.211.271**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4	Dienstverlening	2.379.197		-2.379.197
1.2	Openbare orde en veiligheid	4	Dienstverlening	1.337.428	10.000	-1.327.428
1. Veiligheid				**3.716.625**	**10.000**	**-3.706.625**
2.1	Verkeer en vervoer	3	Leefbaarheid	10.794.198	293.900	-10.500.298
2.2	Parkeren	3	Leefbaarheid		510	510
2.3	Recreatieve havens	3	Leefbaarheid	10.733	2.800	-7.933
2.4	Economische havens en waterwegen	3	Leefbaarheid	770.823	37.300	-733.523
2.5	Openbaar vervoer	3	Leefbaarheid	2.013		-2.013
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				**11.577.767**	**334.510**	**-11.243.257**
3.1	Economische ontwikkeling	1	Participatie	180.555		-180.555
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	Participatie	213.284	137.100	-76.184
3.4	Economische promotie	1	Participatie	125.463	173.000	47.537
3. Economie				**519.302**	**310.100**	**-209.202**
4.2	Onderwijshuisvesting	2	Ontplooiing	2.220.521	9.140	-2.211.381
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2	Ontplooiing	2.944.613	1.409.505	-1.535.108
4. Onderwijs				**5.165.134**	**1.418.645**	**-3.746.489**
5.1	Sportbeleid en activering	2	Ontplooiing	141.845		-141.845
5.2	Sportaccommodaties	2	Ontplooiing	3.069.892	214.590	-2.855.302
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	2	Ontplooiing	3.036.532	1.084.350	-1.952.182
5.4	Musea	2	Ontplooiing	150.912	5.110	-145.802
5.5	Cultureel erfgoed	2	Ontplooiing	94.824		-94.824
5.6	Media	2	Ontplooiing	927.416	6.780	-920.636
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	Ontplooiing	208.092	55.600	-152.492
5. Sport, cultuur en recreatie				**7.629.513**	**1.366.430**	**-6.263.083**

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1	Participatie	6.611.390	1.510.206	-5.101.184
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1	Participatie	1.159.636		-1.159.636
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1	Participatie	3.513.728	80.000	-3.433.728
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1	Participatie	20.000	20.000	
6.3	Inkomensregelingen	1	Participatie	24.010.698	18.075.500	-5.935.198
6.4	WSW en beschut werk	1	Participatie	21.029.800		-21.029.800
6.5	Arbeidsparticipatie	1	Participatie	3.156.664	20.000	-3.136.664
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1	Participatie	2.666.250	94.600	-2.571.650
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	1	Participatie	8.196.636		-8.196.636
6.712	Begeleiding (WMO)	1	Participatie	3.131.340		-3.131.340
6.713	Dagbesteding (WMO)	1	Participatie	1.013.500		-1.013.500
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1	Participatie	166.860	131.300	-35.560
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	1	Participatie	986.946		-986.946
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	1	Participatie	11.138.113		-11.138.113
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	1	Participatie	70.500		-70.500
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	1	Participatie	1.594.936		-1.594.936
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1	Participatie	4.731.876		-4.731.876
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	1	Participatie	126.006		-126.006
6.791	PGB WMO	1	Participatie	679.500	12.500	-667.000
6.792	PGB Jeugd	1	Participatie	15.000		-15.000
6.811	Beschermd wonen (WMO)	1	Participatie	5.299.660	4.728.300	-571.360
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	1	Participatie	908.072	113.569	-794.503
6.821	Jeugdbescherming	1	Participatie	1.108.270		-1.108.270
6.822	Jeugdreclassering	1	Participatie	334.397		-334.397
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	1	Participatie	715.449		-715.449
6. Sociaal domein				**102.385.227**	**24.785.975**	**-77.599.252**
7.1	Volksgezondheid	4	Dienstverlening	1.531.862		-1.531.862
7.2	Riolering	3	Leefbaarheid	2.961.068	3.791.739	830.671
7.3	Afval	3	Leefbaarheid	3.621.709	4.778.121	1.156.412
7.4	Milieubeheer	3	Leefbaarheid	2.714.503		-2.714.503
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	Leefbaarheid	637.616	67.053	-570.563
7. Volksgezondheid en milieu				**11.466.758**	**8.636.913**	**-2.829.845**
8.1	Ruimte en leefomgeving	3	Leefbaarheid	537.340		-537.340
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3	Leefbaarheid	959.048	1.209.485	250.437
8.3	Wonen en bouwen	3	Leefbaarheid	2.914.228	473.315	-2.440.913
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				**4.410.616**	**1.682.800**	**-2.727.816**
Totaal				**169.677.103**	**167.562.805**	**-2.114.298**

Meerjarenraming

Meerjarenraming

De meerjarenraming bevat**:**

- de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030;
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
- het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- bepaling van de structurele begrotingssaldi;
- voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de geprognosticeerde balans;
- voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de ontwikkeling van het EMU-saldo.

In de meerjarenraming 2028-2030 is opgenomen:

- de geraamde baten en lasten en saldi per programma;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- de geraamde bedragen voor onvoorzien;
- de geraamde totalen saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- de geraamde resultaten.

Toelichting op de meerjarenraming

Wij hebben de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- constant loon- en prijsniveau;
- constante aantallen inwoners en woonruimten;
- voortzetten en in stand houden van bestaand beleid.

De belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorige begrotingsjaar zijn opgenomen bij de Financiële beschouwingen, onderdeel analyseresultaat.

Meerjarenraming 2027-2030

	Omschrijving		Begroting 2027	Mutaties	Begroting 2028	Mutaties	Begroting 2029	Mutaties	Begroting 2030
1	**Participatie**								
	Bestaand beleid	L	102.904.529	-1.790.860	101.113.669	-2.880.740	98.232.929	-634.450	97.598.479
	Bestaand beleid	B	25.096.075	394.331	25.490.406	-311.000	25.179.406		25.179.406
		S	**-77.808.454**		**-75.623.263**		**-73.053.523**		**-72.419.073**
2	**Ontplooiing**								
	Bestaand beleid	L	12.794.647	162.919	12.957.566	660.828	13.618.394	356.564	13.974.958
	Bestaand beleid	B	2.785.075	34.700	2.819.775	48.570	2.868.345	-4.230	2.864.115
		S	**-10.009.572**		**-10.137.791**		**-10.750.049**		**-11.110.843**
3	**Leefbaarheid**								
	Bestaand beleid	L	25.923.279	-1.530.560	24.392.719	246.658	24.639.377	129.211	24.768.588
	Bestaand beleid	B	10.654.223	-1.063.082	9.591.141	102.975	9.694.116	97.288	9.791.404
		S	**-15.269.056**		**-14.801.578**		**-14.945.261**		**-14.977.184**
4	**Dienstverlening**								
	Bestaand beleid	L	9.307.800	-34.287	9.273.513	-239.128	9.034.385	-33.297	9.001.088
	Bestaand beleid	B	757.000		757.000	-176.000	581.000		581.000
		S	**-8.550.800**		**-8.516.513**		**-8.453.385**		**-8.420.088**
	Totaal	L	150.930.255		147.737.467		145.525.085		145.343.113
	Totaal	B	39.292.373		38.658.322		38.322.867		38.415.925
	Totaal programma's	**S**	**-111.637.882**		**-109.079.145**		**-107.202.218**		**-106.927.188**
	Algemene Dekkingsmiddelen	L	2.042.307	97.901	2.140.208	53.070	2.193.278	52.965	2.246.243
	Algemene Dekkingsmiddelen	B	127.159.450	-5.509.927	121.649.523	-1.564.060	120.085.463	1.835.568	121.921.031
	Onvoorzien	L	10.000		10.000		10.000		10.000
	Overhead	L	16.019.885	-1.310	16.018.575	1.500	16.020.075	180	16.020.255
	Overhead	B	6.700		6.700		6.700		6.700
	Totaal	L	169.002.447		165.906.250		163.748.438		163.619.611
	Totaal	B	166.458.523		160.314.545		158.415.030		160.343.656
	Totaal saldo van baten en lasten	S	**-2.543.924**		**-5.591.705**		**-5.333.408**		**-3.275.955**

Meerjarenraming 2027-2030

	Omschrijving		Begroting 2027	Mutaties	Begroting 2028	Mutaties	Begroting 2029	Mutaties	Begroting 2030
	Mutaties reserves								
1	**Participatie**	L							
		B	101.950		101.950		101.950		101.950
		S	101.950		101.950		101.950		101.950
2	**Ontplooiing**	L							
		B	413.988		413.988		413.988		413.988
		S	413.988		413.988		413.988		413.988
3	**Leefbaarheid**	L	372.306	-369.171	3.135	-618	2.517	-2.517	
		B	411.270		411.270		411.270		411.270
		S	38.964		408.135		408.753		411.270
4	**Dienstverlening**	L							
		B							
		S							
	Algemene dekkingsmiddelen	L	302.350	-13.516	288.834	-13.787	275.047	-14.062	260.985
		B	166.689		166.689	-126.117	40.572		40.572
		S	-135.661		-122.145		-234.475		-220.413
	Overhead	L							
		B	10.385		10.385		10.385		10.385
		S	10.385		10.385		10.385		10.385
	Totaal	L	674.656		291.969		277.564		260.985
	Totaal	B	1.104.282		1.104.282		978.165		978.165
	Totaal mutaties reserves	**S**	**429.626**		**812.313**		**700.601**		**717.180**
	Resultaat								
	Totaal	L	169.677.103		166.198.219		164.026.002		163.880.596
	Totaal	B	167.562.805		161.418.827		159.393.195		161.321.821
	Totaal	**S**	**-2.114.298**		**-4.779.392**		**-4.632.807**		**-2.558.775**

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving		Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
INCIDENTELE LASTEN							
1. Participatie							
	6.714	Begeleid wonen – Housing First	L	100.000			
2. Ontplooiing							
	4.2	Onderwijshuisvesting	L	23.000	223.000	201.683	12.000
	5.2	Binnensportaccommodaties	L	100.000			
3. Leefbaarheid							
	2.4	Economische havens en waterwegen	L	100.000			
	7.2	Riolering	L	20.000	35.000		
	8.2	Grondexploitatie	L	837.179	143.268	246.861	369.981
Algemene dekkingsmiddelen							
	0.8	Overige baten en lasten	L	212.874			
		Totaal programma's		**1.393.053**	**401.268**	**448.544**	**381.981**
Incidentele toevoegingen aan reserves							
3. Leefbaarheid							
	8.2	Grondexploitatie		372.306	3.135	2.517	
		Totaal mutaties reserves		**372.306**	**3.135**	**2.517**	**0**
Totaal incidentele lasten				**1.765.359**	**404.403**	**451.061**	**381.981**

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving		Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
INCIDENTELE BATEN							
1. Participatie							
	6.714	Begeleid wonen – Housing First	B	100.000			
	6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	B	66.669			
3. Leefbaarheid							
	8.2	Grondexploitatie	B	1.209.485	146.403	249.378	369.981
Algemene dekkingsmiddelen							
	0.8	Overige baten en lasten	B	616.442			
		Totaal programma's		**1.992.596**	**146.403**	**249.378**	**369.981**
Incidentele onttrekkingen aan reserves							
	0.8	**Overige baten en lasten**	B	126.117	126.117		
		Totaal mutaties reserves		**126.117**	**126.117**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten				**2.118.713**	**272.520**	**249.378**	**369.981**

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal incidentele lasten	1.765.359	404.403	451.061	381.981
Totaal incidentele baten	2.118.713	272.520	249.378	369.981
Saldo van incidentele baten en lasten	**353.354**	**-131.883**	**-201.683**	**-12.000**

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Programma Taakveld	Omschrijving		Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Structurele toevoegingen aan reserves						
Algemene dekkingsmiddelen						
0.5	Rentetoevoeging	L	302.350	288.834	275.047	260.985
	Totaal structurele toevoegingen		**302.350**	**288.834**	**275.047**	**260.985**
Structurele onttrekkingen aan reserves						
1. Participatie						
6.1	Dekking kapitaallasten	B	101.950	101.950	101.950	101.950
2. Ontplooiing						
4.2	Dekking kapitaallasten	B	254.939	254.939	254.939	254.939
4.3	Dekking kapitaallasten	B	7.970	7.970	7.970	7.970
5.2	Dekking kapitaallasten	B	50.567	50.567	50.567	50.567
5.3	Dekking kapitaallasten	B	93.079	93.079	93.079	93.079
5.4	Dekking kapitaallasten	B	4.832	4.832	4.832	4.832
5.7	Dekking kapitaallasten	B	2.601	2.601	2.601	2.601
3. Leefbaarheid						
2.1	Dekking kapitaallasten	B	155.889	155.889	155.889	155.889
2.4	Dekking kapitaallasten	B	153.179	153.179	153.179	153.179
7.2	Dekking kapitaallasten	B	1.377	1.377	1.377	1.377
8.3	Dekking kapitaallasten	B	100.825	100.825	100.825	100.825
Algemene dekkingsmiddelen						
0.3	Dekking kapitaallasten	B	40.572	40.572	40.572	40.572
Overhead						
0.4	Dekking kapitaallasten	B	10.385	10.385	10.385	10.385
	Totaal structurele onttrekkingen		**978.165**	**978.165**	**978.165**	**978.165**

Bepaling structurele begrotingssaldi

		Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
LASTEN					
Bruto lasten		169.677.103	166.198.219	164.026.002	163.880.596
Incidentele lasten	-/-	1.393.053	401.268	448.544	381.981
Incidentele toevoegingen reserves	-/-	372.306	3.135	2.517	0
Structurele lasten		**167.911.744**	**165.793.816**	**163.574.941**	**163.498.615**
BATEN					
Bruto baten		167.562.805	161.418.827	159.393.195	161.321.821
Incidentele baten	-/-	1.992.596	146.403	249.378	369.981
Incidentele onttrekkingen reserves	-/-	126.117	126.117	0	0
Structurele baten		**165.444.092**	**161.146.307**	**159.143.817**	**160.951.840**
Structurele saldi		**-2.467.652**	**-4.647.509**	**-4.431.124**	**-2.546.775**

Geprognosticeerde balans 2027-2030

Bedragen x € 1.000

	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Activa				
Immateriële vaste activa				
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.508	3.312	3.115	2.919
Totaal immateriële vaste activa	3.508	3.312	3.115	2.919
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	44.198	42.209	39.740	37.152
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.601	32.055	31.509	30.962
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	39.112	39.396	37.990	36.569
Totaal materiële vaste activa	115.911	113.660	109.238	104.683
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	650	650	650	650
Overige langlopende geldleningen	4.532	4.532	4.532	4.532
Leningen aan deelnemingen	1.899	1.899	1.899	1.899
Overige uitzettingen	3	3	3	3
Totaal financiële vaste activa	7.085	7.085	7.085	7.085
Voorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	152	109	277	479
Totaal voorraden	152	109	277	479
Totaal activa	**126.656**	**124.165**	**119.715**	**115.166**
Passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	16.887	16.887	16.887	16.887
Reserve Verkoop aandelen Essent	14.000	14.000	14.000	14.000
Bestemmingsreserves	26.681	25.869	25.168	24.451
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	-2.114	-6.894	-11.526	-14.085
Totaal eigen vermogen	55.454	49.863	44.529	41.253
Voorzieningen				
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.795	5.533	5.271	5.009
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.997	2.096	2.194	2.293
Totaal voorzieningen	7.792	7.629	7.466	7.302
Vaste schulden				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	40.620	37.480	34.340	31.200
Waarborgsommen	1	1	1	1
Totaal vaste schulden	40.621	37.481	34.341	31.201
Totaal passiva	**103.868**	**94.973**	**86.336**	**79.757**
Financieringsbehoefte	**22.788**	**29.193**	**33.379**	**35.409**

Specificaties

Bedragen x € 1.000,00

Vaste activa	Ultimo 2027	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Ultimo 2028	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Ultimo 2029	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Ultimo 2030
Activa													
Immateriële vaste activa													
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.508			-196	3.312			-196	3.115			-196	2.919
Totaal immateriële vaste activa	3.508			-196	3.312			-196	3.115			-196	2.919
Materiële vaste activa													
Investeringen met een economisch nut	44.198	249		-2.239	42.209	375		-2.844	39.740	193,500		-2.781	37.152
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.601			-546	32.055			-546	31.509			-546	30.962
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	39.112	1.646		-1.362	39.396			-1.407	37.990			-1.421	36.569
Totaal materiële vaste activa	115.911	1.895		-4.147	113.660	375		-4.797	109.238	194		-4.749	104.683
Financiële vaste activa													
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	650				650				650				650
Overige langlopende geldleningen	4.532				4.532				4.532				4.532
Leningen aan deelnemingen	1.899				1.899				1.899				1.899
Overige uitzettingen	3				3				3				3
Totaal financiële vaste activa	7.085				7.085				7.085				7.085

Vlottende activa	Ultimo 2027	Toename	Afname	Ultimo 2028	Toename	Afname	Ultimo 2029	Toename	Afname	Ultimo 2030
Voorraden										
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	152		-43	109	168		277	202		479
Totaal voorraden	152		-43	109	168		277	202		479

Vaste passiva	Ultimo 2027	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2028	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2029	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2030
Algemene reserve	16.887			16.887			16.887			16.887
Reserve Verkoop aandelen Essent	14.000			14.000			14.000			14.000
Bestemmingsreserves										
Beklemd										
Bijdragen in kosten activa	14.442	289	-978	13.752	275	-978	13.049	261	-978	12.332
Overig										
Incidentele bestedingen	224			224			224			224
KCC	66			66			66			66
Sociaal domein	218			218			218			218
Sportvelden	163			163			163			163
Strategische opgaven	5.444		-126	5.318			5.318			5.318
Vervangingsinvesteringen (Stads)kanaal	143			143			143			143
Duurzame energie	32			32			32			32
Werkgelegenheid	73			73			73			73
Grondexploitatie	372	3		375	3		378			378
Egalisatiefonds	113			113			113			113
Sponsorgelden	88			88			88			88

	Ultimo 2027	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2028	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2029	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2030
Egalisatie onderhoud	4			4			4			4
Opvang ontheemden en vluchtelingen	2.304			2.304			2.304			2.304
Strategische aankopen	2.994			2.994			2.994			2.994
Totaal bestemmingsreserves	26.681	292	-1.104	25.869	278	-978	25.168	261	-978	24.451
Resultaat	-2.114		-4.779	-6.894		-4.633	-11.526		-2.559	-14.085

Vaste passiva	Ultimo 2027	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Ultimo 2028	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Ultimo 2029	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Ultimo 2030
Voorzieningen										
Pensioenverplichtingen wethouders	3.914		-262	3.652		-262	3.390		-262	3.128
Onderhoud begraafplaatsen	1.997	202	-104	2.096	202	-104	2.194	202	-104	2.293
Voorz. Regeling Vervroegde uittreding	171			171			171			171
Verlofsparen	223			223			223			223
Bovenwettelijk verlof	750			750			750			750
Wachtgeldverplichting wethouders		116	-116	0	53	-53	0			0
Riolering	427			427			427			427
Sanering voormalig gasfabriekterrein	224			224			224			224
Afval	87			87			87			87
Totaal voorzieningen	7.792	319	-482	7.629	256	-419	7.466	202	-365	7.302

Vaste passiva	Ultimo 2027	Mutaties	Ultimo 2028	Mutaties	Ultimo 2029	Mutaties	Ultimo 2030
Vaste schulden							
Onderhandse leningen v. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	40.620	-3.140	37.480	-3.140	34.340	-3.140	31.200
Waarborgsommen	1		1		1		1
Totaal vaste schulden	40.621	-3.140	37.481	-3.140	34.341	-3.140	31.201

Overzicht investering 2027-2030

Progr.	E/M*	Taakveld	Omschrijving	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029	Bedrag 2030	Dekking lasten
2	E	Sportaccommodaties	Sportvelden	600.000				
2	E	Onderwijshuisvesting	Nieuwbouw onderwijsvoorziening Maarsveld	9.144.800				
3	M	Verkeer en vervoer	Uitvoeringsprogramma wegen	4.600.000	460.000			
			Beweegbare bruggen	1.000.000	900.000			
			Openbare verlichting	233.000	286.000			
3	M	Economische havens en waterwegen	Beschoeiingen	650.000				
			Meerjarenprogramma vervangingsinvesteringen					
1	E	Samenkracht en burgerparticipatie	De Drijscheer, technische installaties	19.070				
2	E	Sportaccommodaties	Binnensportaccommodaties	22.655	26.060	72.375		
2	E	Cultuur c.a.	Theater Geert Teis, technische installaties	12.655				
2	E	Musea	Ceresstraat 2, technische installaties	12.595				
3	E	Verkeer en vervoer	Dierenweide Gooilandlaan, perceelinrichting		29.615			
	E	Overhead	Loods Industriestraat 32, platte daken			87.500		
2	E	Cultuur c.a.	Theater Geert Teis, theaterapparatuur			22.000		
	E	Overhead	Informatievoorziening&Automatisering	193.500	193.500	193.500	193.500	
			Totaal	**16.488.275**	**1.895.175**	**375.375**	**193.500**	

Tabel berekening EMU-saldo 2028-2030

(*euro 1.000)		**2028** *volgens meerjaren-raming in begroting 2027*	**2029** *volgens meerjaren-raming in begroting 2027*	**2030** *volgens meerjaren-raming in begroting 2027*
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-5.592	-5.333	-3.276
-2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.448	-4.618	-4.752
+3	Mutatie voorzieningen	-163	-163	-163
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-43	168	202
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa		-260	
Berekend *EMU*-saldo		**-3.264**	**-787**	**1.110**

BIJLAGEN

Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2027.

De lasten van deze investeringen worden gedekt zoals aangegeven bij de betreffende onderdelen.

Investeringen met maatschappelijk nut

Programma	Taakveld				
3	Verkeer en vervoer	Kruising Esperantolaan/Hoofdstraat	690.000	30 jr. lin.	36.800
		Aanpak Steenhouwer	2.875.000	30 jr. lin.	153.300
		Aanpak Veldwachterslaan	1.035.000	30 jr. lin.	55.200
		Vervanging Noorderdiepbrug	1.000.000	30 jr. ann.	44.700
		Openbare verlichting	233.000	30 jr. ann.	10.400
			5.833.000		**300.400**
	Economische havens en waterwegen	Beschoeiing	**650.000**	30 jr. ann.	**29.000**

De lasten van de investering zijn opgenomen in de meerjarenraming

Investeringen met economisch nut

Programma	Taakveld				
2	Sportaccommodaties	Vervanging kunstgrasveld SC Stadskanaal	600.000	15 jr. ann.	46.700
			600.000		**46.700**

De lasten van de investering zijn opgenomen in de meerjarenraming

Vervangingsinvesteringen met economisch nut

De lasten van de investeringen worden gedekt uit de meerjarenprogramma's vervangingsinvesteringen

Programma	Taakveld				
1	Samenkracht en burgerparticipatie	De Drijscheer, technische installaties	19.070	15 jr. lin.	1.100
			19.070		**1.100**

Programma	Taakveld				
2	Sportaccommodaties	Binnensportaccommodaties	22.655	20 jr. ann.	1.400
	Cultuur c.a.	Theater Geert Teis, technische installaties	12.655	15 jr. lin.	1.100
	Musea	Ceresstraat 2, technische installaties	12.595	15 jr. lin.	1.100
			47.905		**3.600**

	Taakveld				
	Overhead	Automatisering, hardware - devices	166.500	4 jr. ann.	37.200
		Mobiele telefonie	27.000	3 jr. ann.	17.500
			193.500		**54.700**

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Diverse programma's		
Diverse taakvelden	Stichting Welstad, budgetsubsidie	4.163.500
		4.163.500

Programma 1. Participatie		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Vluchtelingenwerk Noord-Nederland	184.600
	Discriminatie meldpunt Groningen	35.300
	Wijkraden	48.200
	Overige subsidies	27.400
Inkomensregelingen	Stichting Jeugdfonds Sport en Cultuur Groningen	31.600
	Stichting Voedselbank Stadswolde	35.700
	Stichting Leergeld	86.600
	Stichting Welstad	10.800
	Stichting Maatjes voor Stadskanaal	14.000
	Overige subsidies	15.800
Huishoudelijk hulp (WMO)	Stichting Hospice Stadskanaal en Omstreken	10.000
Dagbesteding (WMO)	Algemene voorziening De Regenboog	525.600
		1.025.600

Programma 2. Ontplooiing		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Voorschoolse educatie	1.296.800
	Subsidies VVE-thuis	24.100
	Overige subsidies	4.900
Sportbeleid en activering	Sportfonds	11.500
	Freddy Pranger Memorial	10.000
	Klap tot klap loop	10.200
	GO Sports (inclusief Verrassend Stadskanaal)	10.000
	Jeugdsportsubsidies/jeugdkorting op entreegelden/tarieven	22.900
	Overige subsidies	12.800
Sportaccommodaties	Buitensportaccommodaties	94.900
	Zwembaden	252.500
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting centrum voor de kunsten Zuid-Groningen	406.000
	Lokale omroep RTV1	25.800
	Pagepop	12.800
	Subsidieprogramma, activiteitenfonds	11.000
	Overige subsidies	21.200
Musea	Museum van de Streek	120.300
Cultureel erfgoed	Overige subsidies	500
Media	Stichting Biblionet Groningen	986.400
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Overige subsidies	3.300
		3.337.900

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Programma 3. Leefbaarheid		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Openbaar vervoer	Overige subsidies	900
Wonen en bouwen	Overige subsidies	4.200
		5.100

Programma 4. Dienstverlening		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Openbare orde en veiligheid	Overige subsidies	7.700
Volksgezondheid	Welstad, preventieprogramma's	13.300
	Overige subsidies	11.500
		32.500

Totaal subsidies	**8.564.600**

